

KONCEPTUEL R A M M E

Om at gøre det muligt for
kvinder med migrantbaggrund
at opkvalificere sig og få
adgang til videregående
uddannelse

INDHOLDSFORTEGNELSE

Introduktion til projektets konceptuelle ramme	5
Om projektet	5
Introduktion	7
Danmark	9
Demografi	9
Uddannelsesbaggrund	11
Beskæftigelse og arbejde	13
Sårbarhed og integrationsbarrierer	15
Nationale Integrationsstrategier	17
Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Danmark	21
Tjekkiet	29
Demografi	29
Uddannelsesbaggrund	33
Beskæftigelse og arbejde	34
Sårbarhed og integrationsbarrierer	36
Nationale Integrationsstrategier	37
Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Tjekkiet	39
Guadeloupe	45
Demografi	45
Uddannelsesbaggrund	47
Beskæftigelse og arbejde	48
Sårbarhed og integrationsbarrierer	48
Nationale Integrationsstrategier	50
Termen "Minoriteter" i Guadeloupe	54
Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Guadeloupe	54
Sverige	64
Demografi	64
Uddannelsesbaggrund	66

Beskæftigelse og arbejde	69
Sårbarhed og integrationsbarrierer	72
Nationale Integrationsstrategier	73
Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Sverige	75
Udtalelser fra specialister på området	75
Opfattelse af den udenlandskfødte kvindes forhindringer	77
Rollemodellens bidrag	79
Opkvalificering - fra et kvindeperspektiv	82
Portugal	84
Demografi	84
Uddannelsesbaggrund	89
Beskæftigelse og arbejde	91
Sårbarhed og integrationsbarrierer	94
Nationale Integrationsstrategier	95
Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Portugal	99
Løsninger & UPSIM Konceptet	105
Forbindelser mellem vores studie og læringsengagement	105
Facilitering af elevernes engagement	
i uformelle sammenhæng	106
Dimensioner af læringsengagement	110
Hvorfor selvstyret læring?	113
Om at lære sprog i det vilde og at lære at lære	114
Teorierne bag sprogværktøjet	118
Konklusioner	122
Referencer	127
Bilag	134
Sammenfatning af barriere på tværs af partnerskabet	134
Oversigt og take-aways fra behovsvurderingen	135

ET OVERBLIK OVER UPSIM PROJEKTETS KONCEPTUELLE RAMME

Om projektet

UPSIM – “Upskilling Paths for Social Integration of Migrants” (ID 2020-1-SE01-KA04-077915) projektet finansieres af Europa Kommissionen under Erasmus+ programmet, KA204 – Strategisk Partnerskab for voksenundervisning. Projektet udvikles af et tværsektorielt konsortium, som involverer fem organisationer og institutter fra forskellige lande: koordinatoren, Internationella Kvinnoförningen (Sverige), og partnerne, Coneqt (Danmark), Spolek PELICAN, z.s. (Tjekkiet), Aidlearn, Consultoria em Recursos Humanos Lda. (Portugal) og Maryse COPPET’s Lawfirm (France – Guadeloupe).

Projektet har til formål at give unge voksne indvandrerkvinder bosat i EU (målgruppe 1) en række værktøjer til at erhverve ikke-formel kompetence (at lære at lære) og de sproglige færdigheder, der kræves for at nå deres uddannelsesmål. Konsortiet vil nå dette mål ved (1) at implementere multimodale læringsscenarier gennem en læringsplatform designet til at fremme selvstyret læring og præsentere værktøjerne, ressourcerne og projektresultaterne; og (2) indsamling af eksempler på god praksis hvor indvandrerkvinder har succes med at få adgang til og gennemføre en videreuddannelse samt fra fagfolk og frivillige, der arbejder direkte med MG1 (målgruppe 2) og organisere disse eksempler under en vellykket integrationsmanual.

Definition af målgruppen:

Målgruppe 1a(TG1a): Unge voksne kvinder med migrantbaggrund/ flygtninge¹ i alderen 18-30 år, der har gennemført en DU2 eller DU3, der har brug for at give deres sproglige kompetencer et boost, med det formål at kunne komme ind på og gennemføre en videregående uddannelse.

Målgruppe 1 (TG1b): Kvinder med migrantbaggrund i alderen 30-60 år med lignende baggrund som TG1a, men som der allerede er lykkedes at gennemføre en videreuddannelse. Konsortiet har gjort brug af disse rollemodellens succeser og inddraget deres erfaringer i behovsanalysen for projektets læringsredskaber.

Målgruppe 2 (TG2): Professionelle og frivillige, der til dagligt beskæftiger sig med TG1 målgruppen. Dette kan være som socialrådgiver, sprogskole, virksomhedskonsulent eller en eller anden form af rådgivning med henblik på integration, sproglig træning, rådgivning/mentoring. Denne målgruppe arbejder med migranter og flygtninge, og det er dem, der har størst sandsynlighed for at kunne ændre tilgangene i deres respektive organisationer/institutioner. Antagelserne er, at disse socialrådgivere/frivillige og/eller mentorer er interesserede i mestre nye strategier og implementere disse i deres arbejde med målgruppen TG1.

¹ Ofte brugt i flæng af den brede offentlighed, har udtrykkene “flygtning” og “migrant” ikke desto mindre væsentlige forskelle.

Flygtning “er den officielle status for en person, der har fået asyl fra et tredjeland. Enhver flygtning er en migrant. Flygtninge er uden for deres oprindelsesland på grund af frygt for forfølgelse, konflikt, vold eller andre omstændigheder, der har forstyret den offentlige orden alvorligt og som derfor kræver “international beskyttelse”.

Der er ingen juridisk anerkendt definition af begrebet “migrant”. Ifølge De Forenede Nationer betegner dette udtryk imidlertid “enhver person, der har opholdt sig i et fremmed land i mere end et år, uanset årsagerne, frivillige eller ufrivillige, til bevægelsen, og uanset de midler, regelmæssige eller irregulære, der anvendes til at migrere.” (Det er dog almindeligt at inkludere visse kategorier af korttidsindvandrere, såsom sæsonbestemte landbrugsarbejdere, der bevæger sig rundt i plantnings- eller høsttider).

Introduktion

FN henviser i Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration², til sprogleringsprogrammer som foranstaltninger, der giver migranter mulighed for at blive aktive medlemmer af samfundet og fremmer sammenhængskraft og rummelighed blandt dets medlemmer. Forskning viser os, at færdigheder i værtssproget hænger sammen med en højere beskæftigelsesstatus for migranter i EU³. Ikke desto mindre afslører denne konceptuelle ramme, at opkvalificering af mobilitet ofte kræver blandt andet et dybere kendskab til værtssproget end det, der normalt tilbydes af nationale programmer, især hvad angår mennesker fra ikke-vestlige lande.

I henhold til konsortiets mål indsamler denne konceptuelle ramme relevant information relateret til de fem medlemmer af UPSIM-konsortiet fra Sverige, Danmark, Tjekkiet, Portugal og Guadeloupe (Frankrig). Den samler især vigtige data om de specifikke demografiske, socioøkonomiske og uddannelsesmæssige realiteter som unge voksne udenlandskfødte kvinder, står over for i de pågældende partnerlande, analyserer de forskellige realiteter og sårbarheder, som de står over for, og identificerer de respektive landes nationale integrationsstrategier og deres mangler. Desuden samler denne rapport resultaterne af kvalitativ forskning udført til behovsanalyse med hensyn til uddannelse, integration og sprogtilegnelse. Gennem semistrukturerede interviews vurderede hver partner forhindringer, foreløbige strukturelle løsninger og centrale individuelle handlinger identificeret af medlemmer af TG1a, TG1b og TG2. Analysen leveret af partnerne giver grundige beskrivelser af konteksten og antagelser, der er centrale for vores mål og knytter eksplicitte forbindelser til de kulturelle og sociale kontekster, der omgiver vores dataindsamling og behovsanalyse. Endelig er vores resultater forbundet med en konceptuel ramme designet til at styrke,

² UN General Assembly 2018a. *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* – Intergovernmental Negotiated and Agreed Outcome, Tilgængelig på: https://refugeesmigrants.un.org/sites/default/files/180713_agreed_outcome_global_compact_for_migration.pdf

³ Gazzola, M. Language skills and employment status of adult migrants in Europe. In *The Linguistic Integration of Adult Migrants/L'intégration linguistique des migrants adultes* (De Gruyter Mouton, 2017) pp. 297-302

motivere og udstyre unge voksne udenlandskfødte kvinder til at blive selvstyrede i deres læring og udvikling.

Hovedformålet med denne konceptuelle ramme er at identificere voksne udenlandskfødte kvinders underliggende behov, hvis de skal have en succesfuld opkvalificeringsrejse – derfor vil vi med denne rapport kortlægge, hvad der er afgørende for en personlig tilgang til innovative indholdsudviklings- og formidlingsstrategier. Resultaterne vil hjælpe konsortiet med at udvikle værktøjerne til at støtte MG1 i at få adgang til opkvalificeringsforløb og MG2 med at støtte dem gennem denne overgangsproces. Ydermere er Begrebsrammen en del af den læringsplatform og workshopmaterialer, der former mentorkredsene og understøtter tilegnelsen af baggrundsviden. Endelig bliver vores materialer Copyleft, hvilket betyder, at organisationer, der arbejder i denne sektor, frit kan bruge ressourcen, hvis de ønsker at afholde deres egne inspirationsworkshops eller yderligere tilpasse arbejdet til andre målgrupper.

Emnerne relateret til hvert af de fem lande præsenterer resultaterne af analysen udført af konsortiets partnere. For at fremme en mere klar og tilgængelig præsentation præsenteres for det første hvert land individuelt under den samme overordnede struktur. De tidligere nævnte data vedrørende demografi og socioøkonomiske og uddannelsesmæssige realiteter efterfølges af resultatet af den kvalitative forskningsanalyse. For det andet forklares den begrebsmæssige ramme. Til sidst er vores konklusioner opsummeret.

Det skal bemærkes, at vi forstår og er enige i opfattelsen af, at "migranter" normalt er tænkt som et neutralt paraplybegreb, der blot afspejler handlingen med at flytte fra et sædvanligt opholdssted⁴. Men den negative konnotation, der ofte forbindes med "migranter", tvinger os til at lede efter et mindre behæftet ord. Derfor vil vi fra nu af og for de ressourcer, der er beregnet til udenlandsfødte kvinder, bruge "udenlandsfødte" i stedet for migranter

⁴ International Organization for Migration, Glossary on Migration (International Organization For Migration, 2019)

DANMARK

Demografi⁵

Udover at modtage flygtninge fra Tyskland efter Anden Verdenskrig, har Danmark bestået af en forholdsvis homogen befolkningsgruppe indtil 1960'erne. Men med industrialisering af den vestlige del af Europa og et stigende behov for arbejdskraft der oversteg hvad Danmark selv havde kapacitet til, åbnedes der op for arbejdskraft fra udlandet. I 1967 ankom de første "fremmedarbejdere" fra Tyrkiet, Pakistan og det forhenværende Jugoslavien. I 1970'erne kom der en ny migrantbølge over Danmark. Her kom flygtninge fra diktatorlande som Spanien, Portugal og Grækenland, samt lande som Chile, Vietnam. Derudover kom der også en stor gruppe Tamilske flygtninge, med dertilhørende familiesammenføringer.

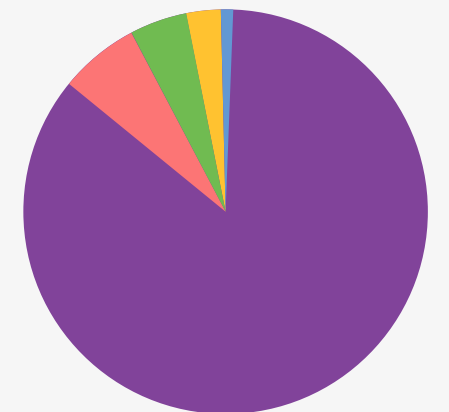
1980'erne og 90'erne oplevede Danmark med ratificeringen af internationale konventioner for flygtninge en tilstrømning af flygtninge fra Iran-Irak-krigene samt den israelsk-palæstinensiske konflikt. Og i slutningen af 1980'erne udbrød en borgerkrig i Somalia, der resulterede i at over 1 million mennesker flygtede ud af landet. I dag bor omkring 16.700 somaliere i Danmark, hvilket er den største afrikanske befolkning i landet⁶. Efter faldet af de konstituerende republikker i Den Socialistiske Føderale Republik Jugoslavien gav Danmark også midlertidigt asyl, med mulighed for forlængelse, til alle eks-jugoslaver i slutningen af 1990'erne.

Den 1. oktober 2020 var i alt 814.488 udenlandsk fødte og efterkommere af indvandrere bosat i Danmark, hvilket svarer til 14 % af den samlede befolkning. Heraf stammer 521.982 personer fra ikke-vestlige lande⁷.

⁵ Det Nationale Integrationsbarometer, "Dan overblik over tal og tendenser på uddannelsesområde", Danmark Statistiks database. Tilgængelig på: <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/uddannelse>

⁶ Ibid

⁷ Ibid

- Personer med dansk oprindelse
- Indvandrere med vestlig oprindelse
- Efterkommere, vestlig oprindelse
- Immigranter, ikke-vestlig oprindelse
- Efterkommere, ikke-vestlig oprindelse

Figur 1: Migranter og efterkommere efter oprindelse, pr. 1. oktober 2020. Kilde: Danmark Statistiks.

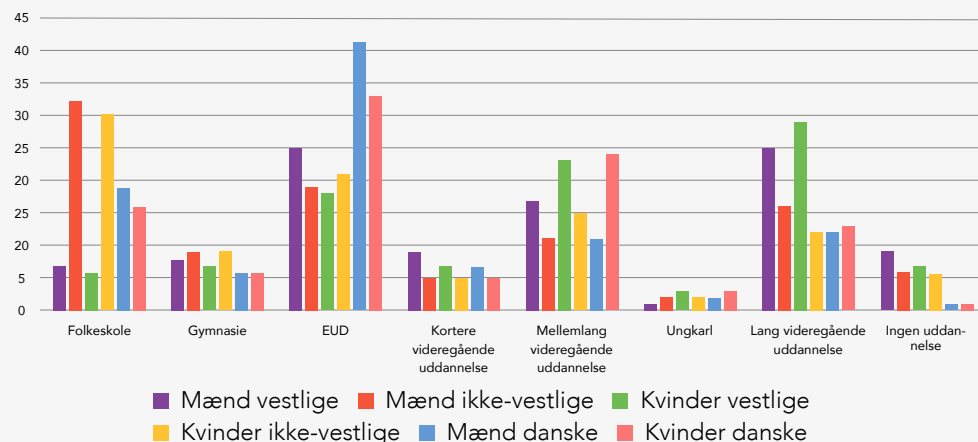
Den største befolkningsgruppe kommer fra EU/EØS-lande, og stammer fra Polen: 41.529 personer i 2020, og den største ikke-vestlige gruppe bosiddende i Danmark kommer fra Syrien. Dette er også den næststørste gruppe af migranter i Danmark med 35.536 personer, hvor folk med oprindelse i Tyrkiet er den tredjestørste med 33.111 personer⁸.

⁸ Theis Stenholt Engmann, *Tyrkere er den tredjestørste indvandrergroupe i Danmark* (Danmark Statistiks, 2018). Tilgængelig på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-06-22-tyrkere-er-den-tredjestoerste-indvandrergroupe-i-danmark#:~:text=Denne%20tidlige%20indvandring%20skylde%2C%20at,fandt%20sted%20i%201960'erne.&text=Indvandrere%20fra%20Tyrkiet%20er%20i,eller%20som%20resultat%20af%20familiesammenf%C3%B8ringer>

Uddannelsesbaggrund

Sammensætningen af migranternes uddannelsesniveau varierer afhængigt af deres oprindelse. Ifølge data fra Danmarks statistik⁹, og som der kan ses i Figur 2 nedenunder, så er fordelingen af både vestlig og ikke-vestlige migranter med en erhvervsfaglig uddannelse en del lavere end folk med dansk oprindelse. For mænd med en vestlig baggrund, er beskæftigelsen op på 25% hvorimod ikke-vestlige migranternes beskæftigelse ligger på 19%. Når vi ser på tal for kvinder, så har kvinder med dansk oprindelse også en fordel. Ikke-vestlige kvinder har overordnet set et lavere beskæftigelsesantal end kvinder med vestlig baggrund. Dette kan være grundet at 29% af kvinder har en mellemlang/lang videregående uddannelse, hvorimod ikke-vestlige kvinder har 12%.

Højest opnået uddannelse for 25-64-årige 2018

Figur 2: Højest gennemførte uddannelse for 25-64-årige. 2018. Kilde: Danmarks statistik.

Migranter med asyl som opholdsgrundlag er den gruppe, hvor færrest har en erhvervskompetencegivende uddannelse. 50 % af udenlandsk fødte med asyl som opholdsgrundlag har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, mens kun 6 % har en videregående uddannelse. En

⁹ Det Nationale Integrationsbarometer, "Dan overblik over tal og tendenser på uddannelsesområdet"

femtedel (21 %) af gruppen har en kort, mellem- eller lang videregående uddannelse, hvilket er lavere end de øvrige udenlandsfødte grupper.

I 2017 havde 31 % af ikke-vestlige kvinder i Danmark mellem 24-40 år ingen uddannelse, sammenlignet med 17 % af kvinder med dansk oprindelse. Der er også en lille forskel i tallene i relation til uddannelse. Tallene for ikke-vestlige udenlandsk fødte er lidt lavere end for kvinder med dansk oprindelse. 25 % af ikke-vestlige kvinder mellem 24 og 40 år har en erhvervsuddannelse i plejesektoren, 6 % har et kort videregående uddannelsesniveau (såsom finansøkonomi, farmakolog), 25 % har en mellemlang videregående uddannelse (såsom socialrådgiver eller pædagogisk assistent), og 13 % har en videregående uddannelse. Disse tal siger dog ikke noget om kvindernes oprindelse og længden af deres bopæl. Der findes ikke særlig mange undersøgelser om ikke-vestlige udenlandsfødte kvinder, hvilket kan begrundes i at de stadig er en "ung befolkningsgruppe" med få års tilknytning til arbejdsmarkedet. Til gengæld vil vi prøve at se på det fra ikke-vestlige efterkommeres perspektiv for at danne os et bedre billede.

Ifølge forskning fra SFI¹⁰ 2015, har efterkommere af ikke-vestlige migranter en lavere status på arbejdsmarkedet, end personer med dansk oprindelse. Men set fra den lyse side, så viser tallene, at uddannelse øger deres chancer for at lande et arbejde og at efterkommere endda får omtrent samme udbytte af deres uddannelse som deres danske modparter. Vi kan desværre ikke se, hvordan det ser ud fra et kønsperspektiv, men vi kan bruge det til at se, at der generelt set, at uddannelse har en positiv effekt på mulighederne for at blive tilknyttet og integreret på arbejdsmarkedet. Til gengæld viser tallene, at kvinder med ikke-vestlig oprindelse som har en erhvervsuddannelse (EUD), er i større risiko for at blive passive (altså, ikke at være i arbejde eller under uddannelse), sammenlignet med kvinder med dansk oprindelse med samme uddannelse. Derfor har vi sat vores fokus på at styrke mulighederne for at kvinder med anden oprindelse end dansk får adgang til uddannelsesmuligheder.

¹⁰ Anders Rosdahl, *Integration På Arbejdsmarkedet Af Ikke-vestlige Indvandrere Og Efterkommere* (Socialforskningsinstituttet, 2006). Tilgængelig på: <https://www.vive.dk/media/pure/3532/334304>

Beskæftigelse og arbejde

Blandt migranter med asyl modtager omtrent 81% af 30–59-årige en gennemsnitlig årsindtægt på 181.000 DKK per husstand, sammenlignet med en dansk gennemsnitlig årsindtægt på omkring 300.000 DKK. Fattigdomsgrænsen er i Danmark sat til at være omkring 150.000 DKK. Vi ser også at der er en kløft mellem ikke-vestlige og EU/vestlige migranter, hvoraf kun 20 % af sidstnævnte er i samme økonomiske situation. Undersøgelser viser, at ikke-vestlige migranter, der har gennemført en erhvervsuddannelse i Danmark, i højere grad er i beskæftigelse end ikke-vestlige udenlandsfødte med samme uddannelsesniveau fra udlandet. Dette gælder i gennemsnit, men det er flest mænd, der får længere tilknytning til arbejdsmarkedet gennem en EUD, hvor kvinderne har en tendens til at falde fra og blive væk efter nogle år¹¹.

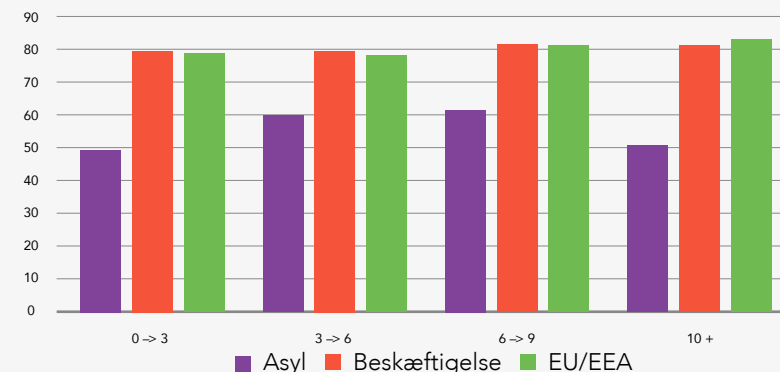
I 2018 viste tal, at beskæftigelsesniveauet for migranter stiger med tiden. Det kan virke logisk, da det ville være helt naturligt med en tilpasningsfase, men når det kommer til migranter med asyl, skal vi måske være bekymrede. For migranter med asyl der har boet i Danmark i 3-6 år, er beskæftigelsesfrekvensen 51 %, og for dem, der har boet i Danmark i 0-3 år, er kun 36 % beskæftiget. Men ser vi på tallene på kvinder med asyl, der har været bosatte i Danmark i omkring 10 år eller mere, så er beskæftigelsesfrekvensen på 47 %.

Vi er opmærksomme på, at tallene ikke tager hensyn til forskelle mht. alder, baggrund og/eller herkomst. Derfor vil vi forsøge at anlægge et kønsspecifikt perspektiv, når vi analyserer dataene. Data fra Danmarks nationale statistik (figur 3 og 4) viser i en undersøgelse fra 2018, at mandlige migranter med asyl, der har opholdt sig i Danmark mellem 0-3 år, har en beskæftigelsesfrekvens på 47 %. Når de har boet i Danmark mellem 3-6 år, stiger beskæftigelsesniveauet til 60 %. Men når vi sammenligner dette med kvinder i samme grupper, ser vi et ret anderledes billede. Kun 16 % af kvinder med

¹¹ Denmark Statistik, *Befolkningens løn* (København Ø, Temapubl, 2013). Tilgængelig på: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/19581/befloen.pdf>

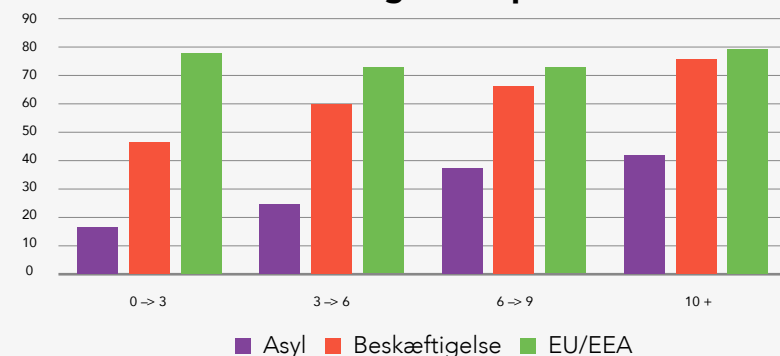
0-3 års asyl i Danmark er kommet ud på arbejdsmarkedet. Selvom der er en generel tendens til, at beskæftigelsesniveauet i denne gruppe stiger efter 10 års ophold, er niveauet for kvinder kun 42 %.

Ansættelse efter længde af ophold – Mænd

Figur 3: Beskæftigelse efter opholdstid blandt migranter med asyl, erhverv og EU/EØS-lønnet arbejde som grundlag for ophold i 2018 (Mænd). Kilde: Denmark Statistik.

Ansættelse efter længde af ophold – Kvinder

Figur 4: Beskæftigelse efter opholdstid blandt udenlandsk fødte med asyl, erhverv og EU/EØS-lønnet arbejde som grundlag for ophold i 2018 (Kvinder). Kilde: Denmark Statistik.

Når vi sammenligner med opholdets længde, skal vi også huske at der er forskellige befolkningsgrupper, der har opholdt sig i Danmark i en kortere eller længere periode, som derfor kan sammensættes forskelligt med hensyn til alder, uddannelsesniveau og oprindelsesland mv.

Sårbarhed og integrationsbarrierer

Barrierer der står i vejen for en reel integration af kvinder med ikke-vestlig herkomst, herunder dem med asyl, er både individuelle og strukturelle. Disse kvinders demografi er meget varieret, da de kommer fra over 150 forskellige lande og kommer til Danmark enten som asylansøgere, familiesammenførte eller for at arbejde og/eller studere. En ting, der virkelig skiller sig ud, er, at de barrierer, som denne gruppe af kvinder står over for, er større end for deres vestlige modparter. Selvom de bringer et værdifuldt potentiale med sig, kan kvinderne med flygtningebaggrund ses som tredobbelt udfordrede (Leibig & Tronstad, 2018) på det danske arbejdsmarked, da de står over for barrierer i forhold til a) de er migranter, b) de er flygtninge, og c) de er kvinder. Der er en generel tendens til, at visse herkomster har et vist opholdsgrundlag.

- Asyl og familiesammenføring; Syrien and Bosnia-Herzegovina, og siden 2022 også fra Ukraine
- Uddannelsesrelateret; Ukraine og Philippinerne
- Beskæftigelse; Indien

På det sidste har vi set en stigning i antallet af arbejds- og uddannelsesrelateret migration. Generelt har migranter sværere ved at få adgang til arbejdsmarkedet end det danske flertal. Dette er især en barriere for kvinder med ikke-vestlig herkomst. Deres beskæftigelsesfrekvens er lavere end mænds og de er samlet set den gruppe med den laveste frekvens. Der er stor forskel på mænds og kvinders beskæftigelsesfrekvens, især for dem i kategorien asyl. Kvinder med asyl vil typisk være blevet genforenet med deres ægtefælle. Et stort antal af disse kvinder modtager sociale ydelser, men nogle er også under uddannelse. En sandsynlig forklaring på, at ikke-vestlige kvinder typisk har en højere arbejdsløshed end kvinder med vestlig baggrund, kan knyttes til deres uddannelsesbaggrund.

Uddannelsesniveaut spiller en vigtig rolle for integrationen til arbejdsmarkedet, og når vi ser på uddannelsesbaggrunden for størstedelen af ikke-vestlige migranter med asyl, medbringer de

sjældent en erhvervskompetencegivende uddannelse fra deres hjemland, hvilket begrænser deres muligheder mht. beskæftigelse. Cirka en tredjedel vælger at tage en uddannelse i Danmark. Især hvis de allerede har erhvervmæssige kvalifikationer ved ankomsten. Uddannelse er dog dyrt for staten, og det overvejes også at betale for dette, når andre alternativer findes. Forskning viser, at beskæftigelsesfrekvensen hænger sammen med uddannelsesniveaut, men det er baseret på at have en dansk uddannelse og ikke en, der kommer fra udlandet. Desuden er der tegn på at den danske arbejdsgiver er mere tryk ved og fortrolig med en dansk uddannelse, og så er der spørgsmålet om at få godkendt en udenlandsk uddannelse.

En anden barriere for arbejdsløse kvinder med ikke-vestlige oprindelse er manglende adgang til netværk, manglende kendskab til det danske arbejdsmarked og beherskelse af sproget. Vi antager, at kvinder der har gennemført uddannelse i Danmark, også har adgang til bedre netværk, god forståelse for arbejdsmarkedet og de har bevist, at de har et passende sprogniveau.

Endvidere spiller bopælstiden og indvandringstid en vigtig rolle for muligheden for at få en uddannelse, oparbejde arbejdsmarkedserfaring og endelig tilegne sig nødvendige sprogkundskaber. Undersøgelser har også vist, at kvinder med minoritetsbaggrund ikke nødvendigvis mener, at kvinder skal blive hjemme og være husmødre. Kan man så sige, at dette udfordrer nogle af de fordomme, som vesten har over for kvinder fra visse lande? Faktisk bliver disse kvinder oftest holdt tilbage af deres korte tilknytning til uddannelse, en tendens til at have dårligere dansk kundskaber sammenlignet med mænd, samt svag tilknytning og adgang til lokale netværk.

Forskning peger på, at ikke-vestlige indvandrere oplever fordomme på arbejdsmarkedet. Den oplevede diskrimination viser sig som direkte, indirekte og strukturelle, samt gennem stereotype forestillinger som de hyppigste bagvedliggende faktorer. For eksempel kommer kvinder, der praktiserer den muslimske tro, og bærer hovedbeklædning, ofte ikke i betragtning til stillinger i den

offentlige sektor. Hvorimod ikke-vestlige kvinder i den private sektor har større chancer, hvis de ikke bærer religiøse betræk.

En anden barriere kan være familiestrukturer, når der er børn involveret, er der mange arbejdsrelaterede udfordringer i forbindelse med barsel samt når børnene er syge og den slags. Med deres højere fraværsfrekvens har kvinderne fra minoritetskulturer derfor ofte en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet eller sprogskolen sammenlignet med mændene.

Ud over menneskelig kapital er der også behov for:

- mere klarhed omkring internationalt erhvervede uddannelser
- mere bevidsthed om diskrimination og stereotype holdninger til migranter, etnicitet og køn
- en dybere forståelse for de sociale uligheder, der er fremherskende i vores lokalsamfund

De kvinder, der lykkes med at få et godt job-match, har:

- gode dansk kundskaber
- videregående uddannelse
- erhvervs erfaring
- gode sociale og faglige netværk

Ingen af de førnævnte barrierer er uoverstigelige, men der skal træffes foranstaltninger, såsom at tænke ud af boksen, for at tackle disse problemer.

Nationale Integrationsstrategier

Danmark oplevede mellem 2008 og 2019 en positiv udvikling i antallet af ikke-vestligt udenlandsk fødte mænd og kvinder i alderen 25-39 år, der har gennemført en erhvervsuddannelse¹². Denne udvikling var især positiv for kvinder af ikke-vestlig oprindelse med en stigning på 19% for perioden, mens andelen af mænd steg med 13%. Dette kan sandsynligvis skyldes den danske regerings samarbejde for bedre integration, et partnerskab der opstod på

¹²Ibid

baggrund af et topmøde i september 2015. Arbejdsmarkedets parter, erhvervsrepræsentanter, NGO'er, forskere og andre interessenter fra civilsamfundet mødtes for at drøfte, hvordan man kan forbedre integrationen af flygtninge i Danmark. Herfra blev der skabt et partnerskab mellem stat, erhvervsliv og kommuner, som efterfølgende gik sammen om at støtte flere virksomheder med det formål at skabe beskæftigelsesmuligheder for flygtninge.

I marts 2016 blev der udarbejdet to integrationsaftaler. Den ene mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter, en såkaldt trepartsaftale om integration på arbejdsmarkedet, og topartsaftale mellem regeringen og kommunerne om at forbedre rammerne for integrationen i kommunerne. De to aftaler lagde grundlaget for, hvad man håbede ville være mere "effektivt" (for dansk økonomi) og en jobrettet integration af flygtninge¹³.

TREPARTSAFTALEN INDEBÆRER:

- Bedre screening af asylansøgere formelle og uformelle kvalifikationer, mens de stadig er på asylcentret og får behandlet deres asylansøgning.
- Sikre, at jobmuligheder er en primær overvejelse, når der skal besluttes, til hvilken kommune den enkelte overflyttes, efter at have fået asyl.
- Flygtninge og familiesammenførte skal betragtes som jobparate, når de starter på integrationsprogrammer (det betyder, at de er arbejdsdygtige, og manglende sproglige kvalifikationer kan fx. ikke være en undskyldning for ikke at finde et arbejde).
- Kommunerne skal tilbyde deltagere i integrationsprogrammer tidlige og intensive jobrettede tiltag, der kan påbegyndes hurtigst muligt efter overtagelse af ansvaret for deres integration. 'Så hurtigt som muligt' er nu i integrationsloven angivet til at betyde inden for en måned.
- Danskundervisningens indhold og tilrettelæggelse skal opdateres og gøres mere arbejdsmarkedsorienteret.
- En ny toårig uddannelse, der kombinerer arbejde og praktik med arbejdsrettet uddannelse
- Indførelse af bonusordning for private virksomheder, der ansætter flygtninge og familiesammenførte i almindelige, ikke-støttede job.
- Aftalen mellem regeringen og kommunerne havde som hovedformål at give kommunerne en mere fleksibel og mere effektiv lovramme til håndtering og integrationen af tilflyttere.

¹³ "Tripartite discussions in 2016 and 2017" (København Ø, The Danish Agency for Labour Market and Recruitment, 2018). Tilgængelig på: <https://www.star.dk/en/social-partners/tripartite-discussions-in-2016-and-2017/>

TOPARTSAFTALEN INDEBÆRER:

- Mere fleksible regler om kommunernes forpligtelse til at sørge for boliger til flygtninge.
- Intensivering af integrationsprogrammet.
- Mere effektiv deling af information om færdigheder og kompetencer, når flygtninge overføres fra asylcentre til kommuner.
- Bedre screening af formelle og uformelle kvalifikationer.
- En mere joborienteret tilgang til danskkurser.
- Økonomiske incitamenter til kommuner bestående af en bonus til kommuner, der lykkes med at finde regulært job til flygtninge eller familiesammenførte.

Som det fremgår af ovenstående, omfatter trepartsinitiativerne danskundervisning. Danskuddannelsen, som udbydes gratis til udenlandsk fødte, er en grunduddannelse for immigranter, der modtager statsstøtte eller har asyl. Her lærer de at forstå, tale, læse og skrive på dansk. De tilegner sig også viden om kultur og samfundsforhold i Danmark, herunder en grundlæggende introduktion til det danske arbejdsmarked, uddannelses tilbud og demokrati.

Der er tre selvstændige "danskuddannelser", som er tilrettelagt forskelligt, så undervisningen svarer til elevernes mål og forudsætninger: Danskuddannelse 1, Danskuddannelse 2 og Danskuddannelse 3.

DANSKUDDANNELSE 1 er målrettet elever, der ikke kan læse og skrive på deres modersmål, eller ikke kan læse det latinske alfabet og/eller europæisk skriftsystem. Målet med undervisningen er grundlæggende færdigheder i mundtlig dansk og læse- og skrivefærdigheder for at kunne klare sig på det danske arbejdsmarked og som borger i det danske samfund.

DANSKUDDANNELSE 2 er til elever, der har en kortere skole- og uddannelsesbaggrund med fra deres hjemland. Formålet med undervisningen er at forstå, tale og læse dansk for at kunne klare sig på det danske arbejdsmarked, i efterfølgende arbejdsmarkedsuddannelse og som borger i det danske samfund.

DANSKUDDANNELSE 3 er til elever, der har en mellemlang eller lang skole- og uddannelsesbaggrund. Det kan være en erhvervsuddannelse, en gymnasial uddannelse eller en videregående uddannelse. Målet for danskuddannelse 3 er, at eleverne skal kunne komme i arbejde eller tage en videreuddannelse og kunne fungere aktivt som borger i det danske samfund.

UPSIM-konceptet henvender sig primært til kvinder, der har gennemført en danskuddannelse 2 eller 3.

Disse integrationsstrategier har medført nogle succesfulde elementer, og nogle andre perspektiver trænger til yderligere evaluering. Samlet set er der sket en positiv udvikling i forhold til at sikre en hurtig indtræden på arbejdsmarkedet. Men dette havde også sine ulemper. Det var ret udfordrende for asylcentre at formidle information om alle kompetencer til kommunerne, og integrationen i samfundet sker ikke automatisk, blot fordi de er på arbejdsmarkedet.

Når fokus har været at sikre at flygtninge kommer hurtigst muligt i beskæftigelse, blev mange af disse trepartsaftaler lavet med supermarkeder og andre ufaglærte jobs i detailbranchen, hvor opkvalificering ikke nødvendigvis er på dagsordenen. Ydermere er mange job, hvor vi ser en stigning i beskæftigelsesniveauet for ikke-vestlige udenlandsk fødte, i sektorer, der står over for et generelt fald i beskæftigelsesmuligheder og gør visse sektorer til et job for "disse grupper af mennesker". Der bør være nogle bekymringer med hensyn til bæredygtigheden af denne strategi. En bekymring kunne være, at denne tendens skaber en A- og B-gruppe, hvor udenlandsk fødte er i ufaglærte og lavtlønnede job hvorimod folk med vestlig og dansk oprindelse tager faglærte jobs.

For eksempel havde Danmark mellem 2012 og 2016 en høj koncentration af mandlige ikke-vestlige udenlandsk fødte, der arbejdede i specifikke erhvervssektorer, såsom slagterier, transport (bus, tog/taxa) og posttjenester, sektorer som oplever fald i beskæftigelsesniveauet. Derudover ser vi en stor koncentration af kvinder i pleje- og

servicebrancher¹⁴. Selvom adgang til beskæftigelse sikrer økonomisk stabilitet og er positivt på kort sigt, kan de langsigtede konsekvenser hæmme integrationen, da det kan påvirke mangfoldigheden i sammensætningen af medarbejdere i de forskellige sektorer. Dette skaber en ubalance i repræsentationen af den mangfoldighed, der findes i landet, da det skaber et samfund med en "A" og en "B" gruppe.

Derudover, skal man også tænke på, at bare fordi en ikke-vestlig udenlandsk født ikke har en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelse, betyder det ikke, at uddannelse ikke er en mulighed. At udpege bestemte grupper af mennesker til ufaglært arbejde kan betyde, at de stilles begrænsede krav til kompetencer og få muligheder for faglig udvikling. Selvom den er effektiv på kort sigt, lader denne "one size fits most"-strategi os ikke altid overveje den enkeltes ønsker og potentialer, hvilket igen ikke nødvendigvis hjælper med at fastholde dem på arbejdsmarkedet.

Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Danmark

Behovsanalysen i dansk integrationsammenhæng er et resultat af en række kvalitative interviews med det formål at afdække, hvordan professionelle, der aktivt arbejder med vores målgruppe, samt udenlandskfødte kvinder selv oplever deres realiteter. Det danske hold talte med tre professionelle, alle er kvinder og i slutningen af 40'erne til midten af 50'erne. Desuden blev en gruppe kvinder med migrantbaggrund, som enten ønsker at opkvalificere sig eller har gjort det, interviewet for at hjælpe os med at afdække, hvad der hindrer og hjælper dem på deres rejser.

- Den første interviewede har arbejdet som jobkonsulent på et center for integration af udenlandsk fødte med asyl.

¹⁴ Theis Stenholt Engmann, *Fakta om indvandrere og efterkommere i Danmark* (Danmark Statistiks, 2019). Tilgængelig på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2019/2019-02-18-fakta-om-indvandrere-og-efterkommere-i-danmark>

Hovedopgaven for netop denne person var at forberede målgruppen til det danske arbejdsmarked, hjælpe dem med at lave CV'er, søge job og jobtræning samt forstå den danske arbejdskultur. Udover arbejdet som pædagog i en jobtræningsstilling, arbejdede hun også som sprogpædagog for flygtninge, og som projektleder med et "nye fremtidsmål"-projekt; Formålet med hendes projekt var at hjælpe med at integrere flygtninge i plejesektoren for at blive økonomisk uafhængige, et projekt hvor mange kvinder fra Syrien deltog.

- Den anden interviewede professionel arbejder i universitetssektoren som; Lektor ved Center for Moderne Mellemløst og Muslimstudier; Lektor ved Institut for Historie; og som projektmedarbejder i Human Health afdelingen. Hendes ekspertise dækker en bred vifte af samfundsvidenskabelige emner, der er relevante for integrationen af kvinder med ikke-vestlig oprindelse i Danmark. Hun har desuden erfaring med sprogpolitik samt identitet og tilhørsforhold blandt muslimer i Danmark, sådan som det kommer til udtryk blandt unge, veluddannede muslimer, den ældre generation af muslimer og i udsatte boligområder som Vollsmose i Odense by. Desuden har hun også skrevet og bidraget til mange bøger om integration og kvindegrupper.

- Den tredje interviewperson har arbejdet inden for erhvervspsykologi og coaching. Hun har mange års erfaring med at designe indhold til personlige udviklingsprogrammer. Et sådant projekt gik ud på at coache udenlandsk fødte (også ikke-vestlige) for at hjælpe dem med at få fodfæste på det danske arbejdsmarked. For at opnå dette har hun designet et psykologisk coachingværktøj til et landsdækkende dansk integrationsprojekt, der skal coache ledige, udenlandsfødte til at komme i arbejde. Det var en del af et storstilet pilotprojekt, hvor fem danske kommuner deltog.

Den danske partner gennemførte også interviews med en gruppe kvinder af ikke-vestlig oprindelse bosat i Danmark. Tre af kvinderne i midten af 30'erne kom fra Syrien mellem 2016 og 2018. På tidspunktet for interviewet var de ansat som ufaglærte eller i jobtræning gennem jobcentret og havde et ønske om at komme videre i deres opkvalificering veje. Yderligere to kvinder i midten til slutningen af 50'erne, hvoraf den ene har palæstinensisk baggrund og en med tyrkisk baggrund, sagde også ja til at blive interviewet. De kom til Danmark i slutningen til midten af 90'erne og er lykkedes med at nå deres uddannelsesmål med en bacheloruddannelse.

UPSIM-konsortiet var meget interesseret i at finde ud af, hvilke typer af udfordringer ikke-vestlige kvinder generelt støder på, når de forsøger at få adgang til opkvalificeringsforløb, samt at finde ud af, hvad der gør dem i stand. Et stort problem, som vi fandt i Danmark, var en generel opfattelse af, at mange af kvinderne i vores målgruppe havde utilstrækkelig læring til at lære kompetence. Det er ikke ualmindeligt, at kvinder i vores målgruppe, specifikt fra landdistrikterne, har meget lidt erfaring fra beskæftigelse og skolegang, hvilket betyder, at nogle af disse kvinder måske har få eller ingen erfaringer at basere en uddannelse eller karriereidentitet på. Manglen på arbejde og akademisk identitet, kombineret med sociokulturelle faktorer af kønsroller, betyder også, at det er svært for nogle kvinder at finde motivationen til at ville få et job i første omgang. At fastholde kvinder med denne profil i beskæftigelse kan derfor være en kamp for sagsbehandlere og kvinderne selv.

Interviewene gav os det indtryk, at læringskompetencen nemt kan udvikles, især hvis vi starter med at fokusere på simple nøgleområder som at skabe en struktur for dagen. Interviewene afslørede, at mange kvinder i vores målgruppe ikke er vant til at udføre visse organisatoriske opgaver såsom planlægning og organisering af børnepasning eller planlægning af transport. Med så mange uløste praktiske spørgsmål ville det være fantasifuldt at kunne motivere sig selv til en videregående uddannelse eller længerevarende

beskæftigelse. Det råd, vi tog væk fra dette, er at starte med "hvor er du nu" og derefter lave en plan baseret på deltagerens langsigtede mål, fokusere på at definere de næste bedste skridt og guide hende i at tage dem.

Endvidere afdækkede interviewene, at det ikke er ualmindeligt, at kvinder med arabisk som modersmål, som sjældent er blevet konfronteret med et fremmedsprog, før de ankommer til Danmark, forventer, at det ville være nemt at lære dette nye sprog. Når de blev konfronteret med virkeligheden, blev de fleste meget overrumpede, da de indså, at det slet ikke var tilfældet. Deltagernes kognitive og intellektuelle evner kombineret med kønsbarrierer skal også tages i betragtning. Aspekter som individets egne (og deres nærmeste families) sociokulturelle forventninger til, hvad en mand og en kvinde kan og ikke kan, har også en klar indflydelse, især på kvinder.

Under vores interviews fandt vi ud af, at visse kulturelle fortolkninger af kønsroller spiller en central rolle i udelukkelsen af kvinder fra arbejdsmarkedet. Det ser vi ikke nødvendigvis som en dårligt ment udelukkelse, men blot som en bivirkning af kulturelle forventninger og identiteter, der er blevet formet i en kultur og virkelighed, som er meget anderledes end flertallet af danskerne. For eksempel havde manden til en kvinde, som gik på et karrierecoachingkursus, pludselig besluttet, at han ikke kunne acceptere, at hun skulle begynde at arbejde i den nærmeste fremtid. Hun havde deltaget i et coachingprogram, der skulle hjælpe hende med at finde en karrierevej med succes og entusiasme, indtil hendes mand blev meget bekymret over, hvad det betød for hans familie og hende. Han holdt fast i, at hun ikke måtte fortsætte processen, hvorefter konen også stoppede med sin deltagelse i programmet.

På overfladen kunne vi antage, at netop denne mand var irrationel og dominerende, men da vi talte om "hvorfor" dette skete, dukkede et andet billede op. I dette pars kultur er det mandens ansvar at sikre sin families sikkerhed, især sin kones. Han var ikke tryk

ved situationen, fordi han ikke forstod den proces, hans kone var igennem, hvad det indebar for familiestrukturen, og hvad hans kone kunne blive udsat for, når hun begyndte at arbejde. Vi kan prøve at analysere os frem til en antagelse om, at for ham var de ubesvarede spørgsmål for foruroligende, og hans bedste løsning var at fjerne hende fra truslen. I situationer som denne er den eneste løsning, vi kan komme i tanke om at forsøge i det mindste at begrænse disse typer scenarier ved at sikre, at manden/den nærmeste familie er inkluderet under eller i en del af processen. På den måde giver vi information og viden som erstatning for de forudfattede ideer, der forårsagede et problem. At skabe en dialog for at opklare eventuelle fejlfortolkninger, misforståelser og forudfattede ideer om værtskulturen. Vi skal ikke kun arbejde med udviklingen af kvindens personlige udvikling.

Vi er også nødt til at hjælpe hende med at inkludere sin nærmeste familie for at forstå, hvad der foregår, vise, hvordan dette kan være til gavn for dem, og fjerne de misforståelser, der kan eksistere om det vestlige samfund og de værdier, de stammer fra. Ved at fokusere på at ændre tankegangen hos de nærmeste mennesker til kvinden, gør vi det muligt for deres umiddelbare netværk at blive støttende i processen og samtidig fjerne skadelige idealer om, hvad kvinder og mænd kan og ikke kan.

Yderligere barrierer, der blev afdækket under vores interviews, var bekvemmelighedsmæssige. Nogle kvinder kan være "tilfredse" med at have en indkomst, der dækker regningerne, og det kan være svært at se, hvordan det rent økonomisk ville gå at forlade et job for at studere. Hertil skal vi også hjælpe den enkelte med at "zoome ud" og give hende eksempler på alternativer til fuldtidsstudier og i det hele taget skitsere hvilke muligheder hun skal forsørge sig selv og sin familie.

Det vil også være en fordel at fremhæve de langsigtede økonomiske fordele ved at studere, og vise hvordan det vil se ud og føles,

når målet er nået. Vi har lært, at vi ikke må forsøge at gå for langt for tidligt. Når vi har set på det overordnede slutmål og fået et bredt perspektiv på planen, bliver vi nødt til at have det næstbedste skridt for øje for vores mentee, uden at glemme en gennemgang af hendes faglige potentiale. Det er ikke gavnligt for processen, når der ikke er små belønninger der motiverer undervejs. Ved at starte med det store billede kan vi så gå ind og bryde processen ned i mindre trin. Et forslag til, hvordan dette kan gøres, er "Migrationsstiværktøjet". Det ser måske ikke ud af ret meget, men redskabet er effektivt og enkelt. Det er nyttigt, fordi det giver individet et fugleperspektiv af processen.

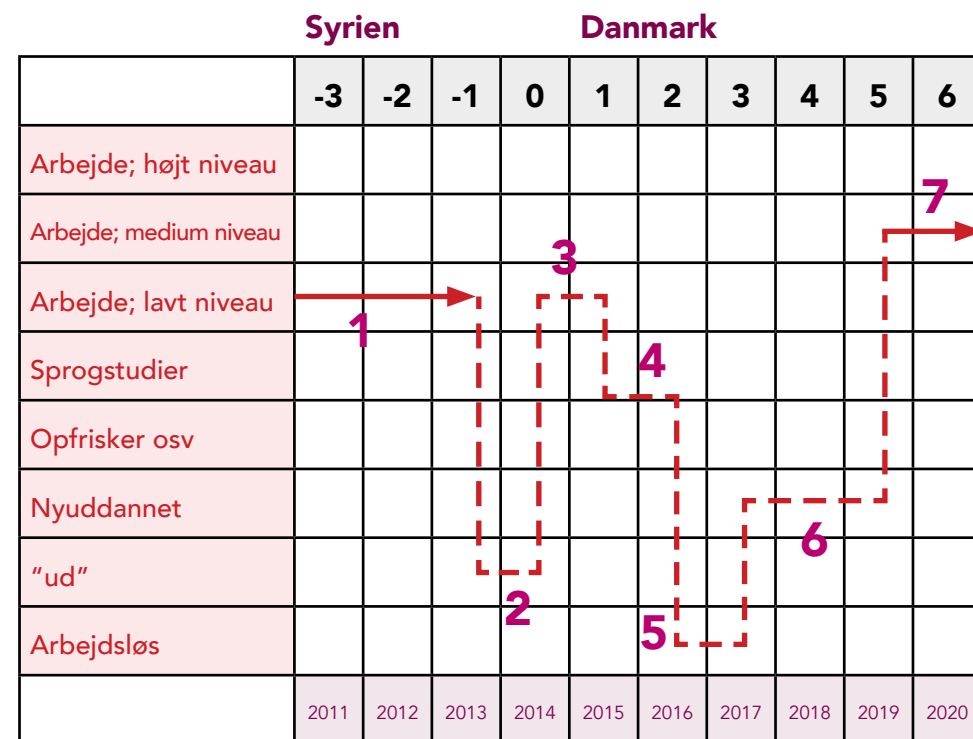

Diagram 1. Eksempel på en Migrationssti, som tegnes i forbindelse med en indledende mentorsamtale.

1	arbejdsniveau i oprindelseslandet – området for førskoleundervisning indtil indrejse i værtslandet i år 0
2	Venter på asyl
3	Går på sprogskole
4	Erhvervs erfaring i lokalt supermarked
5	Arbejdsløs
6	Læser til pædagog
7	Ansæt som pædagog i SFO

Migrationsstiværktøjet er blevet brugt af sagsbehandlere til at hjælpe med at opsummere, hvad der typisk sker med mennesker på deres rejse fra asyl til den nuværende situation. Det viser sig, at når man arbejder med det, hjælper det individerne til at forstå, at det ikke kun handler om at springe ud i uddannelsessystemet, og man har nået sine mål. Man skal huske at tage sig tid til at sætte sig ned med personen og udfylde diagrammet, for at se, hvordan stien ser ud, og til at illustrere, hvordan nogen kan opnå en drømmekarriere. Fordi værktøjet er grafisk, hjælper det deltageren og mentoren med at lave en plan sammen, og tegningen af stien skaber overblik, viser mønstre og minimerer behovet for at skrive. Ved at tegne det sammen med den enkelte hjælper det med at visualisere, hvad man kan forvente og kan vise, hvis en forventning er urealistisk, men viser også, at vejen kan være lang, og illustrerer, hvor opmærksomheden skal være, for det bedste næste skridt. Det positive ved at bruge et sådant værktøj er, at mentor og deltager er i stand til at komme med en plan, som er realistisk, da den stimulerer til dialog om de mål, de ønsker at nå, og hvad der skal til for at nå dertil.

I Danmark er den naturlige retning for personer, der har opnået et lavere uddannelsesniveau i udlandet, at gå gennem en såkaldt "uddannelsesbro". For eksempel havde begge vores interviewpersoner, som havde opnået deres karrieremål med succes,

ikke opnået de nødvendige uddannelsesniveauer for at få adgang til en akademisk vej i Danmark. For at følge denne vej skulle de gennem voksenuddannelsesforløbene for at opnå de formelle kompetencer, der er nødvendige for den nationale ækvivalent til et afgangsbrev. Sådanne voksenuddannelser kan drage fordel af vores ressourcer ved at inkorporere sprogværktøjerne i deres dansk som andetsprogsfag, samt mentorressourcerne til studievejledningsprogrammer.

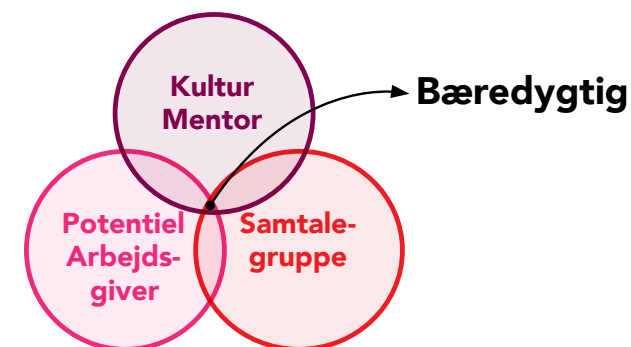

Diagram 2. Venn diagram, der illustrerer en foreslået struktur for vellykket integration af nyligt ankomne personer med asyl på arbejdsmarkedet.

Interviewene afslørede også, at et af de mest succesrige initiativer var et 20-ugers støtteprogram, som blev iværksat i tidligere bestræbelser på at integrere udenlandsk fødte på arbejdsmarkedet. Hovedformålet med programmet var at sætte deltageren i forbindelse med en kulturmentor, en virksomhed, der var interesseret i at ansætte den pågældende, samt en person til at "holde i hånden" og guide dem gennem processen. Vores interviewpersoner råder også til, at kulturmentorstederne fokuserer på, hvordan kvinder fra andre lande forholder sig til andre kvinder. Det er uundgåeligt, når folk rejser fra forskellige kulturer at møde udfordringer baseret på forskellige sociokulturelle verdensbilleder. Faktorer som disse påvirker de relationer, vi har; især når det kommer til, hvordan vi tager initiativer, og om vi tør sige vores mening til for eksempel en mand, og hvordan kvinder støtter andre kvinder. Ved at introducere mennesker, der kan fungere som rollemodeller, er det blevet foreslået, at vi giver eksempler på nye måder at se verden på, det vil sige gennem samtalegrupper.

TJEKKIET

Demografi

Tjekkiet har vist sig at være et meget attraktivt sted for udlændinge, som vist af det stigende antal nytilkomne i de sidste årtier. Men sådan var det ikke altid. Først siden 1990'erne, med kommunismens fald, fløjlsrevolutionen og åbningen af grænser, kan vi tale om det lokale samfunds reelle konfrontation med immigration og udlændinge. Før det var det tjekkeske samfund meget homogent. Senere betød indrejsen til Den Europæiske Union (2004) og Tjekkiet som en del af Schengen-området (2007) et nyt kapitel om immigration og integration.

Under den sovjetiske statsocialisme (1948-1989) blev grænser lukket for alle lande uden for den socialistiske blok. Arbejdsmigrationen blev støttet inden for blokken, hvilket resulterede i et tæt samarbejde mellem Tjekkoslovakiet og Vietnam. Vietnamese borgere migrerede til Tjekkoslovakiet, hvilket øgede procentdelen af den vietnamesiske befolkning i Tjekkoslovakiet markant. Efter det socialistiske regimes fald vendte de fleste arbejdere tilbage til deres oprindelsesland på grund af den økonomiske krise i midten af halvfemserne, som blev fulgt af strenge udenlandske regler og ændringer i immigrationspolitikken. Ikke desto mindre opstod der efter 1989 mange økonomiske muligheder, hvilket førte til øget immigration. Siden 2008, hvor den økonomiske krise opstod gentagne gange, er antallet af udlændinge faldet¹⁵.

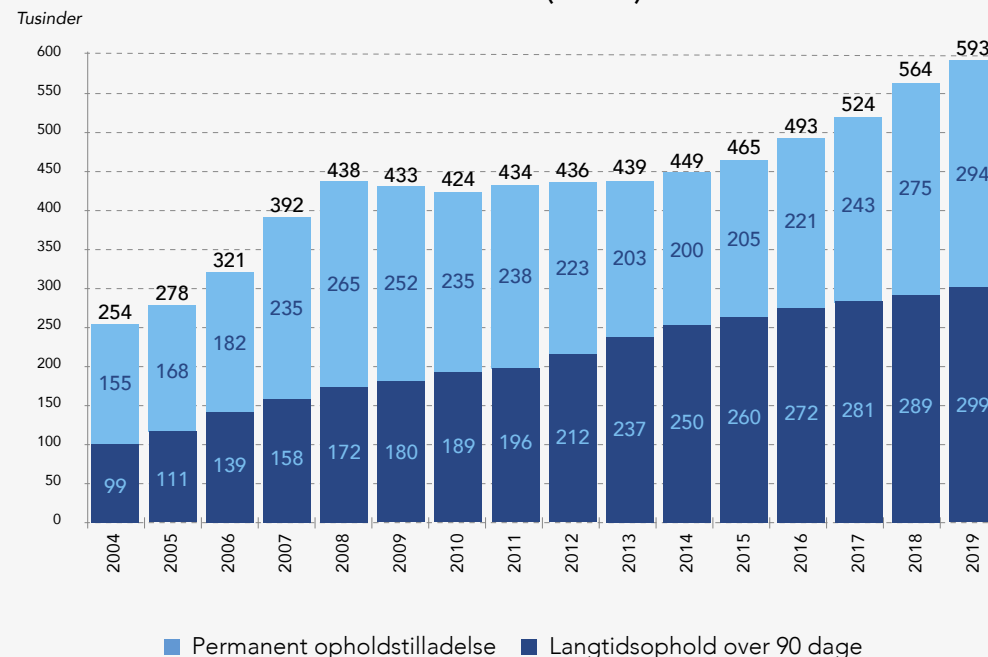
Antallet af udlændinge, der bor i Tjekkiet, er for nylig blevet højere end nogensinde før. I 2019 var der lidt færre end 600 000 udenlandske statsborgere bosat i Den Tjekkiske Republik med visa og tilladelser (ophold over 90 dage eller permanent ophold)¹⁶.

¹⁵ Macáková Libuše, *Selected problems of integration of foreigners in the Czech Republic* (Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy, vol. 8, No.1, 2013), p. 109-124.

¹⁶ CZSO: Český statistický úřad. Cizinci v České republice 2019. (Praha: Český statistický úřad. 2019).

For data fra 2004 til 2019, se figur 5 nedenfor. I Tjekkiet bruges udtrykkene "immigranter" eller "migranter" ikke ofte. Begreberne "udlændinge" eller "nytilkomne" bruges i stedet.

Udvikling i antallet af udlændinge i Tjekkiet fordelt på type bopæl 2004-2019 (31.12)

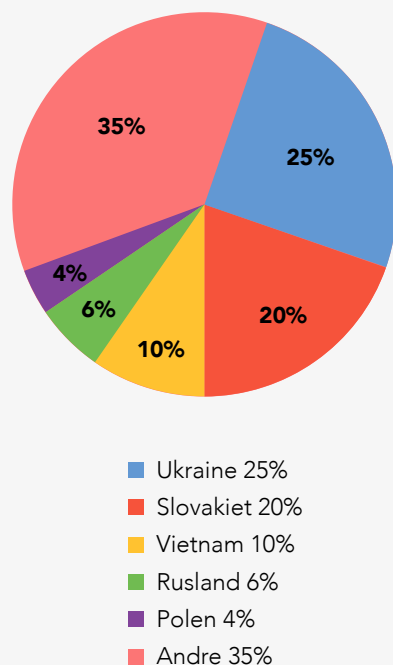
Figur 5: Udvikling i antallet af udlændinge i Tjekkiet fordelt på type bopæl. Kilde: Czech Statistical Office.

Situationen for udenlandske statsborgere er ret stabil i Tjekkiet. De mest repræsenterede udenlandsk fødte statsborgere i Tjekkiet (se figur 6) er ukrainere (25 %), hvis antal har været stigende efter konflikten i Donbas-regionen; naboslovakker¹⁷ (20 %); vietnamesere (10 %) og russere (4 %).

Tilgængelig på: <https://www.czso.cz/documents/10180/91605941/29002719.pdf/74e31838-8cfa-4e93-9aed-4771e13683a8?version=1.0>

¹⁷ Det høje antal slovakker, der bor i Tjekkiet, skyldes, at disse to stater indtil 1993 var ét land – Tjekkoslovakiet. Begge stater har ligheder og er kulturelt tætte. Slovakker og tjekkere forstår hinandens sprog uden problemer. Mange slovakker flytter til Tjekkiet på grund af den bedre kvalitet af de videregående uddannelser.

De hyppigste statsborgerskaber for udlændinge i Tjekkiet 31.12.2019

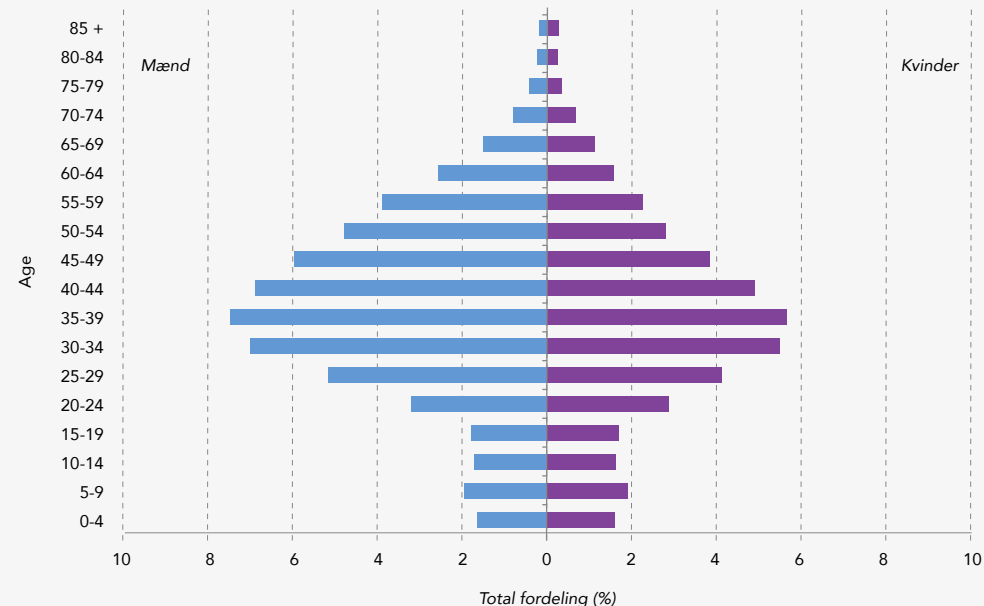

Figur 6: De hyppigste statsborgerskaber for udlændinge i Tjekkiet. Kilde: Czech Statistical Office.

I Tjekkiet er der lidt flere udenlandskfødte mænd (55 %) end kvinder (45 %). Andelen af kvinder i alderen 18-30 år er 7%, og 30-60 er 25%. De fleste udenlandske kvinder er i aldersgruppen 35-39 år (se figur 7). Migrationen af kvinder har en mere permanent karakter sammenlignet med mænd, der overvejende opholder sig midlertidigt i Tjekkiet.

Hvad angår den faglige forskning, var udenlandsk fødte kvinder ikke inkluderet i migrationsundersøgelserne (ikke kun) i Tjekkiet. Derfor er det afgørende at støtte denne form for forskning og interessere sig for de udfordringer udenlandskfødte kvinder står over for.

Aldersfordeling af udlændinge i Tjekkiet 31.12.2019

Figur 7: Aldersfordeling af udlændinge i Tjekkiet. Kilde: Czech Statistical Office.

Udlændinge, der opholder sig i Tjekkiet i over et år, udgør størstedelen (97%) af det samlede antal registrerede udlændinge. Udlændinge kommer for det meste til Tjekkiet for at arbejde og starte virksomhed¹⁸. Disse data gælder hovedsageligt mandlige udenlandskfødte.

For kvinder er familiemæssige årsager fremherskende. En af grundene er også den eneste årsag og overordnede betingelser for migration. Mens mænd oftere bruger bureauernes tjenester til at finde en ny måde at leve på i landet, har kvinder en tendens til at følge deres mand eller nære familie. Deres forventede rolle i det nye land er således i det mindste delvist foruddefineret – de tager sig ofte af familien eller hjælper deres mænd med at drive deres

¹⁸ Uherek Zdeněk, *Migration from Ukraine to the Czech Republic with Respect to the War Conflict in Eastern Ukraine* (Warsaw, Centre of Migration Research Working Papers, No. 93/151, 2016).

virksomhed. Denne familiesammensætning er ofte årsagen til, at kvinder i familievirksomheder får lavere løn end mænd og dermed deres økonomiske afhængighed af deres mænd. En standardforskel mellem indvandrermands og -kvinders nettoindkomst er omkring en fjerdedel af indkomsten.¹⁹

En anden afgørende kendsgerning er, at indkommende kvinder normalt er mindre informeret om forholdene og den overordnede situation i det land, de flytter ind i. Derfor er de meget mere sårbare over for risikosituationer på det tjekkiske arbejdsmarked. Denne mangel på information fører også til mindre kvalificerede job, problemer med betalinger og slet ikke at bruge deres kvalifikationer. Den tredje mest almindelige grund er at studere efterfulgt af humanitære og andre årsager.²⁰

Uddannelsesbaggrund

De statistiske data, der beskriver niveauet af nyankommes uddannelse, er ikke tilgængelige regelmæssigt. Men ifølge nyhedsartikler er der et direkte forhold²¹ - videregående uddannelse korrelerer med højere indkomst. Der er en undtagelse i tilfældet med ukrainere, der, på trods af at de har universitetsbeviser, ofte ender i ikke-professionelle eller lavere lønnede stillinger. Da Ukraine ikke er medlem af EU, er processen med nostrifikation og anerkendelse af deres titler meget kompliceret. Ifølge forskningsresultaterne er der ikke en slående forskel mellem uddannelsesniveaue for indkommende mænd og kvinder i Tjekkiet. Den eneste synlige forskel er i procentdelen af anmodninger om nostrifikation af kvalifikationsdokumenter, hvor mænd oftere ansøger.²²

¹⁹ Kocourek Jiří, *Analýza přístupu imigrantek a imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice* (MPSV, 2007). Tilgængelig på: <https://www.esfcr.cz/documents/21802/739492/Anal%C3%BDza+-+publikace/d5582df7-6f3e-4705-b23f-275c523180a0>

²⁰ Ibid

²¹ Stejskalová, Alice *Nejhůře a nejlépe placené práce v Česku. Nový žebříček ukazuje, kdo si polepšil dvojnásobně* (Aktuálně.cz 2017). Tilgængelig på: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/nejhure-a-nejlepe-placene-prace-v-cesku-novy-zebricek-ma-cis/r~20b5b864185211e7a70b002590604f2e/>

²² Kocourek Jiří, *Analýza přístupu imigrantek a imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice*

Der er dog en slående forskel i brugen af opnåede kvalifikationer, hvor kvinder bruger deres kvalifikation meget mindre end mænd (52 procent af indkommende kvinder bruger slet ikke deres kvalifikation i Tjekkiet). I modsætning hertil bruger mænd normalt deres kvalifikationer i det mindste delvist.²³

Organisation Aid to Refugees' praksis viser, at udenlandsk fødte kvinder med en universitetsuddannelse ofte står over for en situation hvor hun ikke anses som kvalificeret og dermed udnyttelse hendes potentiale ikke i Tjekkiet. Klienten, der arbejdede som universitetsprofessor i jura i Cuba, udfører i stedet frivilligt arbejde i en massagesalon og vasker også op på en restaurant.

Disse fakta beviser, at den uddannelse, som de fleste udenlandskfødte kvinder har modtaget i deres oprindelsesland, ikke er accepteret eller anerkendt i Tjekkiet. For at realisere deres potentiale skal de igennem nostrifikation, som kræver at bestå forskellige eksamener og supplere deres uddannelse. For mange kvinder er denne proces både økonomisk og mentalt/psykologisk krævende. I mange tilfælde er der også tale om udenlandsk fødte kvinder, som allerede er ældre og derfor er tvunget til hovedsageligt at udføre ufaglært arbejde.²⁴

Beskæftigelse og arbejde

Udlændingene i Tjekkiet arbejder ofte i fremstillingsindustrien og er i mange tilfælde ufaglærte medarbejdere. På den anden side, mens gennemsnitslønnen i Den Tjekkiske Republik oversteg 33 000 tjekkiske kroner (ca. 1280 euro), modtager næsten 200 tusind slovakker, der er ansat i Den Tjekkiske Republik, i gennemsnit mere end 40 000 tjekkiske kroner.²⁵

²³ Ibid.

²⁴ Matheová Beáta (MigraceOnline.cz), "Vykořisťování žen migrantek na trhu práce", (MigraceOnline.cz, 30. 3. 2016). Available at <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vykoristovani-zen-migrantek-na-trhu-prace>

²⁵ Holý, Dalibor 2021, *Ekonomická migrace ze Slovenska*. (Statistika & my, 2015). Tilgængelig på: <https://www.statistikaamy.cz/2015/10/15/ekonomicka-migrace-ze-slovenska/>

Kravet om kvinders økonomiske uafhængighed har været konstant stigende. På trods af dette forhold står kvinder generelt stadig over for uligheder på arbejdsmarkedet sammenlignet med mænd.

Dette problem er endnu mere synligt for kvindelige indvandrere. Kvindelige udenlandsfødte skal ofte stå over for lavere betaling, sekundær status samt manglende respekt, stereotyp opfattelse af kvindelige udenlandskfødte, ydmygelse og generel ulige holdning.²⁶

Som nævnt ovenfor er anerkendelse af kvalifikationer, nostrifikation af eksamensbeviser og den relaterede proces med arbejdstilladelser ret komplicerede i Tjekkiet. De fleste kvinder er ikke i stand til at finde beskæftigelse svarende til deres kvalifikationer. Denne situation får dem til at acceptere ethvert job (ofte et lavtlønnet). Udenlandsfødte kvinder har således en højere risiko for at falde i fattigdom end mandlige udenlandsfødte.

Derfor er udenlandsk fødte kvinder i høj grad ansat i uformelle og uregulerede tjenester, såsom arbejde i servicesektoren, hotelbranchen, ældrepleje og handicapgrupper, men også i sexindustrien.

Et specifikt problem for udenlandskfødte kvinder på arbejdsmarkedet er deres involvering i husligt arbejde (barnepige, rengøringsassistent osv.), fordi den tjekkiske lovgivning ikke giver tilstrækkelig beskyttelse til dem, i det mindste på minimumsniveauet.²⁷

Antallet af udenlandskfødte kvinder, der er i stand til at komme ud på arbejdsmarkedet, er markant lavere end for udenlandskfødte mænd. For eksempel udgør udenlandsk fødte kvinder i et forretningsområde omkring 30 % af forretningsmænd fra udenlandsk oprindelse.²⁸

²⁶ Klvačová, P. 'Když sem jdeš, tak to musíš vydržet'. Vyrovnávání se nerovností ve výpovědích cizinek žijících v České republice." In Šanderová, J. (ed.). *Sociální nerovnosti v kvalitativním výzkumu*. (Praha: ISS UK FSV, 2007)

²⁷ Holý, Dalibor "Mají vyšší vzdělání, ale pořád berou méně." (Statistika & my, 2018). Tilgængelig på: <https://www.statistikaamy.cz/2018/04/27/maji-vyssi-vzdelani-ale-porad-berou-mene/>

²⁸ "Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015" (Praha, 2016)

Sårbarhed og integrationsbarrierer

Integration af udlændinge i det tjekkiske samfund er en afgørende del af Tjekkiets immigrationspolitik, og det er afgørende for en smidig indvandrerdeltagelse på det tjekkiske arbejdsmarked og livet i Tjekkiet generelt. De største problemer med integration er utilstrækkeligt kendskab til det tjekkiske sprog, adgang til sundhedspleje²⁹ og uddannelse.

Manglende sprogkunderskaber forhindrer udlændinge i at integrere sig i samfundet og komme ind i uddannelsessystemet. Det tjekkiske sprog er fortsat det vigtigste kommunikationssprog på arbejdsmarkedet, med undtagelse af højt specialiserede tekniske job, hvor engelsk eller et hvilket som helst andet verdenssprog kan være en tilstrækkelig forudsætning ud over den relevante viden og jobberfaring. Uden for arbejdsmarkedet er i det mindste grundlæggende kendskab til det tjekkiske sprog stadig en vigtig forudsætning for vellykket integration, især for at håndtere standardsituationer i dagligdagen. Et flertal af personalet i butikker, restauranter og andre virksomheder besidder stadig ikke en tilstrækkelig beherskelse af engelsk, på trods af deres ringere åbenhed for at bruge det på arbejdet. Endvidere er det for det faste ophold nødvendigt at have viden på A1-niveau og for statsborgerskab på niveau B1. Det tjekkiske sprog tales kun i Tjekkiet, hvilket betyder, at nytilkomne for det meste bliver undervist i de basale sprogkunderskaber efter deres ankomst.

En væsentlig forskel mellem mænd og kvinder viser sig også i sprogindlæring og interkulturelle interaktionsmuligheder, hvilket yderligere uddyber chancerne for succesfuld integration. Ifølge forskning³⁰ arbejder 65 mandlige økonomisk udenlandsfødte med tjekkiske kolleger, mens kun 52 beskæftigede kvinder gør det.

²⁹ FRA – European Union Agency for Fundamental Rights, *Cost of exclusion from healthcare. The case of migrants in an irregular situation*. (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015) Tilgængelig på: <http://fra.europa.eu/en/publication/2015/cost-exclusion-healthcare-case-migrants-irregular-situation>.

³⁰ Hradečná, P., Jelínková, M., Ezzeddine, P., & Havelková, H. . *Ženy na vedlejší koleji(?): gender, migrace a stárnutí* (Sdružení pro integraci a migraci, 2016)

Forskellen rækker meget længere, når man tænker på den meget højere arbejdsløshed blandt udenlandsfødte kvinder, som er mindst udsat for det tjekkiske sprog af alle grupper. Indvandrermand arbejder også meget oftere under den tjekkiske chef (70 %) end udenlandsfødte kvinder (54 %).³¹

En anden faktor er den negative holdning til udenlandsfødte set fra det almene samfunds syn. Statistikken viser, at negative holdninger til immigration i høj grad hænger sammen med et lavt uddannelsesniveau og højere alder hos borgerne (over 60 år). På grund af det faktum har størstedelen af den tjekkiske befolkning en negativ opfattelse af immigration.³² For eksempel³³ opfatter 63 % udlændinge med lang levetid som en sundhedsrisiko, 57 % som en årsag til øget kriminalitet, og 66 % ønsker ikke at bo ved siden af en muslim.³⁴

Desuden spiller massemedierne en vigtig rolle, som i væsentlig grad former opfattelsen af det generelle samfund ved at fremkalde frygt og opmuntre til negative holdninger.³⁵

Nationale Integrationsstrategier

Som nævnt ovenfor fandt en af de mest betydningsfulde integrationsbestræbelser sted mellem 1948-1989, da Rådet for Gensidig Økonomisk Bistand skabte et særligt langsigtet samarbejde mellem Den Socialistiske Republik Vietnam og Tjekkioslovakiet. For det andet, under den økonomiske krise, blev samarbejde og integration fastfrosset, og immigrationen faldt.³⁶

³¹ Kocourek Jiří, *Analýza přístupu imigrantek a imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice*

³² Macáková Libuše, *Selected problems of integration of foreigners in the Czech Republic*

³³ Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR (CVVM), "Postoje české veřejnosti k cizincům – březem 2020", (CVVM, 2020). Available at <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5207-postoje-ceske-verejnosti-k-cizincum-brezen-2020>, (accessed on 12.12.2021).

³⁴ Ibid

³⁵ Macáková Libuše, *Selected problems of integration of foreigners in the Czech Republic*

³⁶ Ibid

Migrationen til Den Tjekkiske Republik kan kun være effektiv og gavnlig, hvis den er forbundet med ordentlige integrationsstrategier. Tjekkiet indenrigsministerium driver integrationspolitikken baseret på konceptet om integration af udlændinge – i gensidig respekt, som den tjekkiske regering vedtog i 2016.

Integrationspolitikken i Tjekkiet er fokuseret på at engagere udlændinge i samfundet, skabe betingelser for god og ikke-konfliktuel sameksistens mellem udlændinge og flertallet eller forhindre negative sociale interaktioner. Integrationsforanstaltningerne er baseret på støtte til udlændinges selvforsørgelse, som kender deres rettigheder og er i stand til selv at navigere i det tjekkiske samfund. Integrationshjælpen reducerer betydeligt risikoen for deres manipulerbarhed, misbrug og afhængighed af tredjepart.

Den grundlæggende del af integrationen af udlændinge i Tjekkiet er netværket af 18 integrationscentre, som leverer en bred vifte af integrationstjenester til udlændinge og formidler kommunikationen mellem dem og flertallet og arbejder på at forbedre den. Centrene tilbyder tjekkiske sprogkurser, sociokulturelle kurser eller gratis social- eller juridisk rådgivning. De samarbejder med andre integrationsinitiativer såsom ngo'er, skoler osv. for at tilbyde gratis tjekkiske sprogkurser samt fritidsaktiviteter og introduktion til tjekkisk kultur og skikke, hvilket giver værgemål gennem hele integrationsprocessen.³⁷ Men for at få kendskab til relevant information er det nødvendigt at have adgang og færdigheder til at arbejde med internettet, hvilket kan være en begrænsende faktor..

Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Tjekkiet

I Tjekkiet har vi interviewet i alt 4 udenlandskfødte kvinder, der for nylig er kommet til landet, 2 udenlandskfødte kvinder med en

³⁷ Ibid

længere opholdshistorie og allerede har fundet deres "niche" til at realisere deres drømme og mål, og 3 socialrådgivere, som er i direkte daglig kontakt med dette projekts målgrupper.

Den første indkommende kvinde på 22 år kom til landet som et absolvent standard 11-årigt uddannelsesprogram i sit hjem Rusland med det formål at lære sproget og starte sine studier på et lokalt universitet. Hendes mål er at starte en professionel karriere i Europa, som vil hjælpe hende med at blive mere økonomisk uafhængig. Hun identificerede niveauet af sprogkundskab som den største hindring for at nå sine drømme. Desværre var hun ikke i stand til at komme til universitetet for nylig. På grund af hendes graviditet er hendes fremtidige mål begrænset til at bestå et et år langt sprogkursus, før hun beslutter sig for sine næste skridt.

Den anden kvinde, 18 år gammel, kom fra Ukraine, hvor hun havde gennemført en standard 11-årig lang uddannelsesproces med officielle resultatpapirer. I hendes historie giver et andet problem genklang hos mange andre udlændinge – manglen på arbejdsmuligheder på grund af de restriktioner, som hendes visumstatus pålægger. Hun er således ikke officielt ansat, men hun skal stadig passe sit liv, mens hun ikke vil stole helt på sin familie. Det største problem, hun står over for, er imidlertid manglen på moralsk opmuntring, det være sig fra hendes familie i udlandet eller fra et samfund af mennesker omkring, til at vedholde og konstant arbejde for at nå sine drømme. Desuden hindrer manglen på erhvervs erfaring hendes adgang til arbejdsmarkedet.

En anden historie viser en kvinde af buryatisk afstamning, en statsborger i Den Russiske Føderation, som allerede har opnået en bachelortitel på et russisk universitet. Ifølge hendes forklaring var kvaliteten af uddannelsen dog meget dårlig. Der er også et andet problem - problemet med nostrificering af hendes eksamensbevis i vestlige lande. Så hendes mål er at få et diplom på et europæisk universitet, så hun kan opnå en stabil beskæftigelse i Europa. Hun identificerede et andet stort problem, som er meget almindeligt

for kvinder, der kommer med lignende mål: mangel på information tilgængelig, det være sig om studiemuligheder, visumprocedurer, betingelser for deres eventuelle ophold, jobmuligheder og muligheder for lovlig beskæftigelse osv. Hun er også stræber mod den manglende støtte, mens hendes mål er at blive selvstændig og stærk nok økonomisk til at kunne hjælpe sin familie i udlandet og dække hendes leveomkostninger i Europa.

Den næste kvinde på 24 kommer fra Kasakhstan, og hendes historie placerer hende et sted mellem den første og den anden målgruppe i vores projekt. Hun har allerede afsluttet studiet af undervisning og også sin erhvervs erfaring i sit hjemland. Men den manglende kvalitet af hendes uddannelse og manglen på jobmuligheder, selv de kvalificerede mennesker, tvang hende til at komme til Tjekkiet. Hendes succeshistorie består af et meget intensivt studie af værtslandets sprog (tjekkisk). Det lykkedes hende at komme ind på et tjekkisk studieprogram på et lokalt universitet efter blot 1 års sprogstudie. I øjeblikket fortsætter hun sine universitetsstudier og arbejder i det tjekkiske program for engelskundervisning. Hendes mål er nu fast afgjort – hun skal til at blive engelsklærer i Tjekkiet næste år.

Ud fra historierne om fire unge kvinder, der for nylig er kommet til Tjekkiet, kan vi definere adskillige forhindringer og presserende bekymringer, de skal stå over for:

- Den økonomiske situation er altid en stor faktor, især hvis kvinderne ikke må arbejde regelmæssigt i landet på grund af visumrestriktioner. Mangel på lovlige jobmuligheder blokerer for mulige chancer for stabil beskæftigelse og tvinger mange til at finde et uofficielt job uden et ordentligt lovgrundlag.
- Manglen på information om mulige studiemuligheder, visumprocedurer, jobmuligheder mm.
- Det lave niveau af sprogkundskaber er en stor hindring for

uddannelsesniveaue, jobsøgningen samt kontakten til officielle institutioner.

- Manglen på moralsk støtte, når man kæmper – det være sig fra fjern familie eller lokalsamfundet omkring, den opfattede "ensomhed" er en stor psykologisk hindring for alle, når de står over for andre problemer.

Historierne om ældre kvinder, der kom til Tjekkiet tidligere og lykkedes med at opbygge deres liv i et nyt land, bekræfter i høj grad de problemer, udlændinge står over for, såvel som vigtigheden af nogle støttefaktorer, der i høj grad øger sandsynligheden for succes. Førstedamen, 34, kom fra Rusland med en dokumenteret arbejdserfaring som kontorassistent. Hendes mål var at få en uddannelse på det tjekkiske universitet, hvilket hun gjorde. Efter at have opnået bachelortitel i økonomi, fortsatte hun med at få et fast job i landet. Hun beskrev muligheden for at studere sproget på en intensiv og meget samordnet måde på en sprogskole som afgørende for senere at opfylde sine drømme. Desuden nævnte hun, at det ikke ville være muligt for hende at passere alle forhindringer uden hjælp fra et familiemedlem, som var kommet til landet før og hjalp hende i begyndelsen. Den anden kvinde, 41, ankom fra Usbekistan med en ven af familien uden dokumenteret arbejde, hvilket til dels bidrager til den mangel på økonomiske og jobmuligheder, hun nu står over for. Hun definerer dog hjælpen fra lokalsamfundet som det store aktiv, der i sidste ende hjalp hende til at sejre, lære sproget og få et ordentligt job.

Interviewene med socialrådgivere fra NGO'er gav et større overordnet billede af udenlandske kvinders situation i landet. Den første interviewperson arbejder i Together for Diversity-programmet som koordinator af samfundsaktiviteter med nytilkomne og et frivilligt "buddy"-program. Den anden interviewperson er ansat i et program, hvor kontakten med udenlandsk fødte kvinder, deres partnere og børn er hyppig, og hvis mål er at harmonisere familieliv med karriere- og jobmuligheder. Den tredje interviewperson

arrangerer kurser om socialt arbejde og yder også jobcoaching til udlændinge.

Skalaen af personer, de arbejder med, er meget bred. Nogle af dem står over for sprogbarrieren som den sværeste hindring for at komme videre i deres mål, for andre er de kulturelle barrierer den sværeste, og andre kan ikke overvinde afhængigheden af hverdagens udmattende lavkvalificeret arbejde. Et problem for særlige målgrupper er den lovgivende magt, selv om de har adgang til arbejdsmarkedet efter en seks måneders periode med asylansøgerstatus. Inden 6-måneders perioden er overstået, kan de ikke begynde at søge job på arbejdsmarkedet, så det kan være en hæmsko for dem. De fleste af dem skal dog tage et lavt kvalificeret job, selvom de har en høj uddannelse, fordi de ikke er i stand til at nostrificere deres eksamensbeviser og andre dokumenter eller ikke har dem til deres rådighed. Forbindelse til internettet er nogle gange også et problem, især under Covid-19-pandemien, hvor offentlig internetadgang er begrænset (f.eks. i en flygtningelejr er computerrummet lukket).

Det er svært at sige, hvilke af problemerne der er sværest at overkomme. Blandt de sager, der ikke har været nævnt før, er der også tilfælde af vold i hjemmet og problemer med at overvinde en traditionel kvinderolle i familien – at tage sig af børn osv. Meget ofte er manglende kendskab til den lovgivende magt et stort problem. problem; vi har dog allerede udarbejdet et kursus for udenlandsk fødte kvinder, som støtter dem på dette område til at kunne starte deres egen virksomhed. Nogle andre kvinder er dog ikke engang i stand til at bruge de værktøjer, vi har udviklet. De kender enten ikke til dem eller er så forankret i deres samfund og føler sig forpligtet til at blive inden for den traditionelle rolle, at de ikke føler nogen chance for at følge deres drømme, selv med de tilgængelige værktøjer. Dette er en forskel i det sociokulturelle miljø, som de ikke er i stand til at overvinde. Det er nogle gange forbundet med uddannelse – i nogle lande kan en kvinde ikke få adgang til uddannelse, selvom hun er intelligent og motiveret.

Et andet stort problem er en nostrifikationsproces – der er altid en procentdel af kvalificerede udenlandskfødte, der kunne blive læger, tandlæger, dyrlæger osv., men deres papirer kan ikke nostrificeres.

Desuden er de ikke i stand til at bestå eksamenerne lige nu i Tjekkiet – enten kan de ikke sproget godt nok, eller også har de ikke tid til at forberede sig ordentligt, fordi de skal tjene penge for at leve ved at tage lavt kvalificerede og udmattende job.

Desuden foretrækker nogle medarbejdere bureauarbejdsgivere, fordi de har nogen med god viden, der tager sig af deres problemer, så en arbejdsgiver behøver ikke at overvinde sprogbarrierer med en medarbejder personligt.

Det er svært at sige, hvilke af barriererne der er sværest at overvinde – for nogle er det sproglig mangel, for andre er det sociokulturelle forskelle, overvindelse af kvinders rolle, for nogle endda mangel på lovgivningsmæssig viden, selvom dette relativt nemt kan overvindes fra det institutionelle synspunkt, hvis kvinden ellers er motiveret, stærk og ikke overafhængig af andre (uanset kilden til hendes afhængighed – kulturelle, sociale, familiemæssige eller andre årsager).

Den anden medarbejder nævnte udtrykkeligt sprogbarrieren som en nøglefaktor – især for udenlandsfødte kvinder. Det kan også være svært at finde tiden mellem job og pasning af børn. Dette er også stærkt påvirket af kønsbarrierer, da manden i husstanden meget ofte ikke støtter en sprogundervisning af sin kone/partner. Det er især svært, hvis kvinden ikke kan læse og skrive på sit modersmål til at begynde med, hvilket også ofte er tilfældet.

Andre interviewpersoner tilføjede vigtigheden af at sikre bolig/indkvartering og adgang til basale tjenester som en minimal platform for yderligere vækst.

Blandt forslagene til andre sociale og interkulturelle arbejdere var der disse vigtige punkter:

- Prøv at arbejde med dine klienter individuelt, tag hver klient som et individ med specifikke behov, mål, værdisæt, forpligtelser og problemer. En stor del af dette arbejde er kommunikation med alle interesserede parter og tilvejebringelse af tolk til nøglemøder med klienten, herunder forhandlinger med dennes arbejdsgiver, arbejdskontor, immigrationskontor mv.
- I stedet for at få kvinderne til at pendle til sprogkurser eller støttecentre, går vores frivillige/arbejdere til deres huse. De underviser i lektionerne der og besvarer aktuelle spørgsmål, kvinderne måtte have, og målretter således mod at overvinde andre barrierer (manglende information, socialisering osv.).
- Det er vigtigt at finde den rigtige måde at lette sprogtilegnelsen af udenlandsfødte kvinder.

GADELOUPE

Demografi

Ud af den udenlandskfødte befolkning i Guadeloupe har hvert fjerde fransk statsborgerskab. Næsten 30 % kommer fra nabøen Dominica, mens mindre end 14 % er fra Haiti. I løbet af årtierne er andelen af udenlandskfødte i befolkningen steget: den nåede 4 % i folketællingen i 1982, derefter 7 % i 1990, med den betydelige ankomst af udenlandskfødte haitianere, der flygtede fra politisk uro i deres land. Haitianerne repræsenterede dengang 44 % af de udenlandsk fødte. Siden da er den geografiske oprindelse af migrationsstrømmene diversificeret: I 1990 var tre fjerdedele af udenlandsk fødte hjemmehørende fra Haiti, Den Dominikanske Republik eller Dominica, sammenlignet med mindre end syv ud af ti i 1999. Mellem 1990 og 1999 antallet af udenlandsk fødte faldt med 18 %, mens den regionale befolkning steg med 9 %. Immigration bliver mere feminin, et tegn på det gradvise skift fra arbejdsindvandring til immigration, der er mere familieorienteret: fra 49 % af kvinderne i 1974 steg dette til 56 % i 1999.

Oversøisk³⁸ præsenterer Frankrig, på grund af sin velstand i forhold til sit regionale miljø, en migrationsmæssig tiltrækningskraft, som er vigtigere end i storbyområdet Frankrig.

Denne særlige karakter afspejles for disse territorier af:

- en meget højere andel af udenlandske statsborgere i den samlede befolkning end i det franske fastland og andre oversøiske samfund.
- meget flere årlige indlæggelser for at blive.
- flere udvisninger af illegale udlændinge.

³⁸ Secrétariat général du comité interministériel de contrôle de l'immigration, *Rapport d'activité 2012 de l'Office français de l'immigration et de l'intégration external* (Paris, Direction de l'Information légale et administrative, 2012). Available at https://www.ofii.fr/wp-content/uploads/2020/08/Rapport_Immigration_2012H_Web.pdf

I alt var 8 ud af 10 udenlandsk fødte fra Caribien i 1999. I 2005³⁹ udgjorde udenlandsk fødte mindre end 7 % af befolkningen, og andelen af kvinder blandt udenlandsk fødte ser ud til at være steget yderligere, fra 52 % til 53 % mellem 1999 og 2005. I 2011⁴⁰ blev et skøn over befolkningen i en irregulær situation udarbejdet af den generelle oversøiske delegation. For Guadeloupe og de nordlige øer varierede skønnet fra 10.000 til 20.000 illegale udenlandsk fødte. Denne immigration er frem for alt en immigration af nærhed (Atlas des Population, Guadeloupe, 2006):

- Udenlandsk fødte fra Haiti repræsenterer i dag næsten halvdelen af udenlandsk fødte, en stigning fra 38 % i 1999;
- Udenlandsk fødte fra Dominica, som stadig udgør den næststørste gruppe, med 25 % af de udenlandsk fødte i 1999;
- og udenlandsk fødte fra Den Dominikanske Republik repræsenterede 7 % i 1999.

Ifølge et møde med det franske kontor for immigration og integration (OFII) i Guadeloupe i marts 2021, kommer 80 % af de udenlandsk fødte, der kontakter OFII, fra Caribien. Haitierne udgør det overvældende flertal af ansøgere om opholdstilladelse (repræsenterer op til 50 % af ansøgerne) til OFII (hvor næsten 99 % af deres asylansøgninger afvises), efterfulgt af udenlandsk fødte fra Dominica og Den Dominikanske Republik (der repræsenterer i alt op til 30 % af ansøgerne).

I Guadeloupe (Frankrig) er betingelserne for retten til asyl meget strengt definerede, og mange udenlandsk fødte opfylder ikke betingelserne og bliver derfor afvist. De udenlandsk fødte, der opfylder betingelserne, opfordres derefter til at underskrive en CIR (Contrat d'intégration Républicain), som forklaret yderligere nedenfor. De udenlandsk fødte, der lever i udkanten af retssystemet, nogle gange i mange år i regionen, og som anmoder om regulering, kan drage fordel af dette system (som var i 2006).

³⁹ Éric Moriame, Sandrine Pitot, *L'atlas des populations immigrées en Guadeloupe* (e l'Institut National de la Statistique et des Études Économiques et l'Agence nationale pour la Cohésion Sociale et l'Égalité des chances, 2006). Tilgængelig på: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1289809>

⁴⁰ Secrétariat général du comité interministériel de contrôle de l'immigration, *Rapport d'activité 2012 de l'Office français de l'immigration et de l'intégration external*.

Uddannelsesbaggrund⁴¹

Den udenlandskfødte befolkning har en stor andel af personer uden eksamensbevis, uanset hvilket oprindelsesland det drejer sig om. I gennemsnit har 2 ud af 3 udenlandsk fødte ingen eksamensbevis, og kun 6 % har et diplomuniversitet (i 2006). Dette træningsunderskud forbedres kun langsomt over tid og skaber betingelserne for succes og faglig integration vanskeligere for udenlandsk fødte. På den ene side er de mere ramt af arbejdsløshed, og på den anden side er de oftere i usikre job eller lavtuddannede. Den seneste immigration vedrører en stigende andel af kvalificerede mennesker, som passer lettere ind i jobbet.

Uddannelsesniveaue for udenlandsk fødte afhænger af deres migrationsrejse, især deres alder ved ankomsten til Frankrig. Det afhænger også af kvaliteten af skolesystemet og indskrivningsprocenterne i deres oprindelseslande, såvel som sociokulturelle karakteristika for udenlandsk fødte befolkninger. Haitianske udenlandskfødte (se tabel 1 herefter), af fransktalende oprindelse og langvarig immigration, er få kandidater: 80 % har intet eksamensbevis; og mindre end 1% har et diplomniveau højere end en studentereksamen. Folk fra Dominica er i en lignende situation: 78 % har intet eksamensbevis, og kun 1 % har en videregående uddannelse. 70 % af befolkningen fra Den Dominikanske Republik har intet eksamensbevis, og kun 2 % har en videregående uddannelse.

UDDANNELSE/ KVALIFIKATIONER	Alle immigranter	Oprindelsesland			Hele befolkningen
		Dominica	Dominikan- ske Republik	Haiti	
Ingen diplomer	66,0	78,0	69,5	80,0	46,5
Grundskole (BEPC)	9,7	8,6	10,6	8,2	17,0
Erhvervsuddannelse (BEP, CAP)	10,0	8,4	13,8	7,6	16,3
Professionsbachelor e.l.	7,9	3,8	4,0	3,2	10,8
Lang Videregående Uddannelse	6,4	1,2	2,1	0,9	9,4
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁴¹ Éric Moriame, Sandrine Pitot, *L'atlas des populations immigrées en Guadeloupe*

Tabel 1: Kvalifikationsniveau efter oprindelse: eksamensbevis for 15 år og derover i 1999 (i %) Kilde: Folketælling 1999

Beskæftigelse og arbejde⁴²

Guadeloupe har 191.000 arbejdende mennesker⁴³ (data fra 2006), hvoraf 13.000 er udenlandsk fødte. Omkring fire ud af ti er kvinder, størstedelen af haitisk oprindelse (40 %). Erhvervsfrekvensen for udenlandsk fødte, et fald på 6 point i forhold til 1990, er fortsat betydeligt højere end det regionale gennemsnit. Udenlandsk fødte har ofte ufaglært, dårligt lønnede jobs: 65 % er ansatte i en fast stilling, og mere end hver femte er selvstændig. Situationen for kvinder og unge er ofte mere prekær end for voksne mænd. Deres arbejdsløshed på 42 % er højere end i resten af befolkningen: Seks gange ud af ti er det kvinder, de er mindre til stede på arbejdsmarkedet og kombinerer lav aktivitet og høj arbejdsløshed.

Sårbarhed og integrationsbarrierer

I den vestindiske region er fransk ikke nødvendigvis det dominerende sprog. På visse øer som Saint Lucia eller Dominica taler indbyggerne hovedsageligt kreolsk og engelsk. I Guadeloupe er tendensen dog en helt anden: Fransk er det officielle sprog, men det er ikke det eneste sprog, der tales på øen.

I Caribien, anses det jamaicanske og det haitiske kreolske sprog som værende adskilt fra vestindisk kreolsk, som er standard i Saint Lucia, Martinique, Dominica, Guadeloupe, Saint-Martin, Saint-Barthelemy, Trinidad og Tobago, Belize og Fransk Guyana. Det kan dog ikke siges, at der kun er én form for vestindisk kreol. Selvom de ligner hinanden meget, er de fransktalende kreoler fra Guyana, Martinique, Saint Lucia eller Dominica ikke de samme. De er hver især farvet af deres respektive migrations- og koloniseringshistorier.

⁴² Marine Haddad, *Migration from French Overseas Departments to Metropolitan France: What we can learn about a state policy from the censuses, 1962–1999* (INED – French Institute for Demographic Studies, 2018). Tilgængelig på: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02365921/document>

⁴³ Éric Moriame, Sandrine Pitot, *L'atlas des populations immigrées en Guadeloupe*.

I Guadeloupe, Dominica og Saint-Martin er det talte sprog "Gwada Creole". Blandingen af fransk, afrikansk og indiske sprog. Dens leksikon består af 90 % franske ord. Det betyder ikke, at folk forstår det, da Gwada Creole faktisk er et andet sprog. Forbeholdt slaver blev det ikke talt af nybyggerne og var ikke oprindeligt et skriftsprog. I dag er det skrevet på et fonetisk grundlag.

Hvad er konsekvenserne med hensyn til sprogtilegnelse for udenlandskfødte voksne kvinder fra de 3 hovedlande, der er identificeret som den vigtigste "leverandør" af udenlandsk fødte i Guadeloupe? I Guadeloupe tilegner udenlandsk fødte, uanset hvor de kommer fra, først det kreolske sprog, ikke det franske. Derfor er de mere tilbøjelige til at finde et job takket være deres evner på kreolsk end på fransk. Dette er dog ikke nyttigt i forhold til uddannelse. Baseret på et interview med en kvinde fra Den Dominikanske Republik har vi erfaret, at kvinder fra dette land, der taler spansk, ofte holder sig inden for grænserne af deres spansktalende samfund eller endda deres hjem, hvilket i høj grad begrænser deres indlæring af det franske sprog, eller selv kreolsk fra Guadeloupe.

Med hensyn til at åbne adgang til rettigheder (dvs. åbne en bankkonto, fordi det er nødvendigt at have bankoplysninger til næsten alle administrative trin; åbne en fil for at have et cpr-nummer, som også er nødvendigt for mange administrative handlinger, såsom for enhver ansættelse kontrakt, eller at få en bopælsadresse, at kunne komme til det specifikke kontor, som blev endnu sværere under Covid-19-krisen) rammerne eksisterer, men er ikke tilstrækkelige. Dette udgør derfor en stor hindring for integrationen af udenlandsk fødte kvinder.

Om udenlandskfødte kvinder og sårbarhed er det vigtigt at bemærke eksistensen af hemmelig prostitution af en bestemt gruppe kvinder i Guadeloupe. Faktisk ifølge en undersøgelse lavet i 2015-2016 af "l'Observatoire Féminin" i Guadeloupe, som interviewede en gruppe kvinder. Ud af 80 piger i alderen 20 til 75 år prostituerede

de fleste sig selv. De fleste af disse kvinder og piger er fra Den Dominikanske Republik. På grund af udløbet opholdstilladelse måtte nogle af dem forlade regionen og fandt prostitution som deres indtægtskilde. Foreninger har observeret den fortsatte ankomst af nye unge kvinder.

Nationale Integrationsstrategier

Hovedformålet med Frankrigs integration⁴⁴ med hensyn til udenlandsk fødte er deres republikanske integration i det franske samfund. Loven af 24. juli 2006 bestemmer, at den republikanske integration af en udlænding i det franske samfund vurderes i lyset af hans forpligtelse til at respektere de principper, der styrer Den Franske Republik, den effektive overholdelse af disse principper og hans tilstrækkelige kendskab til det franske sprog. Ud fra dette perspektiv blev underskrivelsen af en specifik kontrakt, Contrat d'Accueil et d'Intégration (CAI) gjort obligatorisk fra 1. januar 2007. CAI præsenteres for de udenlandsk fødte "på et sprog, han forstår". Ved sin underskrift "forpligter udlændingen sig til at følge en borgerlig og, når behovet er konstateret, sproglig uddannelse".

Kendskab til, hvordan offentlige institutioner og tjenester fungerer, om republikkens love, principper og værdier og tilstrækkeligt kendskab til det franske sprog udgør grundlaget for integrationsvejen. Som sådan tilbyder staten følgende tjenester:

- et uddannelseskursus med deltagelse af tolke om nødvendigt: denne endagsuddannelse omfatter præsentation af de franske institutioner og republikkens værdier, især med hensyn til ligestilling mellem mænd og kvinder, sekularisme, retsstaten, grundlæggende frihedsrettigheder, sikkerhed for personer og ejendom.
- en sproguddannelse med det formål at opnå det første diplom i fransk (DILF), et eksamensbevis, der er anerkendt af staten.

⁴⁴ Secrétariat général du comité interministériel de contrôle de l'immigration, *Les orientations de La politique de L'immigration OFII* (Paris, Direction de l'Information légale et administrative, 2011) Tilgængelig på: <https://www.ofii.fr/wp-content/uploads/2020/08/rapport.pdf>

Denne træning er af varierende varighed og intensitet alt efter den enkeltes behov.

- en informationssession om livet i Frankrig, designet til at gøre nyttilkomne opmærksomme på, hvordan det franske samfund fungerer og under tematiske workshops introducere dem til de vigtigste offentlige tjenester, herunder sundhed og social beskyttelse, skole og børnepasning, uddannelse og beskæftigelse, boliger.
- en vurdering af faglige færdigheder for at gøre det muligt for underskriverne af modtage- og integrationskontrakten at gøre brug af deres faglige kvalifikationer, erfaring og færdigheder i forbindelse med en jobsøgning.
- social støtte, hvis underskriverens personlige eller familiemæssige situation berettiger det.

Alle disse uddannelser og fordele tilbydes gratis. Fordelene forbundet med CAI er oprettet og finansieret af det nationale agentur for modtagelse af udlændinge og migration (ANAEM) siden 11. januar 2007, OFII siden 2009. CAI er indgået for en periode på 12 måneder. Den kan forlænges med yderligere et år, især for at give den udenlandsk fødte mulighed for at fuldføre sit kursus i fransk. Faktisk stræber OFII efter at lukke CAI inden for atten måneder efter underskrivelsen. Kontrol foretages efter seks måneder, tolv måneder og muligvis atten måneder. Hvis al uddannelse og ydelser er gennemført, indgås kontrakten positivt. Hvis ikke, er det genstand for et forslag om negativ lukning rettet til præfekten, som vurderer relevansen af en sanktionsforanstaltning med hensyn til ophold.

Nedenstående foreninger udfører sociale aktioner til fordel for udsatte udenlandsfødte kvinder, herunder sprogkurser, men også på en eller anden måde, at lære at lære færdigheder, samt støtte til kvinder i usikre situationer, som er sårbare og udsat for fysisk og psykisk vold.

På det tidspunkt følges 57 kvinder i prostitution af en forening (APAPED). De bliver kaldt "gamle" af foreningens medlemmer, fordi de har været i gang i mange år. De fleste af dem har børn. Det er sværere at få disse oplysninger fra meget unge piger, som er mindre tilgængelige. Handlinger gennemført inden for rammerne af APAPED-foreningen er:

A) Support in social initiatives: women are followed and accompanied in the different approaches to their social life (Residence permit, family allowances, Tax declaration, Registration of children in school, in the canteen, Civil status process, approach with the official job search centre, Passport or Identity card, Housing request)

B) Access to healthcare

C) Professional integration (CV writing, Training for certain cases that remain marginalized, French language learning, Employment of one of the people by the association)

D) Parenthood action in partnership with another association "FORCES" (...).

De vigtigste problemer identificeret af lederen af APAPED-foreningen er som følger (bl.a.):

Spørgsmål om børn og forældreskab (antal og vanskeligheder).

Spørgsmål om de farlige situationer, der er opstået.

- uhygiejniske boliger
- behovet for pædagogisk støtte og forældrehjælp
- behovet for at oprette rettighedsåbningsaktioner
- behovet for lægekonsultationer
- Genforeningsspørgsmål for personer i en irregulær situation
- vold i miljøet, især kvinder imellem

71 andre kvinder i prostitution blev støttet af foreningen GWADA-UNI-VERS. Unge kvinder (16 år for de yngste), der ankom i slutningen af 2015, blev opdaget, men er stadig vanskelige tilgængelige for medlemmer af foreningen. Tiltag gennemført inden for foreningens rammer er:

A) Forebyggelsesworkshops mod seksuelt overførte sygdomme og reduktion af seksuelle risici

B) Fransk læringsværksteder (introduktionskurser i fransk undervises af en lærer). Endvidere diskuteres ordforrådet for sundhedsforebyggelse.

C) Uddannelse af jævnaldrende undervisere (11 kvinder i prostitution blev uddannet til at videregive information til andre mennesker i deres lokalsamfund om hiv, overførsel af seksuelle risici, vold).

“Fédération Force” er en forening, der er engageret i ligestilling mellem kvinder og mænd, især i Guadeloupe. Foreningen har i 4 år og frem til 2020 (lige før den globale sundhedskrise med covid-19) implementeret et program med det formål at tage sig af nyttilkomne, med flest kvinder. Programmet blev finansieret af DJSCS (Generaldirektoratet for Ungdom, Sport og Ligestilling) og blev gennemført i samarbejde med OFII (som modtager asylansøgere). De gennemførte handlinger var:

- selvværds kursus
- en vurdering af faglige færdigheder
- en rapport om deres situation i Guadeloupe ved deres ankomst
- deres beskæftigelsessituation
- deres mulige analfabetismestatus: introduktion til især den franske republik ved at hjælpe dem med at opdage øen og dens historie gennem et modul “analfabetisme – at lære det franske sprog” med en lærer, for at bringe nye kompetencer til disse nyttilkomne.

Forbundet ville have sat pris på fornyelsen af programmet, men på grund af den truende sanitære krise blev dette ikke diskuteret. (Forbundet har også en dagmodtagelse for kvindelige ofre for vold, som omfatter kvinder af haitisk og dominikansk oprindelse).

Udtrykket “Minoriteter” bruges ikke i Guadeloupe

Der er et specifikt træk i Guadeloupe, når det kommer til at citere målgruppen for UPSIM-projektet. Faktisk taler vi ikke om “kvinder fra minoriteter”, men “socialt udstødte kvinder”. Faktisk kan ingen fysisk forskel kategorisere disse kvinder, de har de samme etniske karakteristika som det meste af befolkningen i Guadeloupe..

Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Guadeloupe

Anonyme kvalitative interviews blev gennemført i Guadeloupe, baseret på IO1 UPSIM-spørgeskemaerne, i løbet af februar til maj 2021 med det formål at eTabelre de vigtigste målgruppers behov, som senere skal bruges af IO2, IO3 og IO4 ledere.

Med støtte fra læringscentrets sprog i Guadeloupe, kaldet FORE Alternance, som giver franskundervisning på vegne af OFII (det franske kontor for immigration og integration), kunne vi indsamle svar fra 5 kvinder fra Målgruppe 1a (TG1a) “tilmeldt ” ind i CIR-processen (herunder sprogindlæring, se ovenstående beskrivelse) med OFII. En sjette kvinde blev fundet med støtte fra projektlederen for UPSIM-projektet i Guadeloupe, som er fra Guadeloupe.

Den første interviewperson er en kvinde på 27 år fra Den Dominikanske Republik. Hun taler kun spansk. Hun har en bacheloruddannelse (universitetsniveau eller lignende). I sit hjemland arbejdede hun som

kassedame i et supermarked, havde kørekort, et stabilt arbejde og sit eget hus. Nu hvor hun er på Guadeloupe, søger hun et deltidsjob, og hun vil gerne tage sit kørekort. Efter hendes mening er hendes sprogniveau i fransk hendes største sårbarhed, og hendes manglende bevis for tidligere uddannelse/erhvervs erfaring kunne forhindre hende i at nå sine mål/drømme. Den hjælp, hun skulle bruge for at nå sin drøm, ville være at blive tilbudt et job.

Den anden interviewperson er en kvinde på 29 år fra Haiti. Hun taler fransk og haitisk kreolsk. Efter hendes mening er hendes største sårbarhed hendes økonomiske sårbarhed. Hun har en ungdomsuddannelse (11-18 år) og har nogle (få) erfaring med catering. Hendes drøm og hendes mål er at få sin egen butik. Hendes nuværende dårlige økonomiske situation kunne forhindre hende i at nå sine mål/drømme. Den hjælp hun skulle bruge for at nå sin drøm ville være at modtage økonomisk støtte.

Den tredje interviewperson er en 30-årig kvinde fra Haiti. Hun taler fransk og haitisk kreolsk. Hun ønskede ikke at vælge nogen af de foreslåede sårbarheder, hun står over for. Hun har en ungdomsuddannelse (11-18 år), men har intet eksamensbevis. Hun havde kun erhvervs erfaring i 2012-2013. Hendes drøm om 5 år er at få sit kørekort. Hendes mål er at blive kok, men hendes manglende faglige erfaring kunne forhindre hende i at nå sine mål/drømme. Den hjælp, hun skulle bruge for at nå sin drøm, ville være at modtage noget støtte til at tage sig af og beholde sine børn.

Den fjerde interviewperson er en 26-årig kvinde fra Den Dominikanske Republik. Hun taler spansk og fransk. Efter hendes mening er hendes største sårbarhed hendes mangel på information. Hun har en sekundær uddannelse (11-18 år) og har sit Bachelor diplom fra Den Dominikanske Republik. Hun har ingen erhvervs erfaring. Hendes drøm om 5 år er at "være godt økonomisk". Hendes mål er at have professionel erfaring.

Den femte interviewperson er en 29-årig kvinde fra Haiti. Hun taler fransk (godt niveau) og haitisk kreolsk. Efter hendes mening er hendes største sårbarhed hendes økonomiske sårbarhed. Hun har en ungdomsuddannelse (11-18 år), men intet diplom. Hun har ingen erhvervs erfaring. Hendes drøm om 5 år er at med sin opsparing "nå meget, hvis Gud bringer mig liv". Hendes mål er at forblive ærlig over for sig selv, hjælpe mennesker, være ved godt helbred og finde et godt job, så hun kan opnå en masse ting. At have intet arbejde og en dårlig økonomisk situation kan forhindre hende i at nå sine mål/drømme. Men hvis det lykkes hende at udforme en plan med en vis støtte, kan hun for eksempel gå på uddannelse for at få et job.

Den sjette interviewede er en 24-årig kvinde fra Haiti. Hun taler fransk (hun er perfekt flydende) og haitisk kreolsk. Hun blev sendt til Guadeloupe for at bo hos sin gudmor (som fik fransk statsborgerskab), da hun var 16 år gammel, og hun ser aldrig ud til at have oplevet vanskeligheder med sin gudmor (vold eller familiemishandling?) og bor ikke længere sammen med denne dame. Hun havde altid en opholdstilladelse fra lang til kort sigt, og for et år siden modtog hun ordren om at forlade territoriet. Begrundelsen er, at hun ikke længere bor hos sin gudmor.

Hun bad om støtte fra to advokater, men de så ud til at trække hendes sag efter hendes mening. Hun studerede flere år i det franske system; hun har endda sin CAP (et 2-årigt diplom) og BEP (endnu et 2-årigt diplom) i frisør. Hun arbejder som frisør i Pointe-à-Pitre, hovedbyen i Guadeloupe-regionen. Hendes drøm er at have sin egen virksomhed som frisør i Guadeloupe i Frankrig (Metropolitan) eller andre steder, men ikke i Haiti, og frem for alt at have sin mor ved sin side. Den eneste måde, hun kunne opnå sin drøm på, ville være at få hans opholdspapirer eller fransk statsborgerskab med støtte fra en advokat.

Analyse:

- 5 kvinder ud af 6 er fra Haiti og taler flydende fransk.
- Den eneste kvinde fra Den Dominikanske Republik taler slet ikke fransk.
- Alle kvinder undtagen én (der studerede i det franske system) har intet fagligt eksamensbevis og ringe eller ringe erhvervs erfaring.
- Deres hovedproblem er deres økonomiske sårbarhed, og de drømmer alle om en bedre økonomisk situation.
- De ønsker alle at få et job, endda et deltidsjob, hvis vi kan give dem chancen for at arbejde.
- En af dem gav udtryk for den vanskelige adgang til information i Guadeloupe.
- En kvinde gav udtryk for sine vanskeligheder med at passe sine børn.

Nogle vidnesbyrd om udenlandskfødte kvinder, der er på vej til at nå deres drømme, delte deres succeshistorier.

Blandt de fem kvinder, der blev kontaktet for at dele deres succesfulde personlige oplevelse under deres immigrationsrejse, er alle fra Den Dominikanske Republik (så de taler spansk som deres modersmål). Desværre har vi intet vidnesbyrd om haitiske kvinder og kvinder fra Dominica. Men den interviewoplevelse, vi havde i Guadeloupe med haitiske kvinder i den første gruppe (1a), viser os, at det franske sprog ikke er en sårbarhed for dem.

Den første interviewperson er en kvinde på 59 år fra Den Dominikanske Republik, som har erhvervet fransk statsborgerskab. Hun forklarede, at det franske sprog var hendes største sårbarhed ved hendes

ankomst. Hun har en ungdomsuddannelse fra sit fødeland (11-18 år). Hun formåede at finansiere og forhandlede om at blive optaget i en "CAP Esthétique" (diplom i æstetik) i Guadeloupe, selvom Direction fortalte hende, at hun ikke havde et tilstrækkeligt niveau af fransk. Hun plejede at være stationsagent hos Air Caraïbes (et flyselskab). Q/A: Hvad ændrede din skæbne? Mine egne handlinger og mit ønske om at få succes i mit arbejds- og familieliv. Hun var ikke bange for at tale selv begrænset fransk, hvis hun forstod lektien.

Den anden interviewperson er en kvinde på 42 år fra Den Dominikanske Republik. Hun forklarede, at hendes økonomiske situation var hendes største sårbarhed ved hendes ankomst. Hun har en ungdomsuddannelse fra sit fødeland (11-18 år) og har tidligere erfaring som kasserer i 1999 til 2000.

Q/A: Hvad ændrede hendes skæbne? Hendes ønske om at komme videre i livet.

Den tredje interviewperson er en kvinde på 40 år fra Den Dominikanske Republik. Hun forklarede, at det franske sprog var hendes største sårbarhed ved hendes ankomst. Hun havde et universitets- eller lignende uddannelsesniveau fra sit fødeland og erfaring som ledelsesassistent mellem 2011-2014.

Q/A: Hvad ændrede din skæbne? Det skete, fordi jeg blev gift med en Gwada (Fra Guadeloupe/fransk statsborger) mand.

Den fjerde interviewperson er en kvinde på 43 år fra Den Dominikanske Republik. Hun har været på Guadeloupe i 20 år. Hun forsøger at få fransk statsborgerskab, men hendes skriftlige niveau i fransk er dårligt, hvorimod hendes verbale sprog er meget godt. Faktisk skriver hun på samme måde, som hun udtaler (med spansk accent). Hun ankom først til Guyana med visum fra Surinam. Så i en alder af 20 sluttede hun sig til sin mor, som havde været på Guadeloupe, siden den interviewede var 5 år gammel. Hun fik 10 års opholdstilladelse (hvert 10. år). Hun har 5 børn af fransk nationalitet (hendes første barn fik statsborgerskabet, da han var dominikaner). Hendes sårbarhed

er knyttet til manglen på information og hendes skriftlige niveau af fransk. Det lykkedes hende at bede om fransk statsborgerskab, men hun mangler stadig at deltage i franskundervisning online. Hun har en ungdomsuddannelse fra sit fødeland (11-18 år) og erfaring med at arbejde som frisør. Alligevel kunne hun ikke få sit eksamensbevis valideret i Guadeloupe, fordi de fortalte hende, at hun skulle studere et år mere, mens hun allerede arbejdede i frisørsalon. Hun har haft sin egen salon i 11 år, men en mand rådede hende til at oprette sin egen virksomhed, hvilket hun gjorde i 4 år (officielt).

Q/A: Hvad ændrede din skæbne? Hendes egen beslutsomhed og de adskillige træningssessioner, hun deltager i i negle og skønhedspleje generelt. Bemærk: hun har store problemer med at bruge sin mobiltelefon (dvs. uploade den rigtige applikation, oprette en konto og registrere), og hun bruger en papirdagsorden, hvor hun gemmer alle vigtige administrative dokumenter. Hun beder ofte om støtte fra sin nuværende ledsager, som er fra Guadeloupe. Hun ønsker altid at have flere evner i sin professionelle sektor. Hun ville dog gerne være Advokat eller Journalist, og hun mener, at hun ikke har mulighed for at blive rådgivet om sit studie- og karrierevalg.

Den femte interviewperson er 43 år og er også en kvinde fra Den Dominikanske Republik. Hun fik fransk statsborgerskab. Hun taler flydende fransk. Hun forklarede, at hun ikke kunne lide franskundervisningen i sit hjemland, og siden da har hun haft problemer med fransk. Hun har været i Frankrig/Guadeloupe siden hun var 14 år. Hendes mor giftede sig med en fransk mand og fik fransk statsborgerskab. Men hun tog tilbage til Den Dominikanske Republik for at studere og bestå sin studentereksamen (18 år gammel) og ville vende tilbage til Guadeloupe to gange om året for at arbejde som praktikant i sin mors frisørvirksomhed. Hun forklarede, at hun oplevede tilpasningsvanskeligheder i Guadeloupe på grund af sit sprog og sin uddannelse, i modsætning til sin bror, der havde studeret i det franske system. Hendes største sårbarhed eksisterer stadig, adgang til de korrekte oplysninger. Hun forklarede,

at afhængigt af den person eller tjeneste, du besøger, modtager du forskellige oplysninger om visum eller opholdstilladelse, hvilket nogle gange fører til vanskelige situationer, tidstab, stress og frygt. Frankrig tillod hende at have en tilsvarende uddannelse som frisør i hendes fødeland, hvilket var obligatorisk for at åbne sin egen frisørsalon. Hun er nu godt integreret, har en god omsætning, men har stadig problemer med sin "oprindelse".

Analyse:

- Selvtillid og proaktivitet er noget, der kendetegner disse succesrige kvinder.
- De havde alle et dårligt niveau i fransk ved deres ankomst til Guadeloupe, og dette har været en vanskelighed for deres "integration", men har aldrig stoppet dem og ikke forhindret dem i at få succes i deres karriere. 4 kvinder ud af 6, der lykkes, har deres egen virksomhed.
- Disse kvinder formåede at have det, der svarer til deres eksamensbevis (deres erhverv er relateret til et "håndværker"-fag: frisør, æstetik).
- En af kvinderne havde problemer med brugen af en smartphone (download af en applikation, registrering og oprettelse af en konto og en nem adgangskode, ...).
- Nogle udtalelser fra socialrådgivere og sproglærere om livssituationen for de udenlandskfødte kvinder, de arbejder med
- De tre socialrådgivere, der har besvaret spørgsmålene, er 2 fransklærere, der arbejder for Sprogcentret FORE alternance (i henhold til kontrakt med OFII for de udenlandsk fødte, der er indskrevet i et CIR), og med 10 års erfaring med udenlandsk fødte, og 1 fransk lærer ved OFII.

Den første interviewperson underviser i fransk som andetsprog. Han har arbejdet i 10 år med udenlandsfødte kvinder. Den mest almindelige barriere i hans mening er økonomisk sårbarhed. Baseret på hans erfaring er den hindring, som er den nemmeste måde at overvinde, sproget, og den sværeste at overvinde er uddannelsesniveaue og manglen på information. For at løse disse forhindringer foreslår han lokale sociale udviklingsaktioner i de områder, hvor mange udenlandsk fødte bor. "Det ville også være godt at igangsætte pædagogiske handlinger såsom forældre støtte".

Den anden interviewperson er underviser i fransk som "integrationssprog" ved OFII (det franske kontor for immigration og integration). Hun har arbejdet i 5 måneder med målgruppen. Den mest almindelige barriere er i hendes mening uddannelsesniveaue ("undtagen hvis de er læsekyndige og har gået i skole i deres hjemland, hvilket ikke altid er tilfældet"). Baseret på hendes erfaring er sproget den letteste hindring at overvinde, og den, hun fandt sværest at overvinde, er uddannelsesniveaue. Ifølge hende er disse forhindringer "meget svære at løse", men hun foreslår, at sprogkurser for ikke-litterære personer bør integrere et specifikt læsefærdighedsprogram (hvilket allerede delvist er tilfældet).

Den tredje interviewperson underviser i fransk som andetsprog. Han har arbejdet i 10 år med målgruppen. Den mest almindelige barriere i hans mening er kvindernes afhængighed. Han har ingen mening om den nemmeste måde at overvinde dette problem på, og den hindring, han fandt den sværeste at overvinde, er økonomisk sårbarhed. For at løse denne forhindring siger han, at målgruppen ville have brug for bedre information om, hvad de kan få adgang til for at integrere socialt og fagligt og arbejde med selvtillid mod et "bedre liv sammen".

Analyse:

Devurderer, at uddannelsesniveaue er den vigtigste sårbarhedsfaktor for udenlandskfødte kvinder, men også den økonomiske sårbarhed og mangel på information. Nogle interessante forslag kan være at hjælpe dem med at arbejde på deres respektive selvtillid/værd.

Opsummering:

- Kvinderne fra TG1a er unge haitiske (undtagen én) kvinder med en gennemsnitsalder på 27,5 år uden problemer med det franske sprog (de indsamlede problemer og sårbarheder er: intet eksamensbevis, ringe eller ringe erhvervs erfaring, økonomisk sårbarhed og svært ved at have et job i Guadeloupe). De drømmer alle om en bedre økonomisk situation.
- Kvinderne fra TG1b er modne dominikanske kvinder med en gennemsnitsalder på 45,4 år. Selvom det franske sprog var en hindring for deres ankomst, var succesfaktoren, at de alle studerede i sektorer, der tillod dem at have deres egen virksomhed (frisør, skønhedspleje, neglepleje).
- Mange kvinder gav udtryk for deres vanskeligheder med at få adgang til informationen og den rigtige information om bl.a. diplomækvivalens, deres status på territoriet. Sociale netværk er meget vigtige for disse kvinder, og ofte har de brug for at bede uden for deres netværk for at krydstjekke den information, de modtager.
- De tre socialrådgivere var enige om, at uddannelsesniveaue er et spørgsmål i integrationsprocessen, som har betydning for sproglæringsprocessen. Uddannelsesniveaue påvirker også brugen af en smartphone for nogle kvinder. Dette er et opmærksomhedspunkt til partneren, der skal udvikle læringsværktøjet.

- Sprogværktøjet skal være tilgængeligt på en smartphone, da ingen af de kvinder, vi har mødt, har en computer derhjemme, og de vil heller ikke have adgang til en computer med jævne mellemrum.

SVERIGE

Demografi

Først og fremmest vil vi forsøge at forstå målgruppens dimensioner i sammenhæng med Sveriges samlede befolkning. Antallet af udenlandsk fødte, deres oprindelseslande og deres årsager har varieret fra år til år: fra arbejdsindvandring i slutningen af 1960'erne fra Finland og Grækenland til flygtninge fra Iran i slutningen af 1980'erne og fra det tidligere Jugoslavien lande i begyndelsen af 1990'erne, til sit højdepunkt i 2016 med asylansøgere fra Mellemøsten. Siden da er immigrationen faldet, men den ligger stadig på et historisk højt niveau.

Kønsmæssigt er der en højere indvandring af udenlandskfødte mænd end af udenlandskfødte kvinder.

Ifølge Sveriges Statistik⁴⁵ var befolkningen i Sverige den 31. december 2020 10.379.295, hvoraf 2.046.731 var udenlandskfødte (19,7 % af den samlede befolkning) med 1.016.425 kvinder og 1.030.306 mænd. Derudover var 639.309 personer født i hjemmet af to udenlandskfødte forældre. I alt har 25,9 % af den svenske befolkning udenlandsk baggrund. De mest almindelige oprindelseslande er Syrien, Irak, Iran, Somalia, tidligere Jugoslavien-lande, Afghanistan, Tyrkiet, Thailand og Indien, og EU-lande: Finland, Polen, Tyskland og Norge.

⁴⁵ Statistics Sweden, "Summary of Population Statistics 1960–2021", SCB database. Tilgængelig på: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/population/population-composition/population-statistics/pong/Tables-and-graphs/yearly-statistics--the-whole-country/summary-of-population-statistics/>

De mest hyppige oprindelseslande 2020

Land	Kvinder	Mænd	Total
Syrien	85 325	108 269	193 594
Irak	67 680	78 760	146 440
Finland	85 421	54 916	140 337
Polen	49 333	44 429	93 762
Iran	38 437	42 864	81 301
Somalia	35 490	34 694	70 184
Yugoslavien	31 722	31 697	63 419
Afghanistan	21 024	39 834	60 858
Bosnia-Herzegovina	30 352	29 809	60 161
Turkiet	23 639	28 989	52 628
Tyskland	27 077	24 357	51 434
Eritrea	21 296	25 860	47 156
Thailand	34 741	9 598	44 339
Indien	19 811	22 979	42 790
Norge	22 463	18 599	41 062

Tabel 2: De mest almindelige fødelande blandt udenlandskfødte i 2020.

Kilde: Befolkningsstatistik, SCB Sveriges officiella statistik

Ud af det samlede antal udenlandskfødte kvinder indeholder vores TG1 kun unge fremmedfødte kvinder. Ved at bruge data offentliggjort af det svenske uddannelsesregister, 2020 version, TG1 af dette projekt i Sverige, er "unge udenlandskfødte kvinder" kvinder i alderen 16 til 34 år, hvilket betyder i alt 282.162, hvoraf: 37.027 er 16 til 19 år, 57.621 er 19 til 24 år og 187.514 er 24 til 34 år.

Uddannelsesbaggrund

Data fra det svenske uddannelsesregister (2020)⁴⁶ er opsummeret i tabel 3:

Kvinder Alder	Ingen info	Indskoling		Udskoling		Ungdoms- uddannelse		Efter- uddan- nelse
		Færre end 9 år	9 år	Op til 3 år	3 å	op til 3 år	3 år eller mere	
16-19 år	25%	0%	64%	1%	9%	0	0	0
20-24 år	17%	6%	15%	11%	28%	17%	7%	0
25-34 år	11%	8%	7%	13%	14%	16%	30%	1,2%

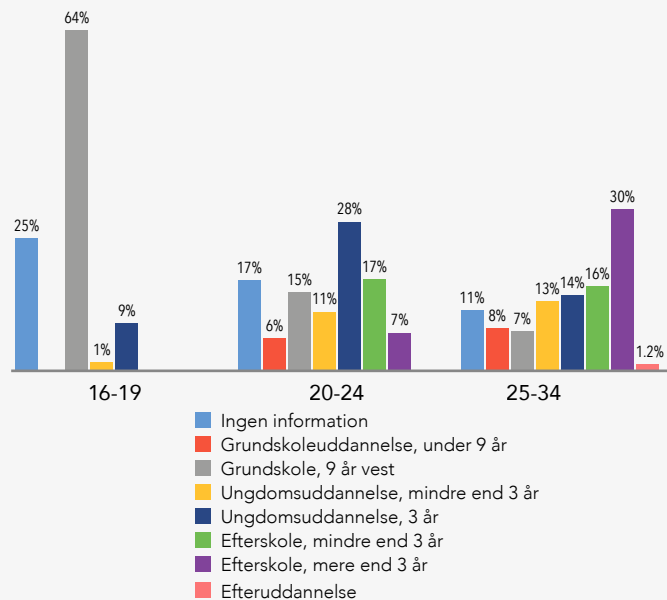
Tabel 3: Uddannelsesnivea for unge udenlandskfødte kvinder.

Ved at analysere de opnåede data observerer vi følgende tendenser:

- Unge udenlandskfødte kvinder i alderen 16 til 19 år har en høj andel af grunduddannelsen (64 %), men der er ingen oplysninger om en væsentlig del af dem (en fjerdedel);
- Unge udenlandskfødte kvinder i alderen 20 til 24 år har generelt en uddannelsesform, hvor kun 6 % har mindre end 9 års grundskoleuddannelse, men der er ingen oplysninger om uddannelsen for 17 % af dem;
- Unge udenlandskfødte kvinder i alderen 25 til 34 år har også generelt en uddannelsesform med 8 % med mindre end 9 års grundskoleuddannelse, men der er ingen oplysninger om 11 % af dem;
- For at få en bedre forståelse af disse data udførte vi en sammenligning med svenskfødte unge kvinder:

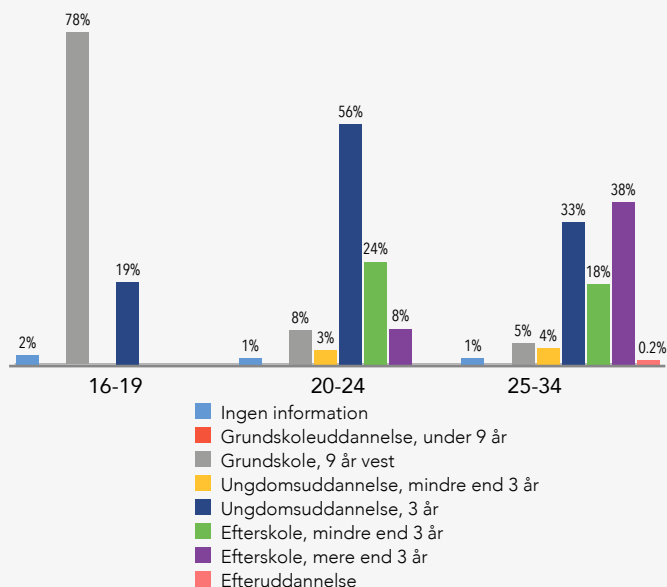
⁴⁶ Statistics Sweden, "Educational attainment of the population", Swedish Register of Education database. Tilgængelig på: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/education-and-research/education-of-the-population/educational-attainment-of-the-population/>

Udenlandskfødte unge kvinders uddannelsesniveau inden 2019

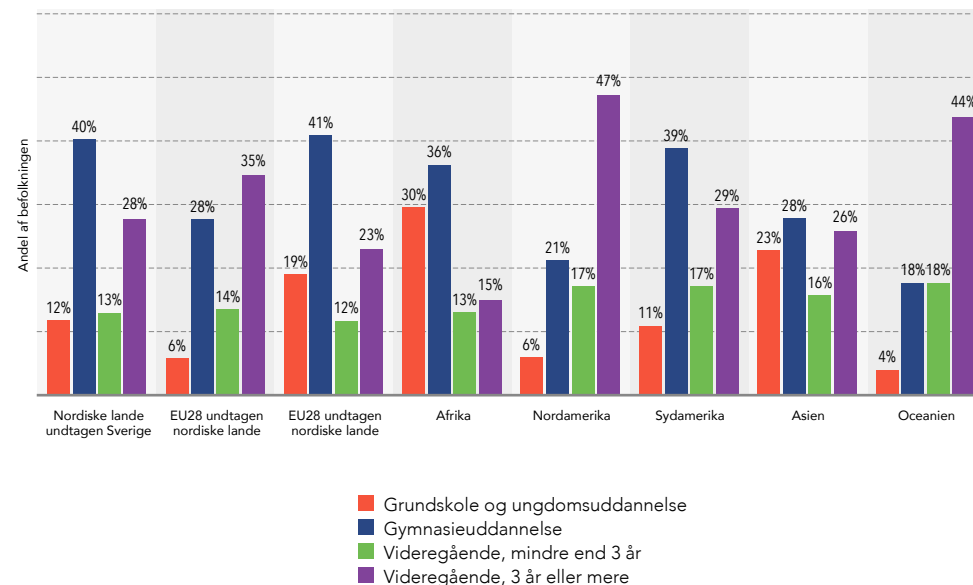
Figur 8: Udenlandskfødte unge kvinders uddannelsesniveau.

Svenske unge kvinders uddannelsesniveau inden 2019

Figur 9: Svenskfødte unge kvinders uddannelsesniveau.

Sammenligner vi disse to kategorier, bemærker vi, at den største forskel er, at i modsætning til de udenlandskfødte unge kvinder diskuteret ovenfor, har alle svenskfødte kvinder hele 9 års grundskoleuddannelse. Det er bemærkelsesværdigt, at der er flere udenlandskfødte kvinder med efteruddannelse end lokale kvinder. Afslutningsvis har langt de fleste svenskfødte unge kvinder en videregående uddannelse, men det gælder også for mere end 50 % af udenlandskfødte kvinder.

Figur 10: Udenlandskfødte i Sverige i 2019, efter uddannelsesniveau og oprindelse.

Yderligere forskning⁴⁷ afslørede, at udenlandsk fødte personer, der kommer fra de andre europæiske lande inden for EU, har en større procentdel af videregående uddannelser (35 %) end dem, der kommer fra Afrika (15 %) og Asien (26 %). Ydermere har 47 % af de udenlandsk fødte fra Nordamerika en videregående uddannelse, mens 39 % af dem, der kommer fra Sydamerika, har en ungdomsuddannelse.

⁴⁷ Statista, Share of the foreign born population in Sweden in 2020, by education level and origin (Statista Research Department, 2020) Tilgængelig på: <https://www.statista.com/statistics/532639/sweden-foreign-born-population-2015-by-level-of-education-and-country-of-birth/>

Selvom 36% af udenlandskfødte fra Afrika har ungdomsuddannelse, har en mærkbar procentdel på 30 % kun grunduddannelse. Samtidig har i gennemsnit 27 % af udenlandsk fødte fra Asien et højt uddannelsesniveau og 23 % med kun grunduddannelse. Disse oplysninger er ikke kønsdifferentierede, men afspejler uddannelsesniveaue for udenlandsk fødte i Sverige.

For at konkludere, i de tilfælde, hvor der ikke er information om udenlandsk fødte kvinders uddannelse, antager vi, at de ikke har nogen formel uddannelse eller meget lidt, og at de repræsenterer hovedmålgruppen for dette projekt. Den anden kategori af vores målgruppe er unge kvinder med mindre end 9 års grundskoleuddannelse.

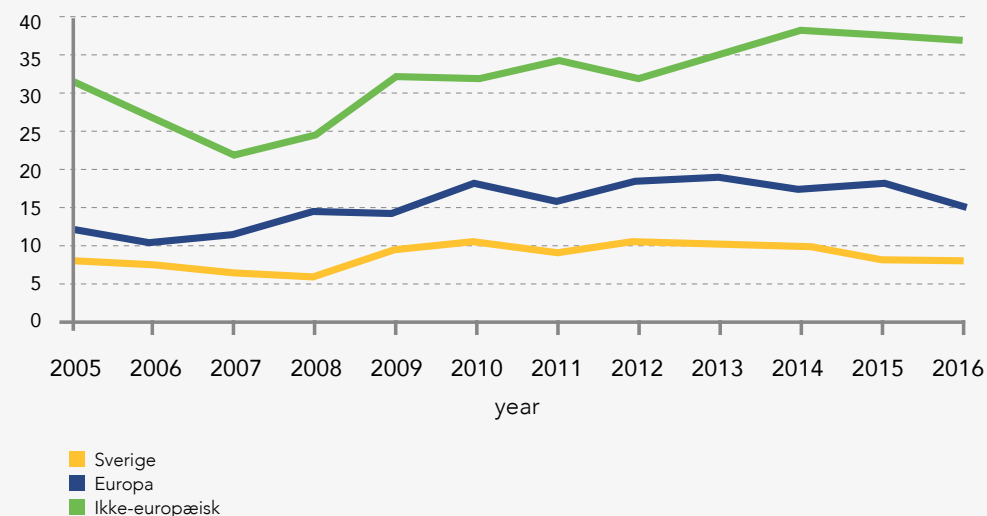
Beskæftigelse og arbejde

Forskere identificerede⁴⁸, at nyankomne kvinder startede med lavere beskæftigelsesfrekvenser end mænd (21 % sammenlignet med 33 %). Ti år senere i 2016 blev forskellen mellem mænd og kvinder reduceret fra 12 % til 4 %. Samtidig var det, sammenlignet med de indfødte kvinders beskæftigelsesniveau, efter ti års ophold, kun 64 % af de udenlandskfødte kvinder i arbejde sammenlignet med 80 % af de indfødte kvinder.

Når man ser på situationen for de lavt uddannede i løbet af et årti, er arbejdsløsheden for ikke-europæiske udenlandsfødte eksponentielt højere end for indfødte og europæiske udenlandsfødte, som det fremgår af figur 11:

⁴⁸ Andrey Tibajev; Carina Hellgren, *The Effects of Recognition of Foreign Education for Newly Arrived Immigrants* (Oxford, European Sociological Review, 2019). Tilgængelig på: <https://academic.oup.com/esr/article/35/4/506/5384517>

Arbejdsløshed blandt ufaglærte i Sverige 2005-2016 i alderen 20-64, pr. føderegion

Figur 11: Arbejdsløshedsprocenter blandt ufaglærte i Sverige, efter oprindelse. Kilde: Statistics Sweden: *The labour market for persons with a lower level of education 2005-2016*.

En undersøgelse⁴⁹ foretaget af den svenske arbejdsformidling i 2019 viste, at arbejdsløsheden falder hurtigere blandt mænd, fordi de lettere kan finde arbejde end kvinder. På et år er antallet af ledige mænd, der er registreret i den svenske arbejdsformidling, faldet med 14.000 (til 185.000). Samtidig er antallet af tilmeldte ledige kvinder kun faldet med 4.000 (til 164.000). Arbejdsløsheden i 2019 for udenlandskfødte kvinder er faldet fra 20,8 % til 19,6 %, mens udenlandskfødte mænds faldt fra 21 % til 18,5 %. For unge udenlandsfødte er arbejdsløsheden blandt unge mænd 10,1 % og 6,9 % blandt unge kvinder.

Som nævnt ovenfor giver regeringen arbejdstilladelser. Nedenstående tabel 4 viser situationen fordelt på branche og udenlandsk født status

⁴⁹ Swedish Public Employment Service, *Arbetslösheten minskar mest bland män* (2019) Tilgængelig på: <https://arbetsformidlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=E959110C714713A4>

Arbejdstilladelse tildelt 2020

Arbejdsområde	Heraf ansøgninger fra medarbejdere i udlandet	Heraf ansøgninger fra personer i Sverige med en asylansøgning, der er blevet afvist og trådt i endelig retskraft	Heraf ansøgninger fra personer i Sverige, der studerer	Heraf ansøgninger fra personer i Sverige med visum	TOTAL
Administration og kundeservice	212	77	34		323
Landbrugs-, have-, skov- og fiskeriarbejdere	167	20	1		1 170
Bygge og anlæg	1 090	176	4	2	1 272
Maskinfremstilling og transport	122	53	9		202
Ledelse	242	10	3		324
Militær	8				8
Faglært	1 212	19	73	1	1 325
Service, pleje og salg	817	239	24	3	1 111
Specialister	3 658	21	244	4	4 037
Teknikere og associerede fagfolk	3 976	744	154		5 409
Andre	13	1			50
TOTAL	11 517	1 360	546	10	15 231

Tabel 4: Arbejdstilladelser givet 2020. Kilde: Migrationsverket, *Beviljade arbetstillstånd 2020*. Tallene dækker både det svenske migrationsverks afgørelser og Sveriges ambassader og konsulater. Tallene omfatter ikke atleter, kunstnere, au-pairer, selvstændige, gæsteforskere, praktikanter, feriearbejdere eller pårørende til ansatte.

Vi er vidne til, at det samlede årlige antal job (15.231) er relativt lille i forhold til de udenlandskfødtes arbejdsmarkedsbehov. Det samlede beskæftigelsesbillede af udenlandsk fødte på arbejdsmarkedet og erhvervene mangler oplysninger. Hvad angår kvindernes situation, viser forskningen, at fremmedfødte kvinder hovedsageligt arbejder i elementære erhverv og service og salg, to af de lavest betalte områder. De fanger også omkring 80 % af jobs inden for sundhed, sociale ydelser og veterinærtjenester - de sektorer, der giver de mest mellemuddannede job til udenlandsk fødte.

Sårbarhed og integrationsbarrierer

De fleste unge udenlandsk fødte, der ankommer til Sverige, især fra Afrika, Asien og Latinamerika, har lavere lønninger og mindre tilbagevenden til uddannelse end indfødte. Flygtninge fra kulturelt distancerede lande og regioner (Iran/Irak og Afrikas Horn) oplever de største forhindringer, når de første gang kommer ud på arbejdsmarkedet, på trods af at de har boet i Sverige i mange år.

Der er betydelige lønforskelle mellem udenlandsk fødte versus indfødte på tværs af næsten alle grupper og erhverv, såvel som dårligere resultater for kvinder generelt. Deres afkast fra observeret arbejdskraft, markedserfaring og uddannelse adskiller sig væsentligt fra indfødte, anden generation, der har mindst én udenlandsk født forælder, vestlige udenlandsk fødte, ikke-vestlige udenlandsk fødte, og også efter køn og uddannelse. Desuden er udenlandskfødte kvinder længere tid om at komme ind på arbejdsmarkedet end udenlandskfødte mænd. Udenlandskfødte kvinder har oftere helbredsproblemer end mænd, lavere uddannelse og større ansvar for børn og familier, aspekter som holder dem ude af arbejdsmarkedet.

En anden faktor, som påvirker udenlandskfødte kvinders integration på arbejdsmarkedet negativt, er manglerne i sproglige færdigheder. Hovedårsagen er dårligere adgang til sociale netværk end mændene. Forskellen mellem kvinder og mænd forstærkes yderligere af forskellig adgang til indsatser hos den svenske arbejdsformidling. Kvinder modtog arbejdsrettede initiativer/ arbejdsmarkedspolitiske tiltag i mindre grad end mænd. Den svenske offentlige arbejdsformidling anerkendte dette problem. Dens egen statistik viser, at det hovedsageligt er fremmedfødte kvinder, der er havnet under deres radar for matchning til arbejde på grund af manglende tidligere beskæftigelse eller gennemført dokumenteret skolegang. Siden da introducerede de projektet Ligestilling i 2019. Inden for dette projekt er hver enkelt deltagers motivation, uformelle kompetencer og karakteristika kortlagt og

synliggjort. Efter to år, i 2021, viser resultaterne, at de, der er længst væk fra arbejdsmarkedet – hovedsageligt udenlandsfødte kvinder – dog bliver hjulpet, og 10 % flere er i arbejde, hvilket er en tredjedel mere, end de ellers ville have været. Stigningen svarer til godt halvdelen af beskæftigelsesforskellen mellem udenlandsfødte og indenlandskfødte kvinder.⁵⁰

Nationale Integrationsstrategier

De førende myndigheder med ansvar for implementeringen af svenske integrationsstrategier er Arbejdsformidlingen, amter og kommuner.

Den Offentlige Arbejdsformidling eller PES (Arbetsförmedlingen) står for etableringen af nyankomne på arbejdsmarkedet. Allerede i asylperioden begynder den at kortlægge asylansøgnernes kompetencer (dvs. uddannelse og erhvervs erfaring) ved hjælp af et kompetencekortlægningsværktøj. Efter asylbeslutningen hjælper denne kompetencekortlægning med udviklingen af en individualiseret etableringsplan, som varer i alt 24 måneder, og som omfatter (a) svensk for migranter (SFI – Svenska för invandrare), (b) borgerorientering, og (c) arbejdsforberedelse (f.eks. validering, praktik). Vi værdsætter etableringsplanen som en styrke i de svenske integrationsstrategier.

En svaghed ved denne plan er, at den er for lang for højtuddannede udenlandsfødte. I modsætning hertil har de, der mangler grundlæggende færdigheder (læse, skrive eller mangel på grundlæggende digitale færdigheder), brug for en mere fleksibel tilgang, der kombinerer længerevarende uddannelsesstøtte med en gradvis introduktion til arbejdsmarkedet. En anden svaghed er den utilstrækkelige sammenhæng mellem denne plan og de ledige stillinger og den manglende vejledning om, hvordan og hvor man finder et job. Dette aspekt er især vigtigt for

⁵⁰ Swedish Public Employment Service, *Drygt 30 procent fler utrikesfödda kvinnor i arbete tack vare ny matchningsmetod* (2021). Tilgængelig på: <https://arbetsformidlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=1275BEDE62850127&pageIndex=2&year=2021&uniqueIdentifier=Riket>

udenlandsk fødte med lave færdigheder, generelt, og lave eller mangel på basale digitale færdigheder, velvidende at alle job bliver annonceret på internettet i Sverige. Sverige er dog et land med et meget begrænset antal lavt uddannede job. I gennemsnit er det kun 28 % af mændene og 19 % af kvinderne, der arbejder eller studerer et år efter at have afsluttet uddannelsen.⁵¹

En anden styrke ved den svenske strategi er, at asylansøgere kan blive fritaget for en arbejdstilladelse, hvis de kan bevise, at Sverige er ansvarlig for deres asylansøgning og fremvise identitetsdokumentation.

Med arbejdstilladelsesfritagelsen kan asylansøgere arbejde umiddelbart efter ankomsten. Denne politik giver adgang til arbejdsmarkedet for højt kvalificerede personer med de nødvendige færdigheder, viden og færdigheder, der er nødvendige i Sverige. En lignende styrkestrategi er fast-track-programmet for anerkendte flygtninge. Flygtninge med efterspurgt professionel uddannelse eller erhvervs erfaring flyttes hurtigt til lignende job i Sverige, såsom socialforskere, socialarbejdere, lærere, sundhedsarbejdere, bygningsarbejdere, træarbejdere, elektrikere, slagtere og kokke. En svaghed ved dette program er, at det kun henvender sig til højtuddannede flygtninge, primært i sundhedssektoren, og efterlader de lavtuddannede. Sverige er en højtuddannet økonomi, og det lavt uddannede segment af arbejdsmarkedet repræsenterer kun 5 % af de samlede job, så ikke/lavt kvalificerede udenlandsk fødte konkurrerer i et lille og overfyldt område.

På trods af regeringens tiltag og indsats er de udenlandskfødtes arbejdsløshed høj (se figur 11) og betydeligt dårligere end indfødte svenskeres. Situationen blandt de lavt uddannede udenlandsk fødte er endnu vanskeligere, som nævnt ovenfor. Der er også et stort antal kvalificerede udenlandsk fødte, der har svært ved at få deres kvalifikationer anerkendt, og ofte kunne de kun få job under deres kvalifikationer. At integrere deres færdigheder og undgå "hjernespid" er fortsat et uløst problem af de lokale politikker.

⁵¹ OECD, *Better Policies Series. Promoting Well-Being and Inclusiveness in Sweden* (OECD, 2016)

Kvalitativ undersøgelse til behovsanalyse, Sverige

For at fuldende den svenske forskning om behovsvurdering af udenlandskfødte kvinder med hensyn til uddannelse og sprogtilegnelse udover den demografiske rapport, har IKF-teamet gennemført en række interviews efter strukturen foreslået af UPSIM-konsortiet.

Interviewene var rettet mod 3 grupper af personer:

- Operatører og organisationer, der arbejder inden for social integration af udenlandskfødte kvinder (specialister på området).
- Udenlandskfødte kvinder integreret med succes
- Udenlandskfødte kvinder, der føler behov for at forbedre deres uddannelse for at blive integreret i det svenske samfund

Resultaterne er præsenteret nedenfor.

Udtalelser fra specialister på området

(Operatører og organisationer)

Fem socialrådgivere blev interviewet, som beskæftigede sig direkte med de forhindringer, som udenlandskfødte kvinder, møder ved ankomsten, indtil de når første fase af integrationen. Ifølge dem varierer denne proces mellem 2 og 15 år.

Ifølge deres erfaring tilbyder den svenske stat ved ankomsten muligheden for at lære sproget gratis gennem et program kaldet SFI (Svenska för Invandrare), hvor der er 4 begynderniveauer, A, B, C og D. Programmet er tilgængelig på næsten alle folkeuniversiteter (Peoples Colleges) og andre uddannelsescentre, der er akkrediteret af staten.

For at lette adgangen til arbejdsmarkedet tilbyder nogle skoler svenskundervisning med fokus på forskellige domæner såsom forretning og sundhed, hvilket øger integrationsmulighederne.

Forhindringerne for udenlandskfødte kvinder, når de lærer sproget, er primært økonomiske, da de fleste af dem er afhængige af enten det sociale system eller deres partnere. Uddannelse er dog den næstmest almindelige barriere, da de i nogle tilfælde ikke engang ved, hvordan de skal læse og skrive, eller de kommer fra uddannelsessystemer, der opildnede frygt for skoler og lærere. Dette afspejles enten i, at udenlandskfødte ikke tør kommunikere og tale, er meget generte eller anses for aggressive i deres måde at kommunikere på (taler for højt for det svenske samfund), hvilket i deres oprindelsesland er en almindelig måde at udtrykke sig på. dem selv.

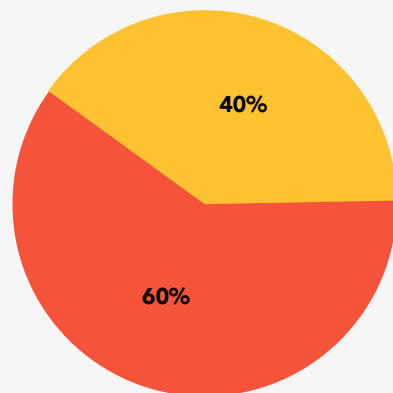
Der er ingen magisk formel til at overvinde de barrierer, som disse kvinder står over for, og processen varierer fra sag til sag, hvilket kræver noget tid selv for højtuddannede kvinder med professionel erhvervs erfaring. Baseret på deres erfaringer er kvinderne mellem følgende kategorier:

- Tidspunkt for integration: Nyankommet; langsigtet ikke integreret.
- Uddannelsesniveau: analfabeter; mellemlang uddannelse; høj uddannelse.
- Grund til at migrere: Elsker migranter (flyttede for deres partnere i Sverige); flyttet med arbejdskontrakter; udstationerede familier; asylansøgere og flygtninge.

Opfattelse af den udenlandskfødte kvindes forhindringer

Fælles forhindringer 5 besvarelser

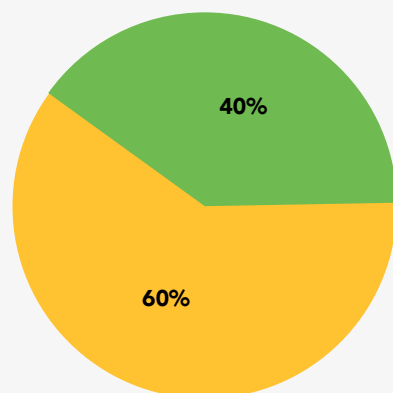
- Uddannelse
- Sprog
- Økonomisk
- Mangel på information

Ifølge operatørerne er sproget (60 %), efterfulgt af manglende indkomst, og deres økonomiske situation (40 %), de største hindringer for udenlandskfødte kvinder, der skal overvinde for at komme ind på arbejdsmarkedet.

Letteste at overkomme 5 besvarelser

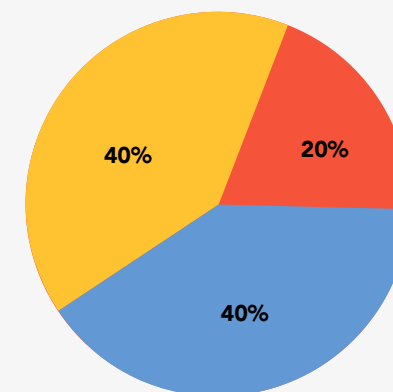
- Uddannelse
- Sprog
- Økonomisk
- Mangel på information

Med hensyn til løsninger og overvindelse af forhindringerne opfatter respondenterne, at den nemmeste barriere at overvinde i princippet er den økonomiske (60 %), efterfulgt af manglen på information (40 %), da den svenske socialsikring yder økonomisk støtte og information i de fleste af de statslige institutioner. Det tager dog lidt tid at forstå systemet.

Det sværeste 5 besvarelser

- Uddannelse
- Sprog
- Økonomisk
- Mangel på information

Selvom den svenske regering på en eller anden måde løser den økonomiske hindring som udtrykt ovenfor), og har til hensigt at hjælpe med nogle incitament for nogle kvinder, mener operatørerne, at det økonomiske problem fortsat er en vanskelig hindring at overvinde (40%). Dette forklares af dem, da statens incitament ofte sørger for basale behov, mens resten af udgifterne og gælden akkumuleres, hvilket gør det sværere at løse uden nogen anden indkomst, der kunne hæve grænsen for deres sociale og økonomiske status.

Ligeledes er uddannelse en vanskelig hindring (40 %), der tager lang tid at overvinde og tilføjer kompleksitet til stressen i deres situation, hvilket efterlader kvinder ude af stand til at se et positivt resultat på lang sigt. Endelig og forbundet med uddannelse forbliver sproget en barriere (20%), da dette på den ene side er indgangen til det svenske samfund og på den anden side et særpræg for lokalbefolkningen, hvilket afslører diskrimination af fremmede mennesker ude af stand til at nå et højt sprog niveau. Derfor forhindrer barrieren adgang til job, der matcher de kapitalkompetencer, som udenlandskfødte kvinder, har i bagagen.

Rollemodellens bidrag

(udenlandskfødte kvinder integreret med succes)

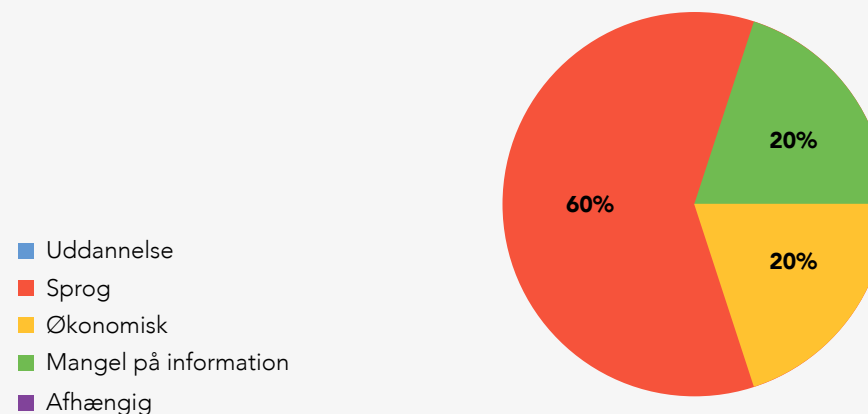
Som vi nævnte i indledningen, var det andet sæt interviews fokuseret på udenlandskfødte kvinder, som er blevet integreret med succes, og som vi baserer vores observation på til brug som rollemodeller. Nedenfor vil vi liste nogle citater fra vores rollemodeller.

”Min skæbne har ændret sig, fordi jeg ønskede, at den skulle ændre sig. Jeg forfulgte altid det, jeg kunne lide, på det professionelle område. For eksempel prøvede jeg at være privatadvokat i et år. Da jeg ikke nød at arbejde ved domstolene, var jeg nødt til at lytte til mine instinkter for at finde job, som jeg elsker i NGO'er og bidrage til kvinders frigørelse og inklusion. Jeg var og er stadig meget begejstret for at lære forskellige niveauer af projektledelse. Dette er endnu et punkt, der ændrede min professionelle skæbne. Alle disse ændringer blev oprindeligt skabt med mine personlige ønsker, men jeg var også velsignet med at være omgivet af internationale eksperter til at lære en masse ting og blive vejledt af dem. Endnu en skæbneændring kommer til Sverige, som jeg ikke kunne have gjort, hvis jeg ikke fik et 2 år langt fuldt stipendium fra det svenske institut. Økonomisk støtte var vigtig for at få en god uddannelse, ellers er studieafgifter ikke overkommelige. Jeg er også indskrevet i gymnasiet (Grundlæggende) for at lære det svenske sprog. Hvis den svenske stat ikke havde sådanne integrationsstrategier, kunne det have været sværere at lære sproget som studerende. I sidste ende antager jeg at lære sproget vil bidrage til min skæbne. Alt i alt er der hjælp, vi søger fra vores netværk, men det eneste, der betyder noget, er at ville ændre skæbnen, og det er meget personligt.” – Anonym kvinde 1

”Jeg ville have noget mere for mit liv, og jeg var nysgerrig efter at udvikle mig mere og mere. Derfor studerer jeg stadig nu. Så jeg omformede min skæbne ved at træne og studere.” – Anonym kvinde 2

Deltagerens alder varierer mellem 28 og 46, og deres hjemland er Tyrkiet, Rumænien, Syrien og Chile. Nedenfor beskrives den type sårbarheder, som de interviewede kvinder henviser til.

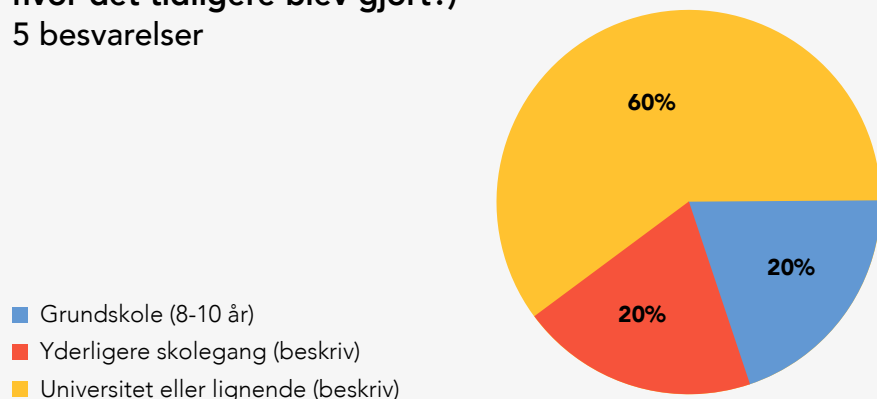
Typ(er) af sårbarhed:
(Som bedømt af interviewereren i slutningen af interviewet)
5 besvarelser

Deltagerne omtalte den største kamp (med 60%) som at lære sproget. I deres historier beskriver de den lange og hårde vej mod beskæftigelse, primært afhængigt af niveauet på deres svenske sprog. Nogle af dem tilmeldte sig alle niveauer af SFI (svensk for migranter), og andre i de videre trin i "Grund" (sekundært niveau) og universitet. Derudover blev manglen på information og deres økonomiske situation med hver 20 % også afsløret som sårbarheder. Dette forklares med de forpassede muligheder på grund af manglende viden om relevant information og hvordan man navigerer inden for det sociale sikringsystem og de statslige institutioner, der potentielt kunne have hjulpet dem i de forskellige vanskeligheder og kampe, de havde. Ydermere er den økonomiske situation en sårbarhed, der er direkte relateret til årsagen til migration og deres status som studerende eller partnere økonomisk afhængig af andre (familie eller partnere), systemet eller lille indkomst som studerende.

Hvilket uddannelsesniveau kom du med? (Højeste uddannelsesniveau og land, hvor det tidligere blev gjort?)

5 besvarelser

fleste med en kandidatgrad. Men det er ikke nøglen til succes med integration, som afsløret af andre kvinder med grundlæggende skolegang, der har succesfulde historier om at tilegne sig færdigheder og viden, der hjalp dem med at integrere hurtigere i det svenske samfund, enten ved at åbne en virksomhed eller udvide deres sociale netværk og integration med ankomstsamfundet meget nemmere og dybere.

Nøglehandlingerne, der forblev i bunden af deres succes, som det forstås ud fra deres historier, er:

- Få så mange venner og bekendte som muligt, udvide deres netværk og genopbygge deres sociale kapital.
- Tag uddannelsesprocessen seriøst og afsluttede deres studier i Sverige.
- Deltag i svenske café møder og øv sproget med de lokale, tal så meget som muligt "også selvom du laver fejl, da der altid vil være nogen til at rette dig".
- Vær åben over for jobmuligheder uden for dit domæne, da du kan genopfinde dig selv og finde en ny identitet.

Opkvalificering - fra et kvindesperspektiv

(Kvinder, der er født i udlandet og har et ønske om en videreuddannelse)

Det tredje sæt spørgsmål var fokuseret på de udenlandskfødte kvinder, der ønskede at rykke op i deres integrationsproces. For denne målgruppe var det svært at lave interviewene online, og derfor måtte vi tilpasse os. Deltagernes aldersspænd var 27 til 47. Vi samlede kvinderne og transformerede spørgeskemaet til en fokusgruppe for at finde ud af, hvordan de planlægger at opfylde deres drøm i Sverige om social integration.

Da vi talte om de forhindringer, de møder i deres integrationsproces i Sverige, listede de:

- Manglen på information på deres modersmål.
- Strukturen af SFI-uddannelsen er uklar og kan demotivere deltagerne til at lære sproget.
- Statens institutioner er ikke åbne over for at behandle problemerne på en helhedsorienteret, menneskelig måde.
- Diplombedømmelsen tager meget tid, og du skal tage det om igen fra studiestart.
- Du bliver for træt til at kæmpe videre.

Vi fortsatte med at snakke om de muligheder udenlandsfødte kvinder har i Sverige, og hvor de kunne se sig selv om fem år. Gruppen havde 2 kokke i deres hjemlande, en psykolog, en biolog og en virksomhedsejer. Alle havde de været i Sverige i 2 til 10 år. Når de talte om deres drøm, ønskede de alle at blive bedre, så de kunne nå mindst samme niveau i deres udvikling, som de havde i deres egne lande.

Psykologen beskrev hele den proces, hun skulle igennem fra at validere sine studier, lære svensk til et akademisk niveau og have lidt praksis i institutioner for at få oplevelsen af den svenske måde at arbejde med

børn på. Mens hun beskrev, hvor meget det kræver, og hvor hårdt det er, og hvordan hun følte sig håbløs; Sammen med de andre deltagere blev udviklingen tegnet af år i hendes eksempel, hvilket viser, hvor mange skridt hun allerede har taget hen imod sin drøm. Når man så på øvelsen, fremmede et smil og erkendelse af, hvor meget der blev gjort, lukning med en følelse af afslapning.

Figur 12: Billede af en deltagers skridt for at opnå en drøm.

De behov, som deltagerne udtrykte, var:

- Bedre netværk
- At finde flere praktiksteder for at få svensk arbejds erfaring
- Opgradering af deres studier
- Forbedring af deres svenske sprog niveau.

Deltagerne var grundige i at beskrive deres veje for at nå det niveau, hvor de er lige nu, og efterlod en erklæring om realistiske og gennemtænkte planer, der viser, at der er en bred forståelse af de nødvendige skridt for at nå deres respektive drømme.

Data indsamlet fra de tre kilder bekræfter de samme behov og kategorier, som er nøglen til social integration af udenlandskfødte kvinder. Uanset i hvilket stadium kvinder befinder sig, er det svenske sprog nøglefaktoren for at komme ind i og opnå personlige, professionelle og sociale mål, der efterfølges af en forbedring af deres økonomi og opfyldelse af deres drømme.

PORTUGAL

Demografi

Nationalitetsloven af 2006⁵² repræsenterede et massivt skridt i det portugisiske rets regime⁵³. Som et resultat fik andengenerationsmigranter lettere adgang til statsborgerskab. Siden da er antallet af udenlandsk fødte bosiddende i Portugal steget støt.

I 2007 havde Portugal 10.617.575 indbyggere, hvoraf 332.137, eller 3,13%, var udenlandsk født med opholdsstatus (51,7% kvinder, 48,3% mænd)⁵⁴. I 2014⁵⁵ kom 45,4 % af den udenlandskfødte befolkning fra portugisisktalende lande som Brasilien (22,1 %), Kap Verde (10,4 %) og Angola (5 %). Derfor er det mest talte sprog af udenlandsk fødte i Portugal portugisisk. I 2017⁵⁶ odtog Portugal 40.000 nyfødte udenlandsk født på lang sigt eller permanent basis (inklusive ændringer af status og fri mobilitet), 20,6 % flere end i 2016. Dette tal omfatter 39,5 % udenlandsk fødte, der nyder godt af fri mobilitet, 19,2 % af arbejdsrelaterede årsager, 35,4 % for familiemedlemmer (inklusive medfølgende familie) og 1,3 % kom af humanitære årsager. I det år havde Portugal 416.682 lovlige indbyggere af udenlandsk oprindelse, hvoraf 203.753 (49%) blev identificeret som mænd og 212.929 (51%) som kvinder. I 2018 var mængden af nye immigranter 67.000⁵⁷. Brasilien, Italien og Frankrig var de tre øverste nationaliteter af nytilkomne i 2018. Blandt de 15 bedste oprindelseslande registrerede Brasilien den stærkeste

⁵² Portugal, Nationality Law, Organic Law No. 2/2006. Tilgængelig på: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=735&tabela=leis

⁵³ Claire Healy, *Cidadania Portuguesa: A Nova Lei da Nacionalidade de 2006* (Lisbon, Alto-Comissariado Para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2011). Tilgængelig på: https://www.om.acm.gov.pt/documents/58428/177157/Estudo45_WEB.pdf/258cd874-463a-4bfd-b928-036878fc7999

⁵⁴ Instituto Nacional de Estatística, *População Estrangeira em Portugal* (Lisbon, 2007).

⁵⁵ European Commission, "Portugal: Spotlights on Female (Brazilian) Immigrants, Portugal's Largest Foreign Group", 2 December 2021. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-spotlights-female-brazilian-immigrants-portugals-largest-foreign-group_en

⁵⁶ Organisation for Economic Co-operation and Development, "Portugal", in *International Migration Outlook 2019* (OECD Publishing, 2019). Tilgængelig på: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/64450159-en/index.html?itemId=/content/component/64450159-en>

⁵⁷ Ibid.

stigning (17.000), og Rumænien havde det største fald (-300), i tilgangen til Portugal sammenlignet med det foregående år.

Et rekordantal på 180 000 ansøgninger om portugisisk statsborgerskab blev imødekommet i 2019⁵⁸ efter 2019-ændringen af den portugisiske immigrationslov, der blandt andet lettede legaliseringen af personer på arbejdsmarkedet og udvidede adgangen til statsborgerskab og naturalisation til personer født på det nationale område, hvis en af deres forældre havde været bosat i landet i to år. I 2019 blev antallet af nye beboere mere end fordoblet i forhold til 2017. Fra 61.413 i 2017 til 129.155 i 2019 (eller 110,3 % vækst), som SEF tilskriver "væksten af nye værdipapirer udstedt til borgere af brasiliansk nationalitet (378. % af det samlede antal), samt Den Europæiske Union (27,6 %)".

Året 2020 repræsenterede et lille fald i immigrationsstrømmen (118.000 eller -8,5%) sammenlignet med 2019, formentlig på grund af Covid-19-restriktionerne. Ikke desto mindre steg immigrationen stadig for femte år i træk, en stigning på 12,2 % sammenlignet med 2019. I 2020 repræsenterede de 662.095 udenlandsk fødte lovligt bosiddende i Portugal (49,2 % kvinder) det højeste antal, siden Foreigners and Borders Service (SEF) blev oprettet i 1979⁵⁹. Dette er resultaterne præsenteret i Immigration, Border and, Asylum Report (RIFA 2020)⁶⁰.

Ifølge UNICEF⁶¹, som offentliggjorde et dokument om migrationsprofiler, ville det samlede antal være 893.947 (i 2013), hvis alle udenlandsk fødte (indbyggere eller ej) i Portugal blev taget i betragtning, mere end halvdelen var kvinder (476.627 eller 53%) og den mest repræsenterede aldersgruppe var personer mellem 35 og 39 år (140.345 eller 15%).

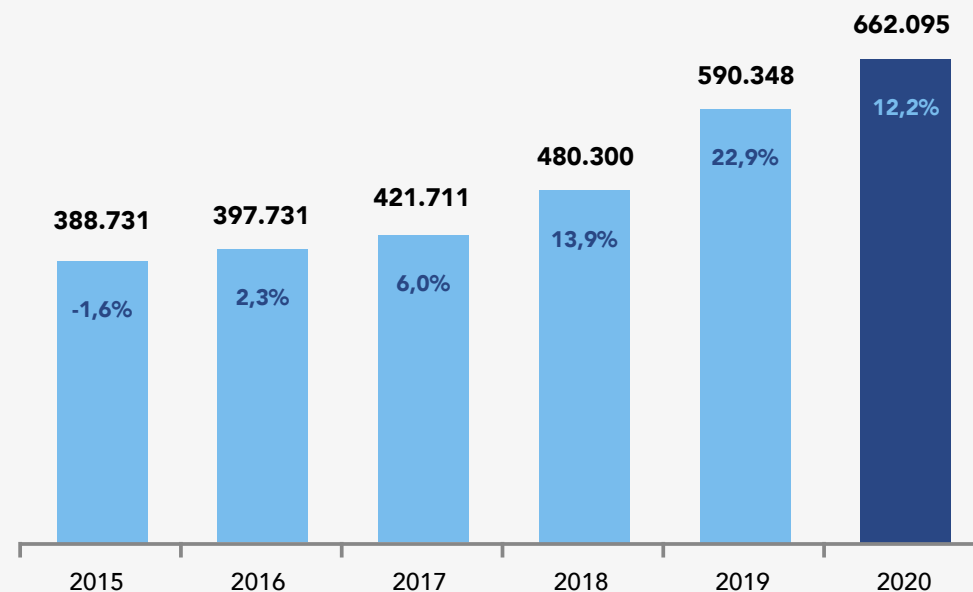
⁵⁸ European Commission, "Portugal: Record Number of Citizenships Granted in 2019" 2 December 2021. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-record-number-citizenships-granted-2019_en.

⁵⁹ Serviços de Estrangeiros e Fronteiras, *Relatório de Imigração, Fronteiras e Asilo 2020* (Oeiras, 2021). Tilgængelig på: <https://sefstat.sef.pt/Docs/Rifa2020.pdf>

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ United Nations, DESA-Population Division and UNICEF. Migration Profiles – Common Set of Indicators (2014) Tilgængelig på: <https://esa.un.org/migmgprofiles/indicators/files/Portugal.pdf>

Samlet antal udenlandsk fødte bosiddende i Portugal efter år

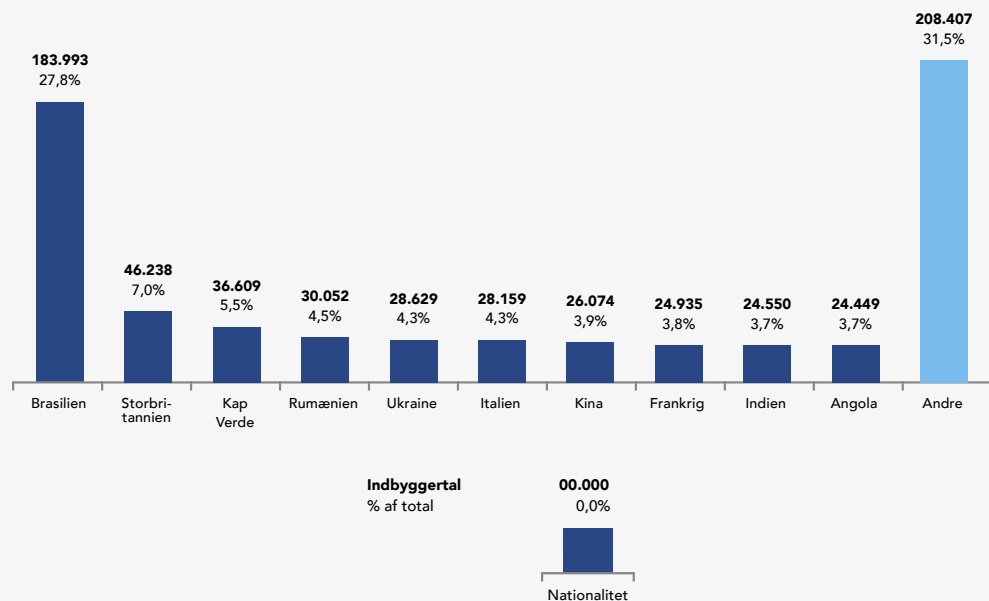

Figur 13: Samlet antal udenlandsk fødte bosiddende i Portugal efter år. Kilde: portugisiske immigrations- og grænsetjenester (SEF) (2020). *Relatório de imigração, fronteiras e asilo*.

Brasilianere er den mest repræsenterede nationalitet (27,8 %) efterfulgt af udenlandsk fødte fra Storbritannien (7 %) og Kap Verde (5,5 %). De næste er Rumænien (4,5 %), Ukraine og Italien (4,3 % hver), Kina (3,9 %), Frankrig (3,8 %) og Indien og Angola (hver med 3,7 %).⁶²

⁶² SEF/GEFP, *Relatório de Imigração, Fronteiras e Asilo 2020*.

Mest repræsenterede nationaliteter

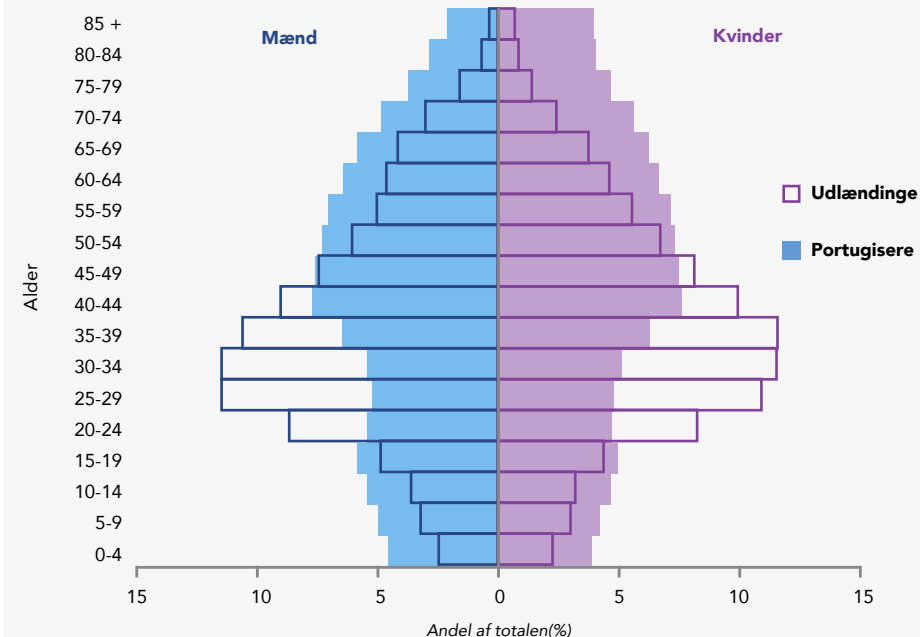
Figur 14: Mest repræsenterede nationaliteter i Portugal. Kilde: portugisiske immigrations- og grænsetjenester (SEF), *Relatório de Imigração, Fronteiras e Asilo 2020* (Oeiras, 2021).

Samlet set er udenlandsk fødte yngre end portugisiske statsborgere. Udenlandsfødte kvinder er lidt yngre end udenlandskfødte mænd og meget yngre end portugisiske kvinder⁶³. 60 % af udenlandskfødte kvinder er i alderen 20-49 år, mens kun 36,1 % af de portugisiske kvinder er en del af denne gruppe⁶⁴.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Catarina Reis Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020: Relatório Estatístico Anual*. (Lisbon, Observatório das Migrações, ACM, I.P, 2020).

Aldersfordeling af udenlandsk fødte sammenlignet med portugisiske statsborgere

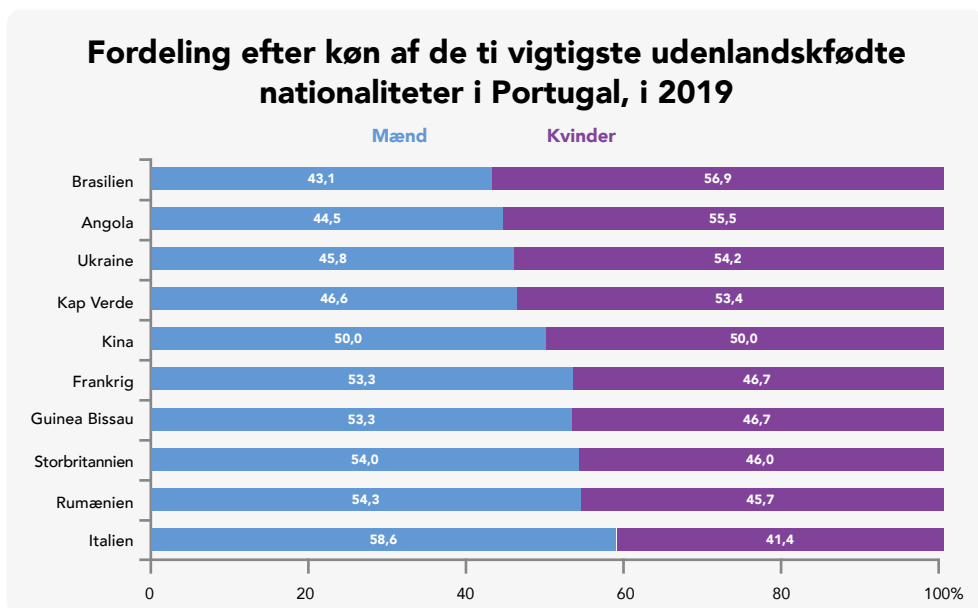

Figur 15: AAldersfordeling af udenlandsk fødte sammenlignet med portugisiske statsborgere. Kilde: Catarina Reis Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020: Relatório Estatístico Anual*. (Lisbon, Observatório das Migrações, ACM, I.P, 2020).
Note: Mænd (blå); Kvinder (rød); Portugisiske indfødte (fyldt); Udlænding (blank)..

Kvindelig immigration er ikke længere som tidligere forbundet med en "familie" rejse og projekt, hvor mænd først emigrerede og senere deres koner og børn gennem familiesammenføring. I det væsentlige siden slutningen af forrige århundrede har observation af migrationsstrømme vist det stigende antal kvinder, der migrerer ved deres egen autonome beslutning (Wall et al., 2008; Marques and Góis, 2012).

Det bemærkes, at brasiliansk nationalitet fortsat er den, der har den højeste relative betydning af kvinder (56,9 % i 2019) i det samlede antal indbyggere af denne nationalitet, selv om der er et lille fald i repræsentationen i de seneste år (fra 61,5 % i 2017 til 59,4 % i 2018).

Blandt statsborgere i Angola, Ukraine og Kap Verde er kvinder også af større relativ betydning (angolanske kvinder repræsenterer 55,5 % af alle indbyggere med denne nationalitet, ukrainere 54,2 % og kapverdiske 53,4%)⁶⁵.

Figur 16: Fordeling efter køn af de ti vigtigste udenlandskfødte nationaliteter i Portugal, i 2019. Kilde: Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020*

Note: Udenlandskfødte mænd (blå); Udenlandskfødte kvinder (lilla).

Uddannelsesbaggrund

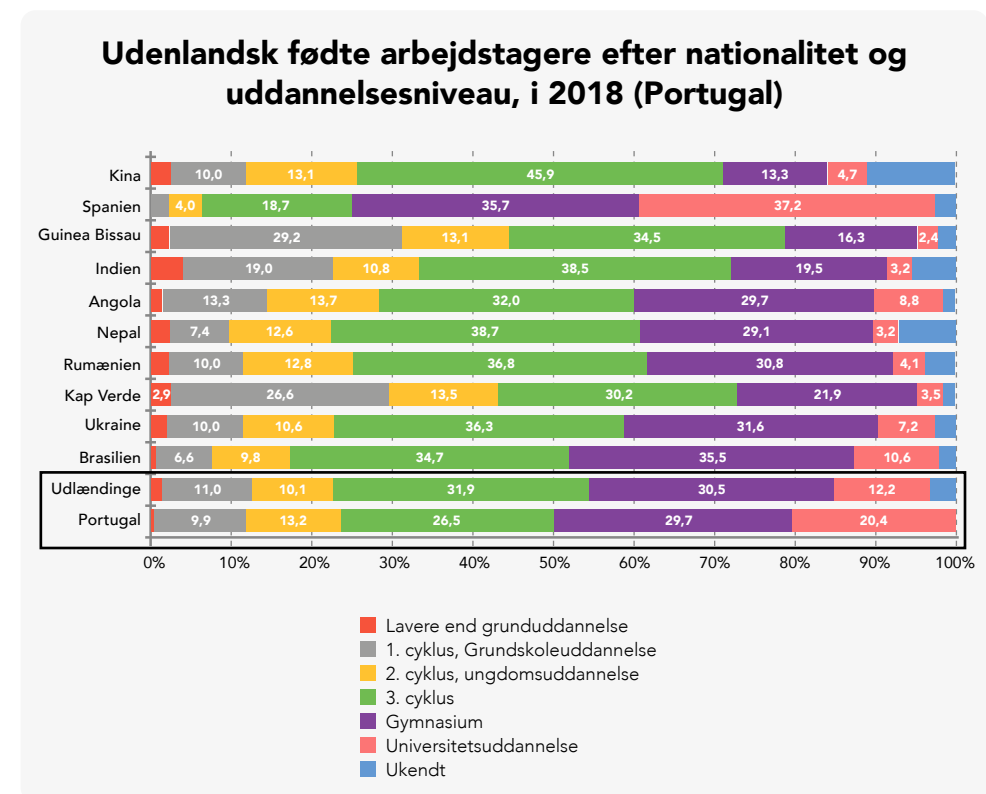
Mellem 2011 og 2018 var der en stigning i antallet af udenlandsk fødte arbejdstagere med en ungdomsuddannelse og en videregående uddannelse og et fald i antallet af dem med lavere uddannelse⁶⁶. Udenlandskfødte arbejdstagere med grundskoleuddannelse på første trin faldt med 23,3 % og udgjorde 11 % af det samlede antal. Omvendt steg antallet med ungdomsuddannelser med 64,8 % (30,5 % af det samlede antal), og dem med videregående uddannelser steg med 74 % (42,1 % af totemtallet)⁶⁷.

⁶⁵ Ibid

⁶⁶ Ibid

⁶⁷ Ibid

Som grafen nedenfor viser, har udenlandsk fødte arbejdstagere fra portugisisktalende afrikanske lande det laveste niveau af formel uddannelse. Derimod har dem fra EU og Østeuropa den højeste. Blandt ikke-EU-statsborgere koncentrerer udenlandsk fødte fra Kap Verde den højeste andel af lavt uddannede arbejdstagere (29,5 %), efterfulgt af Guiné-Bissau (29,2 %). I denne samme gruppe koncentrerer brasilianere og ukrainere den højeste andel af arbejdstagere med sekundær og videregående uddannelse (henholdsvis 46,1 % og 38,8 %). Fuldstændig grundskoleuddannelse er det mest repræsenterede uddannelsesniveau blandt asiatskfødte arbejdstagere, 45,9 % af kinesiske arbejdstagere, 38,7 % af nepalesiske arbejdstagere og 38,5 % af indiske arbejdstagere⁶⁸.

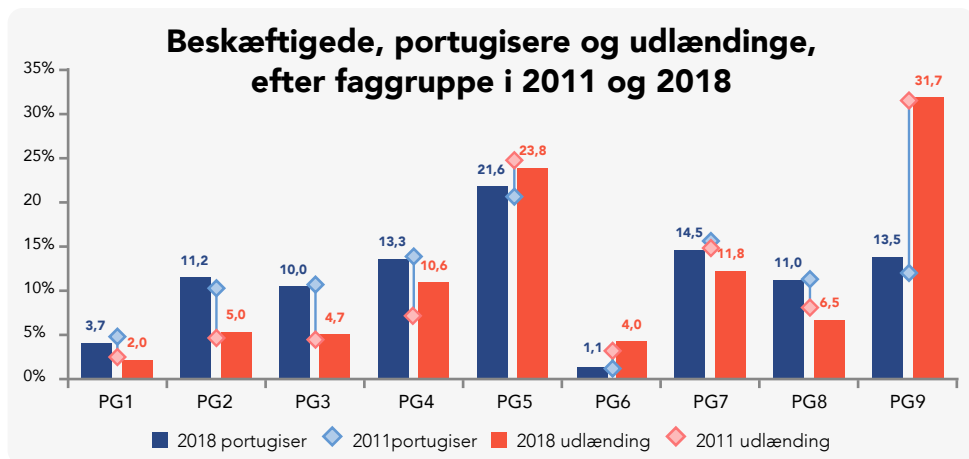
Figur 17: Udenlandskfødte arbejdstagere efter nationalitet og uddannelsesniveau, i 2018 (Portugal). Kilde: Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020*

⁶⁸ Ibid

Hvis uddannelsesniveau og køn tages i betragtning, kommer nogle relevante faktorer frem. Størstedelen af udenlandskfødte kvindelige arbejdstagere har en sekundær eller eftergymnasial uddannelse (31,5 % i 2018), hvorimod mænd er mere repræsenteret på hele grundskolen (34,1 % i 2018)⁶⁹. Sammenlignet med udenlandskfødte mænd er udenlandskfødte kvinder mere til stede i ekstremerne. 16,2 % har op til første trin i grundskolen (4 % flere end mænd) og 45,8 % har en sekundær, post-gymnasial eller videregående uddannelse (5,66 % flere end mænd)⁷⁰.

Beskæftigelse og arbejde

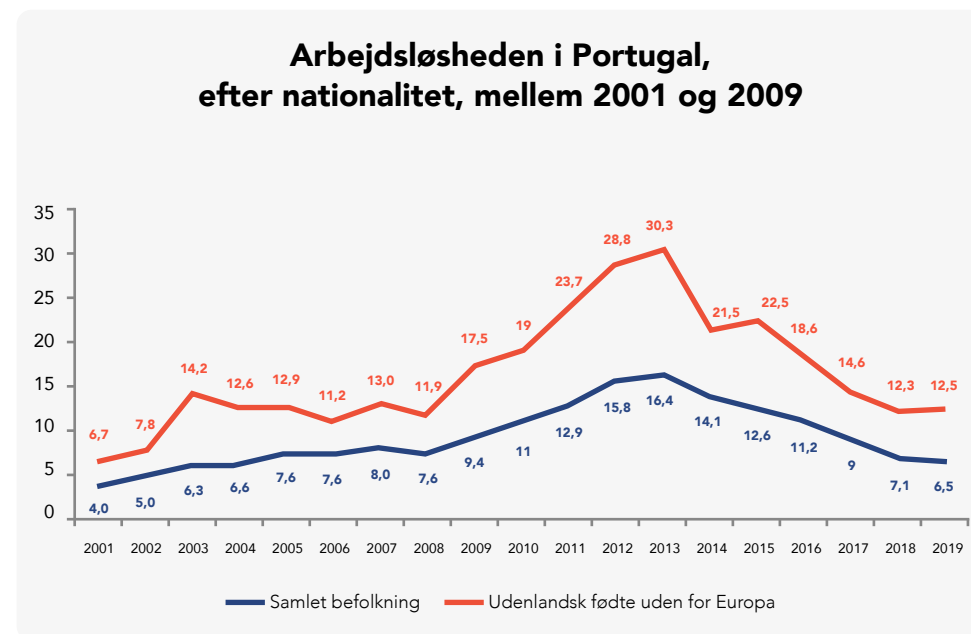
Udenlandskfødte arbejdere er mere til stede i mindre attraktive job på det portugisiske arbejdsmarked. De er uforholdsmæssigt til stede i ufaglærte, farlige jobs og står over for mere barske arbejdsforhold. Figur 18 nedenfor viser, at 31,7 % af de udenlandske arbejdere er beskæftiget i ufaglærte job, og 23 % arbejder i Personlige tjenester, beskyttelse, sikkerhed og salg. Arbejdere fra Guiné-Bissau (58,4%), Nepal (54,9%), Kap Verde (51,2%) og Indien (47,1%) er for det meste forbundet med ukvalificeret arbejde. Hvorimod kinesiske arbejdere (63,2%) ofte forbindes med personlige tjenester og salg⁷¹.

⁶⁹ Ibid
⁷⁰ Ibid
⁷¹ Ibid

Figur 18: Beskæftigede arbejdere, portugisere og udlændinge, efter faggruppe, i 2011 og 2018 (i %). Kilde: Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020*
 Forkortelser: PG (Professionel Gruppe): PG1 - Lov og udøvende organer, direktører og administrerende direktører; PG2 - Ekspert i intellektuelle og videnskabelige aktiviteter; PG3 - Teknikere og mellemfag; PG4 - Administrativt arbejde; PG5 - Personlige tjenester, beskyttelse, sikkerhed og salg; PG6 - Landbrug og kvalificerede job inden for landbrug, fiskeri og skov; PG 7 - Kvalificerede industri- og byggearbejdere; PG8 - Maskindrift og montagearbejdere; PG9 - Ukvalificerede arbejdere.

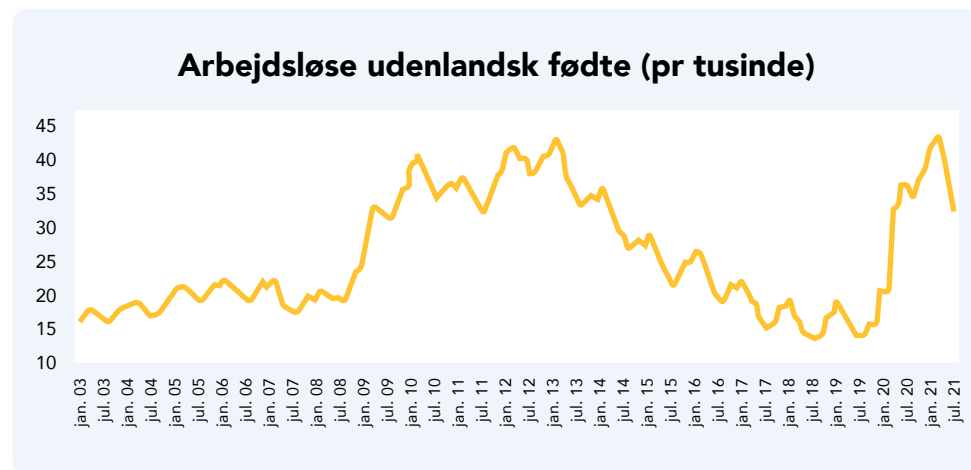
Af samme grund har udenlandsk fødte også en større risiko for arbejdsløshed. De er mere påvirket af beskæftigelsesudsving end indenlandske, hvilket ofte er nødvendigt i vækstperioder og frigivet under markedsstagnation. Det høje antal af udenlandsk fødte i lavt kvalificerede og lavtlønnede job forklarer, at arbejdere fra GP5 og GP9 repræsenterer 64 % af arbejdsløsheden blandt udenlandsk fødte i Portugal⁷². Som figur 19 nedenfor forklarer, er udenlandsk fødte personer fra lande uden for EU særligt mere modtagelige.

Figur 19: Arbejdsløshedsprocenten i Portugal, ifølge nationalitet, mellem 2001 og 2009. Kilde: Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020*

⁷² Ibid

Ikke overraskende viser officielle data fra det portugisiske ministerium for arbejde, solidaritet og social sikring⁷³ en massiv stigning i arbejdsløshedstallet for udenlandsk fødte efter Corona-19-pandemien i 2020 og 2021.

Figur 20: Arbejdsløse udenlandsk fødte (i tusindvis). Kilde: Gabinete de Estratégia e Planeamento (GEP) (2021). Boletim Estatístico – agosto de 2021.

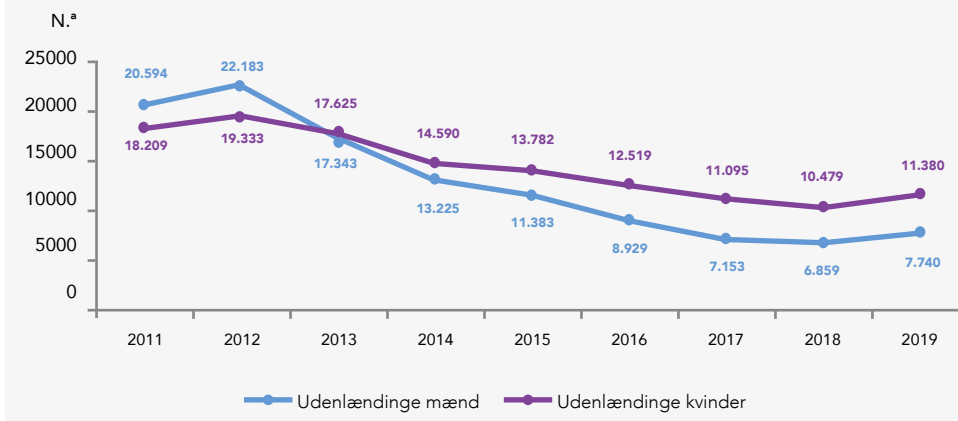
Udenlandskfødte kvinder er i vid udstrækning beskæftiget i uformelle og uregulerede tjenester, såsom arbejde i servicesektoren, hotelbranchen, ældrepleje og handicapgruppers⁷⁴. Desuden har kvinder også en større risiko for arbejdsløshed. Eksklusive 2020, siden 2011, har ledigheden blandt udenlandsk fødte været støt faldende for begge køn, men i forskellige takter. Det er faldet mere blandt mænd (-67%) end blandt kvinder (-43%)⁷⁵.

⁷³ Gabinete de Estratégia e Planeamento, *Boletim Estatístico – agosto de 2021* (Lisbon, 2021). Tilgængelig på: <http://www.gep.mtss.gov.pt/documents/10182/10925/beago2021.pdf/61f9eb5f-52ec-48dd-940b-ba8071759b56>

⁷⁴ Joana Miranda, *Mulheres imigrantes em Portugal. Memórias, dificuldades de integração e projectos de vida*. (Lisbon, Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2009).

⁷⁵ Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020*.

Arbejdsløse udenlandsfødte, efter køn, mellem 2011 og 2019

Figur 21: Arbejdsløse udenlandsfødte, fordelt på køn, mellem 2011 og 2019. Kilde: OLIVEIRA, Catarina Reis (2020), op. cit.

Sårbarhed og integrationsbarrierer

Ifølge en undersøgelse af Miranda (2020)⁷⁶ rapporterer de fleste kvinder om at leve under forhold med marginalisering, udelukkelse, fordomme, diskrimination og seksuel chikane samt udnyttelse på arbejdspladsen (lange arbejdstider, dårlige arbejdsforhold). Ydermere er udenlandskfødte kvinder uforholdsmæssigt meget berørt af kønsvold⁷⁷ og får deres kapaciteter og muligheder sat i tvivl under skadelige stereotyper i medier og presse⁷⁸. Det er afgørende at erkende, at udenlandskfødte kvinder står over for sårbarheder ud over køn, idet de ofte er målet for racemæssig, etnisk og religiøs diskrimination, der resulterer i subtile former for udelukkelse.⁷⁹ Selvfølgelig påvirker denne mosaik af sårbarheder

⁷⁶ Miranda, *Mulheres imigrantes em Portugal*.

⁷⁷ The Human Rights Council, *The Impact of Migration on Migrant Women and Girls: A Gender Perspective Report of the Special Rapporteur on the human rights of migrants A/HRC/41/38*. Tilgængelig på: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/G1910791.pdf>

⁷⁸ Clara Almeida Santos, *Imagens de Mulheres Imigrantes na Imprensa Portuguesa. Análise do ano 2003*. (Lisbon, Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2007).

⁷⁹ Ana Sofia Neves and others, *Mulheres Imigrantes Em Portugal: Uma Análise De Gênero* (Campinas, Estudos de Psicologia, 2016)

forskellige udenlandskfødte kvinder forskelligt. For eksempel oplever kvinder fra Ukraine, at det er sværere at integrere sig, kvinder fra Kap Verde oplever mere racisme og diskrimination, og kvinder fra Brasilien er ofte udsat for seksuel chikane og fordomme.

Data fra International Trade Union Confederation (2018) viser en gennemsnitlig forskel på 9% i løn mellem mænd og kvinder i Portugal⁸⁰. En uoverensstemmelse på 33,5 % mellem kønnene kan findes for udenlandsk fødte arbejdstagere⁸¹. Desuden afspejler indsættelsen af udenlandsk fødte på arbejdsmarkedet ikke deres kvalifikationer eller faglige ekspertise⁸². Selvom den juridiske ordning etablerer den udenlandske akademiske anerkendelsesordning, er der stadig talrige tilfælde af uddifferentierede kvalifikationer (denne situation er især tydelig for ukrainske kvinder)⁸³. Faktisk var 11,4 % af udenlandsk fødte med høj uddannelse i 2018 ansat i ukvalificerede job, sammenlignet med 3,7 % af portugisiske statsborgere.⁸⁴

Nationale Integrationsstrategier

Garantien for lige rettigheder, muligheder og sikkerhed tilskynder offentligheden til at se integration som en mulighed for gensidig vækst og behandle udenlandsk fødte som ligeværdige, naboer og potentielle borgere. For at integrere eller fremme den sociale inklusion af disse befolkningsgrupper offentliggjorde Portugal sin første plan for integration af migranter i 2007⁸⁵. Dokumentet dækkede 3 år og var organiseret omkring 7 nøgleprincipper og 5 tværgående akser: lovgivning, serviceydelser, forskning, offentlig mening og styrkelse af lokalsamfund. Planen blev opdateret i 2010⁸⁶ til at for-

⁸⁰ International Trade Union Confederation, ITUC Economic and Social Policy Brief: Gender Gaps in Social Protection (Brussels, 2018). Tilgængelig på: <https://www.ituc-csi.org/brief-wage-gap>

⁸¹ Oliveira, Indicadores de Integração de Imigrantes 2020

⁸² Ibid

⁸³ Miranda, Mulheres imigrantes em Portugal.

⁸⁴ Oliveira, Indicadores de Integração de Imigrantes 2020

⁸⁵ Portugal, Council of Ministers Resolution n.º 63-A/2007. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/council-ministers-resolution-no-63-a2007-0_en

⁸⁶ Portugal, Council of Ministers Resolution n.º 74//2010. Tilgængelig på: <https://dre.pt/dre/detalhe/resolucao-conselho-ministros/74-2010-341856>

blive gældende indtil 2013. Den øgede fremtræden af gode relationer mellem udenlandsk-fødte samfund og majoritetsbefolkningen.

Siden 2015 har integrationsprioriteter indgået i den overordnede Strategiplan for Migration⁸⁷, som dækker en 5-årig periode. Den lægger vægt på at styrke kvaliteten af de tjenester, der leveres til udlændinge, forudser en reaktion på integrationsudfordringer på tværs og implementerer 106 foranstaltninger vurderet ud fra 201 indikatorer. Portugal garanterer ligebehandling og målrettet støtte til både portugisiske og ikke-EU-borgere. På lang sigt er disse politikker forbundet med mere retfærdige arbejdsmarkedsresultater, da udenlandsk fødte nyder godt af bedre job, færdigheder og offentlig accept.⁸⁸ Når udenlandsk fødte opnår legalisering og erhvervelse af opholdstilladelse, har de adgang til flere rettigheder.

Den åbenlyse forbedring af boliger er verificeret, og det samme sker i arbejdslivet (bedre betaling, forbedrede tidsplaner og vilkår og mere solidariske arbejdsgivere). De vigtigste sektorer er restauranter, industri og husholdning. Den nationale strategiske plan for migration⁸⁹ fremmer frivillige introduktionskurser, som generelt gennemføres af statslige organer over hele lande. På nationalt plan er der sproglige støtteprogrammer Portugisisk for Alle⁹⁰ På nationalt plan er der sproglige støtteprogrammer Portugisisk for Alle⁹¹ (Escolhas – Choices – Programme⁹²) og voksne (Promoting

⁸⁷ European Commission, "Portugal: Strategic plan for migrations 2015-2020 approved", 30 November 2021. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-strategic-plan-migrations-2015-2020-approved_en

⁸⁸ Alto Comissariado para as Migrações, I.P., Relatório de Execução – 2017/2018. Tilgængelig på: https://www.acm.gov.pt/documents/10181/222357/Relatorio_de_Execucao_PEM_2017_2018.pdf/656ad2c0-49e5-423d-98da-f791737766bc

⁸⁹ Alto Comissariado para as Migrações, I.P., Strategic Plan for Migration (2020). Tilgængelig på: https://www.acm.gov.pt/documents/10181/222357/PEM_ACM_final.pdf/9ffb3799-7389-4820-83ba-6dcfe22c13fb

⁹⁰ For more information regarding the Portuguese for All programme, see: <http://www.acm.gov.pt/-/programa-ppt-portugues-para-todos>

⁹¹ For more information regarding the PLNM programme, see: <http://www.dge.mec.pt/portugues-lingua-nao-materna#inf>

⁹² For more information regarding the Choices programme, see: <http://www.programaescolhas.pt/apresentacao>

migrant Entrepreneurship⁹³), mentor til migranter⁹⁴ og fremme interkulturel mægling.⁹⁵ De fokuserer hovedsageligt på: sprogkurser, medborgeruddannelse og erhvervsuddannelse.

Der er også organiseret adskillige aktiviteter på lokalt eller regionalt niveau. Disse er fastsat ud fra de Nationale Integrationsplaner eller er et resultat af selvstændige initiativer gennemført af offentlige eller private sociale aktører. De fremmer en bred vifte af mål: fra social interaktion og interkulturel dialog til bevidsthed om sundhedsspørgsmål og arbejdsorientering. Det er gratis og frivilligt at deltage for alle. Det er dog nødvendigt at bestå en sprogtest – niveau A2 – (eller fremvise et certifikat for grundlæggende portugisisk sprogfærdighed udstedt af en af de certificerede institutioner) for dem, der ansøger om statsborgerskab eller permanent ophold.⁹⁶

For nylig var de vigtigste skridt, som Portugal tog for at lette integrationen af udenlandsk fødte, godkendelsen af den nationale implementeringsplan for Global Compact for Migration⁹⁷, som er den portugisiske implementering af Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration godkendt af FN i 2018⁹⁸, og bliver et af de første lande i verden til at gøre det. Desuden tilsluttede Portugal sig det frivillige genbosættelsesprogram, koordineret af UNHCR og Europa-Kommissionen, og nåede 308 personer i august 2019. Hverken børn af flygtninge og eksil eller børn af irregulære beboere kan nægtes en skoleplads, medmindre skolen ikke har mere fysisk plads. I disse tilfælde er det påkrævet at henvise eleverne til en anden uddannelsesinstitution i området.

⁹³ For more information regarding the promotion of migrant entrepreneurship, see: <http://www.acm.gov.pt/-/programa-de-empreeendedorismo-imigrante-pe-1>

⁹⁴ For more information regarding migrant mentorship, see: <http://www.acm.gov.pt/-/programa-de-mentores-para-imigrantes>

⁹⁵ For more information regarding Intercultural Mediation, see: <http://www.acm.gov.pt/-/projeto-de-mediacao-intercultural-em-servicos-publicos-misp>

⁹⁶ For more information regarding language requirements for residency and citizenship in the EU, see: <https://rm.coe.int/linguistic-integration-of-adult-migrants-requirements-and-learning-opp/16809b93cb>

⁹⁷ Portugal, Resolution of the Council of Ministers no. 141/2019. Tilgængelig på: https://portal.diplomatico.mne.gov.pt/images/noticias/2020/PDF/Traducao_Resolucao_CM_141-2019_-_Plano_Nacional_de_Implementacao_do_Pacto_Global_das_Migracoes.Final_Limpa_002_002.pdf

⁹⁸ The United Nations, *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration* (2018) is available in: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N18/244/47/PDF/N1824447.pdf?OpenElement>

Elever fra førskolealderen til det niende år, der er registreret i det offentlige uddannelsessystem, hvis modersmål ikke er portugisisk (selvom portugisisk er det officielle sprog i deres oprindelsesland), kan nyde godt af støtteforanstaltninger. Disse børn deltager i portugisiskundervisning sammen med andre, men kan få ekstra undervisning i sproget, hvis det er nødvendigt.

Hvor afgørende disse projekter end har været for en mere vellykket integration af udenlandsk fødte i de seneste år, kræver nogle mangler opmærksomhed, når opkvalificeringsveje for udenlandskfødte kvinder er involveret. Mere specifikt fokuserer de nationale programmer for sprogindlæring på øjeblikkelig integration og beskæftigelse og retter sig ikke mod personer, der ønsker at tage en videregående uddannelse. Det Portugisiske For Alle-program tilbød kun kurser op til B2-niveauet⁹⁹, hvilket kan vise sig at være restriktivt. Ydermere er udenlandsk fødte kvinder underrepræsenteret på kurserne. I 2019 udgjorde kvinder, der gennemførte programmet 39,3 % af det samlede antal, mens kvinder repræsenterede 49,8 % af den samlede udenlandskfødte befolkning¹⁰⁰.

Programmet Portuguese For All blev for nylig opdateret efter den førnævnte nationale implementeringsplan for Global Compact for Migration i 2020. Under det nye navn "Portugisisk værtssprog" søger programmet yderligere at tilpasse sig udenlandsk fødtes behov ved at tilbyde mere fleksible timer, tilpasse indholdet til bestemte sproglige niveauer og forbinde sprogindlæring med nostrifikationsprocesser¹⁰¹. Disse ændringer er positive, og vi håber, at de kan vise sig at være frugtbare. Ikke desto mindre er sprogundervisningen stadig begrænset til B2-niveau.

⁹⁹ Alto Comissariado para as Migrações, Brochure. Available in: <https://www.acm.gov.pt/documentos/10181/27754/Brochura+ACM/3099c1c8-d233-4309-9ed8-567d3520a5ff>

¹⁰⁰ Oliveira, Indicadores de Integração de Imigrantes 2020

¹⁰¹ Rita Monteiro, "A aprendizagem da língua de acolhimento por imigrantes". Boletim Estatístico OM No. 7 in *Imigração em Números*, Catarina Reis Oliveira, ed. (Lisboa, Observatório das Migrações, 2021). Tilgængelig på: <http://www.om.acm.gov.pt/publicacoes-om/colecao-imigracao-em-numeros/boletins-estatisticos>

Ifølge data fra Migrant Integration Policy Index (Mipex)¹⁰², optræder Portugal i øjeblikket blandt de "top ti" mest eftertragtede migrationsdestinationer sammen med de nordiske stater og lande, der er mere traditionelle foretrukne destinationer for udenlandsk fødte, langt foran andre "nye" destinationslande som Italien og Spanien. Rapporten fastslår, at sammenlignet med alle andre udviklede lande var Portugals integrationspolitikker i 2019 over gennemsnittet på alle politikområder, bortset fra adgang til sundhed. Bemærkelsesværdige fund omfattede følgende:

- Med hensyn til at tackle problemet med forskelsbehandling opnåede Portugal den højeste mulige score på 100 point, rost for sine stærke politikker og håndhævelsesmekanismer, der "langsomt øger offentlighedens bevidsthed";
- Med hensyn til statsborgerskab – af både nyfødte udenlandsk fødte og efterkommere af portugisiske statsborgere – opnåede Portugal 86 point, hvilket var en stigning på 13 i forhold til dets score fra 2015.
- Hvad angår familiesammenføring, opnåede Portugal 87 point og anses for at have en af de mest gunstige politikker for genforening på verdensplan sammen med Canada og Brasilien.

Kvalitative undersøgelser og behovsanalyse, Portugal

Vi interviewede 3 teknikere, to er portugisiske lærere for udlændinge (niveau A og B), og en er en social inklusion tekniker for migranter. De har arbejdet med udenlandsk fødte i 4-5 år (portugisiske lærere) og 13/14 år (social inklusion tekniker). Interviewene blev afholdt af ZOOM på grund af Covid-19 pandemi restriktioner.

Alle de interviewede teknikere har mere end 20 års erhvervs erfaring og har dermed samlet mere end 60 års erfaring. De portugisiske

¹⁰² For more information regarding the Portuguese data in the Mipex report, see: <https://www.mipex.eu/portugal>

lærere arbejder på The Secondary Poeta Joaquim Serra School, og underviser i portugisisk som et indbydende sprog for at hjælpe udenlandsk fødtes sociale indsættelse. Inklusionen af udenlandsk fødte gennem Jesuit Refugee Service (JRS) giver uddannelse inden for forskellige områder, der svarer til de behov, som arbejdsformidlingen har identificeret, når kvinder søger arbejde. Deres kvalifikationer, færdigheder og kompetencer anerkendes og analyseres med henblik på at udvikle træningsprojekter, der vil understøtte opnåelsen af deres arbejdsrelaterede mål. Alt dette er i samarbejde med alle JRS kontorer og afdelinger, såsom social-, beskæftigelses- og sundhedsafdelingerne, blandt andre.

Ifølge oplysningerne fra interviewene er de vigtigste barrierer, som fremmedfødte kvinder, står over for, økonomiske/finansielle, sproglige og uddannelsesmæssige. Desuden nævner de vanskeligheden ved at integrere sig i en anden kultur, håndtere deres egen legaliseringsproces og endda finde et hjem.

Inden for alle vanskeligheder er der ikke en, der kan siges at være let at overkomme. Men efter at sprogbarrieren er overvundet, bliver alt ifølge interviewpersonerne lettere, og integrationsprocessen flyder mere naturligt. Det skyldes, at kendskab til sproget fremmer bedre og mere meningsfulde kontaktmuligheder med personer fra værtslandet, eller som allerede selv er integreret i værtskulturen. Efter at have lavet denne forbindelse kan man lettere tilpasse sig det nye kulturelle miljø.

Denne sprogbarriere er dog ofte svær at overvinde. Så snart udenlandsk fødte kvinder ankommer til landet, bliver de konfronteret med ikke at kunne kommunikere ordentligt med de lokale og lokale myndigheder. Fra begyndelsen er de udsat for diskriminerende adfærd, og det faktum, at de ikke kan sproget, gør det endnu sværere at få anerkendt deres kvalifikationer, at legalisere deres immigrationsstatus og at finde bolig og arbejde. Selvom de har en universitetsuddannelse og enorm erfaring inden for et specifikt

område, er det altid svært at få deres erfaring og uddannelse anerkendt for dem, der ikke fuldt ud kan forklare deres baggrund eller ved, hvor de skal søge hjælp.

Forslagene fra de interviewede teknikere var ret omfattende, såsom at lære sproget i en reel, praktisk og uformel kontekst (der er behov for støtte til hurtigere, mere systematisk og konsekvent sprogindlæring), fordi det er i disse uformelle sammenhænge, at visse fordomme dekonstrueres (både af andre og af ens egne), og båndene etableres indbyrdes, så de føler sig integrerede i et fællesskab. De foreslog også at have niveau C i skoler, ikke kun på universiteter, fordi det når ud til flere mennesker. Et andet spørgsmål for udenlandsk fødte kvinder er at sikre bæredygtighed eller få stipendier, der dækker leje af værelse, mad og studier. Når de ankommer til værtslandet, prioriteres de umiddelbare behov frem for langsigtede planer (som f.eks. studierne). Med deres overlevelse på spil følger de som regel planen om at finde et job og ikke gå igennem med deres studier, selvom de gerne ville gøre det. Derfor haster det med at etablere et støttenetværk, der skal hjælpe mennesker i deres integration, udvikle mere effektive og mindre tidskrævende måder at legalisere udenlandsk fødte på og øge mulighederne for anerkendelse af tidligere kvalifikationer for at opnå ækvivalens i deres studier.

Det er også nødvendigt at skabe en informationsbank/platform, der integrerer den nødvendige information tilgængelig på en forenklet og sammenhængende måde, med nem adgang. Denne bank ville give større fleksibilitet og integration i værtslandet, da den ville give viden om de processer, der er involveret i landet, hvad enten det er på området arbejde, uddannelse, social sikring eller bolig. Endvidere argumenterede de for muligheden for at have en "ambassadør", der følger målgruppen under integrationsprocessen, og som fungerer som et mellemlid mellem menneskene og den nye kultur foran dem i forskellige situationer, der opstår. Denne person skal være betalt og villig til at påtage sig dette ansvar.

Ifølge dem skal der være balance mellem formel og uformel læring. De anfører, at samfundets fokus i høj grad har været på det formelle, men det uformelle er mere appellerende til sprogindlæring, hvad angår opfattelsen af nytten af denne viden. Og udenlandsk fødte viser en højere lyst og nysgerrighed efter at have en mere avanceret mundtlig færdighed, når læreprocessen integrerer de uformelle metoder.

Vi interviewede også fremmedfødte kvinder fra vores Målgruppe 1 i alderen mellem 27 og 54. Tre kvinder er fra mål MG1a, og fem kvinder er fra MG1b. Oprindelseslandene er Sydsudan, Rumænien, Ukraine, Italien, Kina og Brasilien. Nogle kvinder har boet i Portugal i omkring to år, mens andre har været her i over tredive år. Alle de interviewede kvinder rapporterede, at både sprog og en vis mangel på information om, hvordan man legaliserer deres immigrationsstatus, får et job eller får en videregående uddannelse, var de væsentligste hindringer for deres integration i Portugal. Også økonomiske spørgsmål udgør en stor hindring for forfølgelsen af videregående uddannelsesmål. En faktor, der hjælper dem enormt, og som bliver mere udtalt som årene går, er støtten fra andre udenlandsk fødte med lignende oprindelse, og som allerede har været i Portugal i nogle år – denne kontakt bliver også lettere ved at bruge sociale medier.

Normalt, når de ankommer til Portugal, er deres hovedprioritet at få et job, så de kan overleve. Bagefter lærer de grundlæggende portugisisk for at finde et bedre job. De kan lære portugisisk ved at tale med indfødte, se portugisiske programmer, læse portugisiske aviser og magasiner, se film med portugisiske undertekster og deltage i portugisiske timer. De fleste af dem er kommet med små børn, eller de blev født i Portugal kort efter at have slået sig ned. Derfor er deres prioritet at rejse familien; herefter kan de gå tilbage til deres drømme og få en videregående uddannelse. Alle kvinder virkede meget beslutsomme, med klare mål, og overbeviste om, at de vil opnå det, de vil, trin for trin.

I betragtning af MG1b havde alle kvinder afsluttet en videregående uddannelse og fortsatte deres uddannelse i Portugal. Nogle afsluttede deres grundlæggende og videregående uddannelse i Portugal; andre tog grundlæggende skolegang i Portugal, rejste til universitetet og vendte tilbage til Portugal for at tage en mastergrad eller eftereksamen; og der var dem, der har fuldført hele deres skolerejse i et andet land, kommet på videregående uddannelse i et andet land og derefter kom til Portugal og afsluttet deres akademiske karriere med en kandidat- eller bachelorgrad. Et godt råd de overlader til andre: stop aldrig; fortsæt med at arbejde og få træning. Uddannelse går aldrig tabt, og det er muligt at arbejde og studere på samme tid, hvilket er vigtigt, fordi leveomkostningerne i Portugal er højere end i deres oprindelseslande.

Deres største vanskeligheder med at få adgang til en videregående uddannelse efter at have mestret sproget er manglen på information om, hvordan det kan gøres, og manglen på vedholdenhed hos kandidater med at indsamle alle de nødvendige dokumenter. De nævnte den generelle tanke om, at det var umuligt at have ækvivalenser til adgang til videregående uddannelser på grund af vanskelighederne i forhold til informationen om adgang til videregående uddannelser og vanskelighederne med at skaffe den nødvendige dokumentation samt økonomiske vanskeligheder. Men de indså senere, at det generelt er ret nemt at komme ind på en videregående uddannelse i Portugal. Endvidere anførte interviewpersonerne, at der har været mærkbare forbedringer i adgangen til videregående uddannelse i Portugal for indvandrere, samtidig med at det understregede, at det er nemmere, hvis de er fra portugisisktalende lande.

Andre faktorer, der letter adgangen til videregående uddannelser, er deres egne lands konsulater, gennem validering af dokumenter, der kræves af universiteter, og programmet for dem, der er ældre end 23 for at få adgang til videregående uddannelser, som blev etableret af det portugisiske undervisningsministerium. De mener alle, at de var

meget velkomne på college og mener, at der er en stor integration af internationale studerende i portugisiske gymnasier, lettet af Bologna-processen og alle de integrations- og tilgængelighedsprogrammer, som universiteterne tilbyder. De nævnte flere støttekontorer og den uvurderlige hjælp, som tidligere studerende tilbyder i forbindelse med deres optagelse og integration på universitetet. Der er flere afdelinger for akademisk støtte, især efter at være blevet tilmeldt. Desuden fandt de en masse information tilgængelig for adgang til universiteterne på universiteternes hjemmesider, og der var altid dem, der ville hjælpe i ansøgningsprocesserne. Samlet set fandt de en masse information tilgængelig på flere sprog. Desuden blev muligheden for at studere i efterarbejdstiden meget værdsat.

Næsten alle interviewede kvinder i MG1b havde været i praktik i AidLearn. De andre svarede på forskellige e-mails, som AidLearn sendte til universiteter og anmodede om samarbejde i søgningen efter udenlandskfødte kvinder, der går eller har afsluttet en videregående uddannelse i Portugal.

LØSNINGER & UPSIM KONCEPTET

Forbindelser mellem vores studie og læringsengagement

Dette afsnit vedrører en beskrivelse af den konceptuelle ramme for styrkelse af kvinder med minoritetsindvandrerbaggrund, i det omfang de finder sig selv motiverede og rustede til at tage afsted på deres personlige opkvalificeringsrejse. Forståelse af den teoretiske ramme bag UPSIM-tilgangen vil hjælpe fagfolk, der har til hensigt at blive UPSIM-mentorer, med at styrke deres forståelse af de værktøjer og processer, der er udviklet til dette formål.

Kursushåndbogen giver mere detaljeret information om værktøjerne, hvad de gør og hvordan de kan bruges. I denne publikation vil vi se på de forskellige systemer, som voksne elever navigerer i, og skabe sammenhæng med resultater fra UPSIM kvalitative undersøgelser lavet i Guadeloupe (Frankrig), Danmark, Portugal, Sverige og Tjekkiet.

Denne publikation introducerer en konceptuel ramme for UPSIM-tilgangen, tilpasset gennem en grundig undersøgelse af vores målgruppers demografi. Rammen har til formål at styrke traditionelle perspektiver og analysere store udfordringer for udviklingen af selvstyret læringskompetence hos kvinder med indvandrerbaggrund for at undgå situationer, hvor karriere- og uddannelsesmål svigter. Som en merværdi til sådanne resultater hjælper vi også med at bekæmpe den økonomiske isolation af minoritetskvinder, hvilket forhindrer dem i at få adgang til forskellige lag af samfundet, hvilket resulterer i en mangel på mangfoldighed i højere og mere indflydelsesrige sektorer, såsom politiske beslutningstagere og infrastruktur.

Først og fremmest vil vi her give vores anbefalinger vedrørende selvstyret elevengagement. Analogt kunne elever ses som aktive

agenter, hvis subjektive fortolkninger af de forskellige læringsituationer i høj grad bestemmer de mål, de vælger. Disse situationsfortolkninger er dog afhængige af:

- A) deres motiverende overbevisning
- B) hvordan de opfatter sig selv.

Ifølge målorienteringsteori ses både miljømæssige og personlige faktorer som nødvendige komponenter af motivation (Pintrich & Schunk, 1996). Målorienteringer, som i vores tilfælde relaterer sig til den selvstyrende lærendes præferencer for visse typer af ønskede sluttilstande (Niemi-virta, 1998a, 2002a), giver en organiserende ramme, hvorigennem en række kognitive og affektive reaktioner på præstationsituationer kan udføres. fortolket (jf. Ames, 1992). Personlige vurderinger, der sandsynligvis vil påvirke den selvstyrende elevs målvalg og deres efterfølgende handling er:

- A) self-efficacy beliefs,
- B) task value,
- C) and anticipated interest. (Bandura mm) (p. 35)

Sådanne overbevisninger har vist sig at have stor indflydelse på at forudsige faktisk adfærd og opgaveudførelse (jf. Pajares, 1996), og derfor sætter UPSIM-konceptet et vigtigt fokus på disse aspekter.

Facilitering af elevernes engagement i uformelle sammenhænge

Det er vigtigt for UPSIM-konceptet at forstå elevernes engagement, når man vejleder personer, som ikke nødvendigvis har megen erfaring i formelle læringsammenhænge. Mest forskning om læring har været i relation til studerende i formel uddannelse, dog mener UPSIM-konsortiet, at det er muligt at drage paralleller mellem empirisk forskning og resultater på dette område til en ikke-formel, selvstyret voksenlæringskontekst.

Dette kapitel foreslår først en definition af elevengagement og giver en udforskning af positive elevengagementsindikatorer. Mentor- og læringsmål udforskes yderligere i deres relation til at fremme elevernes engagement. UPSIM-modellen tager højde for de påvirkninger, som makro-, exo-, meso- og mikroniveauerne har på vokseninddragelse, med særligt fokus på mikrosystemet - kvindernes umiddelbare læringsmiljø.

Elevengagement foregår ikke i et vakuum, det er snarere noget, der påvirkes og påvirkes af en bred vifte af kontekstuelle faktorer. Vi skal derfor tage dette i betragtning, når vi udforsker elevengagement.¹⁰³ For eksempel skelner modellen mellem sociokulturelle påvirkninger, såsom det politiske og sociale miljø; strukturelle påvirkninger, såsom den uddannelsesmæssige kontekst og studerendes baggrund; og psykosociale påvirkninger, såsom undervisningsmiljøet, lærer-elev relationer og elevens motivation. Ved at overveje den bredere socio-politiske kontekst, der påvirker elevernes engagement, kan der opnås en mere holistisk og klarere forståelse.¹⁰⁴ Med denne viden er UPSIM-mentorer i stand til at få indsigt i, hvordan man opbygger engagement og i sidste ende forbedre resultaterne for de kvinder, de hjælper. For at sikre denne klarere forståelse vil vi nu se på en systemisk model af udenlandskfødte kvinders miljøer baseret på UPSIM-konsortiets erfaringer og resultater fra vores kvalitative interviews med målgrupper.

Bronfenbrenner og kolleger (f.eks. Bronfenbrenner, 1979, 1986; Bronfenbrenner og Ceci, 1994) udviklede en bioøkologisk model af ydre påvirkninger, der påvirker familier og børns udvikling, brugt til at vejlede en række forskning om børns læring og forældreinddragelse.¹⁰⁵ Denne model har været særlig nyttig i

¹⁰³ Appleton, JJ, Christenson, SL and Furlong, MJ. "Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct". (Psychology in the Schools, 2008) 45(5): 369–386. DOI: <https://doi.org/10.1002/pits.20303>. In *higher education*, Kahu, ER. *Framing student engagement in higher education. Studies in Higher Education*, (2013) 38(5): 758–773. DOI: <https://doi.org/10.1080/03075079.2011.598505>

¹⁰⁴ Ibid

¹⁰⁵ For more information see Ansong, D, Okumu, M, Bowen, GL, Walker, AM and Eisensmith, SR.. The role of parent, classmate, and teacher support in student engagement: Evidence from Ghana.

pædagogisk praksis, da den giver en begrebsramme til at forstå, hvordan flere miljøer og aktører påvirker eleverne på samme tid. Denne model er også interessant i forbindelse med voksenlæring, også i en ikke-formel læringskontekst, ligesom UPSIM-projektet er det. Ved at skabe læringsarenaer lægger vi den i hænderne på den lærende, for at udvælge den læring, der skal finde sted, og for at lokalisere de specifikke områder i samfundet, hvor denne læring kan finde sted. Dette skaber en meget mere samfundsmæssig kontekst for sprogindlæring og fremmer også interkulturelle møder.

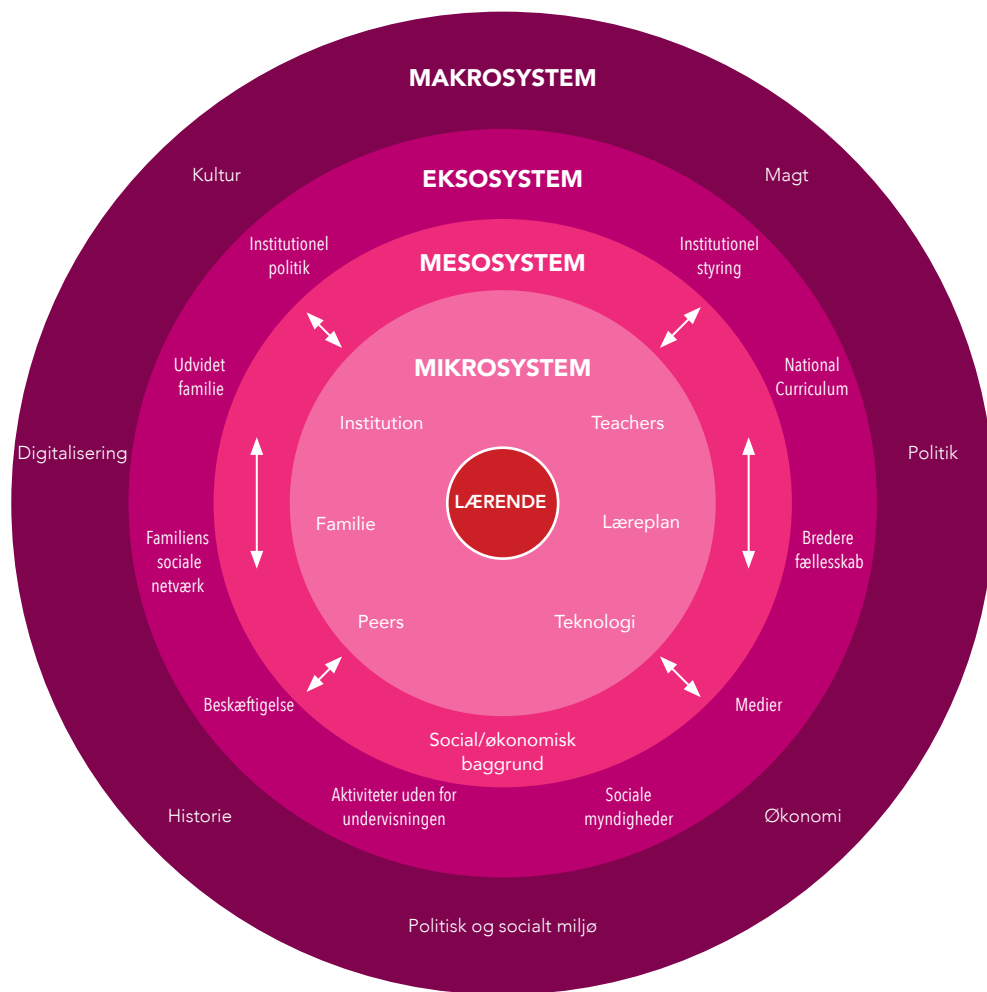
Den selvstyrende elev sidder i midten af mikrosystemet, som er placeret i et system af sammenflettede miljøer. (se diagrammet nedenfor). **Mikrosystemet** omfatter et individs umiddelbare omgivelser, f.eks. hjemme eller i "læring i de vilde arenaer" (som vil blive beskrevet længere nede i denne publikation).

Mesosystemniveauet repræsenterer interaktionerne mellem mikrosystemer såvel som mellem mikro- og exosystemer.

Eksosystemet omfatter de bredere sociale strukturer, der påvirker kvinderne i vores målgruppe, det kan være de uddannelsesinstitutioner, de har gået på, medierne, regeringen, arbejdslivet og sociale ydelser.

Makrosystemet omfatter de bredere økonomiske, sociale, juridiske, politiske og uddannelsesmæssige systemer, hvori de andre systemer er placeret. At huske udenlandskfødte kvinders indbyrdes forbundne dimensioner giver os mulighed for lettere at visualisere det flydende forhold mellem ydre påvirkninger og læringsengagement.

(International Journal of Educational Development, 2017) 54: 51–58. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2017.03.010>; and Heatly, MC and Votruba-Drzal, E. Developmental precursors of engagement and motivation in fifth grade: Linkages with parent- and teacher-child relationships. (Journal of Applied Developmental Psychology, 2018) 60: 144–156. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2018.09.003>

Figur 22: Bioøkologisk model for indflydelse på studerendes engagement, baseret på Bond (2019) og tilpasset fra Bronfenbrenner og kolleger (Bronfenbrenner, 1979, 1986; Bronfenbrenner and Ceci, 1994).

UPSIM-mentoren skal forstå karakteristika ved udenlandskfødte kvinder og de modeller, vi bruger til at guide vores teori og praksis, for at undgå at se deres egenskaber som isolerede elementer. Konsekvenserne af at reducere en hel organisme til et delvist syn, der varierer afhængigt af linsen i brug, er ikke nyttige. Et bredt udvalg af strukturelle og psykosociale påvirkninger påvirker læringsmiljøet,

læreprocesser, lærende engagement og efterfølgende resultater på alle niveauer af den bioøkologiske model. For at sikre læringsengagement skal vi huske på, at vores målgruppe består af voksne, som også er fremmede for det kultur-/miljø, de opholder sig i. Disse kvinder har gennem deres liv erhvervet forskellige mikro-, meso- og makrosystemer, og derfor skal vi tage disse i betragtning, når de hjælper dem med at tilpasse sig de nye systemer. Værktøjerne i resourcedelen af projektets læringsplatform tager højde for disse, da de er tilpasset til at guide kvinderne gennem læringsprocesser og tilpasning til deres omgivelser. Dette opnås gennem udvikling af læring-at-lære-kompetencen og ved at vise vej til de læringsarenaer, værktøjer og muligheder, de har til rådighed

Dimensioner af læringsengagement

Når en person udvikler kognitivt engagement, ændrer dette deres affektive engagement, hvilket igen påvirker en persons adfærdsmæssige engagement. Tabel 5 nedenfor illustrerer, hvordan dette fungerer i en UPSIM-sammenhæng. Et af de første fokusområder i læringsprocessen er grundlaget for værdisætning. Denne proces er baseret på internaliseringen af et sæt af specificerede værdier, som kommer til udtryk i den lærendes adfærd og ofte er identificerbare. Vi hjælper med andre ord menteen med at finde ud af, hvilken værdi hun tillægger sine opkvalificeringsmål/drømme.

UPSIMs Dimensioner for Selvstyret Læring

Kognitivt engagement	Affektivt engagement	Adfærdseengagement
Værdiskabelse	Spænder fra simpel accept til en mere kompleks tilstand af engagement	Demonstrere tro på den demokratiske proces. Følsom over for værdimæssig mangfoldighed. Vis evne til at løse problemer. Foreslå en plan for social forbedring og følge op med engagement. Informer om forhold, som man føler stærkt for
Målbevidst	Entusiasme	Indsats
Integration af idéer	Følelse af at høre til	Opmærksomhed/fokus
Kritisk tænkning	Tilfredshed	Udviklingsbureau
Opstilling af læringsmål	Nysgerrighed	Tilstedeværelse
Self-regulering	Se relevans	Forsøg
Operationel ræsonnement	Interesse	Planlægning og udførelse af opgaver
Forsøger at forstå	Følelse af velvære	Positiv adfærd
Reflektion	Vitalitet/gejst	Handling/initiering
Fokus/koncentration	Føler sig værdsat	Tillid
Dyb læring	Styrer forventningerne	Deltagelse/inddragelse
Læring i Arenaerne	Nydelse	At spørge mentorer, netværk og/eller kammerater om hjælp
Begrundelse for beslutninger	Stolthed	Påtager sig ansvar
Forståelse	Spænding	Identificering af muligheder/udfordringer
Gør ekstra for at lære mere	Ønske om at gøre det godt	Udvikling af tværfaglige færdigheder
Gennemgå/omsorg/grundighed	Positive interaktioner med jævnaldrende	Støtte og opmuntre jævnaldrende
Positive selvopfattelser og self-efficacy	Følelse af tilknytning til studieemnet	Interaktion (peers, lærere, mentorer, indhold, teknologi)
Præference for udfordrende opgaver	Udfordrende opgaver fører til en følelse af præstation	At tage imod og opsøge udfordringer, der ligger inden for mine evner
Undervisning af sig selv og kammerater	Positiv holdning til læring/værdier læring	Studievaner/adgang til ressourcer
Brug af sofistikerede læringsstrategier	Tid på opgave/blive på opgave/vedholdenhed	Planlægning og afstand mellem studietid, genfindingspraksis, udarbejdelse, veksle mellem arbejdsopgaver, konkrete eksempler på abstrakte ideer, dobbelt kodning
Positive opfattelser af mentor og peer support	Bevidsthed, vilje til at høre, opmærksomhed.	Lyt til andre med respekt. Deltag i diskussioner. Sæt spørgsmålstejn ved nye idealer, koncepter, modeller osv. for fuldt ud at forstå dem.

Table 5: UPSIM's dimensioner for læringsengagement

*Tilpasset fra Bond, M, Buntins, K, Bedenlier, S, Zawacki-Richter, O, and Kerres, M.

(Manuscript in preparation). Mapping research in student engagement and educational technology in higher education.

En undersøgelse af strategier og god praksis for EMPL-kommissionen om, hvad der kan være nyttigt til at overvinde integrationsbarrierer, anbefaler udvikling af sociale netværk og mentorordninger. Undersøgelsen fastslår, at sociale netværk, herunder kontakter via venner, slægtninge og eksisterende medarbejdere, vurderes at have stor betydning for jobsøgning. Nyankomne udenlandsk fødte har en tendens til at have færre netværk, der er relevante for arbejdsmarkedet end indfødte. Jobmatch processens store afhængighed af uformelle netværk kan således begrænse (humanitære) udenlandskfødtes adgang til job og stille dem betydeligt ringere på arbejdsmarkedet.

Mentorordning er en mulighed, der anbefales af næsten alle undersøgelser for at overvinde sådanne forhindringer.

Mentorer støtter flygtninge i at søge arbejde og give råd om sociale forhold samt give adgang til netværk og dermed bygge bro over kulturelle kløfter. Forestil dig, hvad de kunne opnå, hvis de havde fri adgang til kvalitet og brugbare værktøjer, som kan være med til at skabe et grundlag for succes fra begyndelsen? Tidligere flygtninge kan også selv være mentorer. De samme principper skal også gælde, når det kommer til uddannelsesforløb og opkvalificering, og det er sådan UPSIM-konceptet er designet. Det tager også højde for, hvad vores målgrupper reelt har brug for, baseret på eksisterende data, anbefalinger samt resultaterne fra kvalitativ forskning.

Hvorfor selvstyret læring?

Ifølge Knowles¹⁰⁶ lærer folk, der tager initiativ til at lære, mere og lærer bedre end folk, der passivt bliver undervist. De har mere tendens til at være målrettet motiverede og anvende den viden, de har lært, i deres dagligdag. En af hovedobservationerne og motivationerne bag UPSIM-projektet er at forsøge at imødegå det lave antal kvinder med indvandrerbaggrund på de forskellige lag af det europæiske arbejdsmarked.

En af UPSIM-konsortiets hypoteser er, at bestræbelserne på at aktivere kvinder til at arbejde ofte går imod deres egne ideer og forventninger, nogle gange påvirket af forskellige kulturelle identiteter. Når individet ikke er iboende motiveret, men blot bliver aktiveret, og hvis vi tror på, at læring er en livslang opgave forbundet med alt, hvad vi laver, inklusive arbejde, så er det let at antage, at det ikke er en bæredygtig tilgang. Vi er derfor nødt til at tilvejebringe en ramme af værktøjer og ressourcer til at understøtte en mere bæredygtig måde at integrere på. Vi ønsker ikke at placere nogen i en kategori, vi ønsker at give enkeltpersoner de værktøjer, der gør dem i stand til at vælge deres egen retning, hvilket potentielt kan resultere i selvtilfredshed, når målet er nået. Selvstyrende elever har det godt med sig selv som lærende, og selvstyrende elever vil være i stand til at udvikle de kompetencer, der er nødvendige for at passe ind på en ny arbejdsplads eller for at få den uddannelse, de skal bruge for at få det job, der vil give dem tilfredshed. De føler også ofte, at de med succes kan træffe beslutninger, der er relateret til deres læringsbehov, og de ser sig selv udvikle autonomi med hensyn til disse beslutninger.

Et centralt argument for selvstyret læring er desuden, at den har potentiale til at forbedre kvaliteten af læringsresultater både på kort og på lang sigt,¹⁰⁷ og det er også en væsentlig færdighed, der

¹⁰⁶ M. S. Knowles, *Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*, (New York, Association Press, 1975)

¹⁰⁷ D. R. Garrison, *Self-directed learning: toward a comprehensive model* (Adult Education Quarterly, vol. 48, no. 1, pp. 18–33, 1997)

skal tilegnes for at fremme livslang læring. Det 21. århundredes arbejdsmarkedsbehov har på grund af samfundsmæssige og teknologiske udviklinger øget snarere end mindsket behovet for selvstyrende borgere.¹⁰⁸ Arbejdsstyrken skal derfor kunne tilpasse sig disse, da udviklingen kræver unikke færdigheder og evner. De yngre generationer i Nord- og Centraleuropa vil have været udsat for uddannelse, der gør skiftet mellem lærercentreret til elevcentreret undervisning, men mange kvinder, der kommer fra lande med begrænset adgang eller forskellige tilgange til uddannelse, kan finde denne type arbejde eller studiemiljøer udfordrende og svære at overkomme. Dette vil næsten altid være tilfældet for mennesker, der ikke er blevet trænet til at udvikle deres selvstyrende læringskompetencer.

Om at lære sprog i det vilde og at lære at lære

Projektet har fokuseret på nye måder at støtte udenlandskfødte kvinder i at lære deres værters sprog på uformelle måder. Inspireret af det svenske "Språkskap"¹⁰⁹-projekt, som opstod ud fra den observation, at de, der er interesserede i at lære svensk, mens de er i Sverige, ofte kæmper for at udnytte den mest kraftfulde læringsressource, der findes: daglige interaktioner med svensktalende. Med dette som udgangspunkt skabte Språkskap-projektet nye måder at understøtte sprogindlæring i hverdagens interaktioner. Ligesom "Språkskap"-projektet ser vi en fremtid, hvor ansvaret for andetsproglæring ikke er noget, der kun finder sted i formelle skolemiljøer, men også kan finde sted i hverdagen, herunder en lang række spillere, samt fysiske og digitale artefakter.

Denne del af UPSIM-projektet fokuserer specifikt på et sprogindlæringsværktøjs vision, som sætter fire hovedaktører i

¹⁰⁸ G. Manning, *Self-directed learning: a key component of adult learning theory* (Journal of the Washington Institute of China Studies, vol. 2, no. 2, 2007)

¹⁰⁹ Brendon Clark; Karl Lidemalm, *Språkskap: Swedish as a Social Language* (Ergonomidesign, 2011)

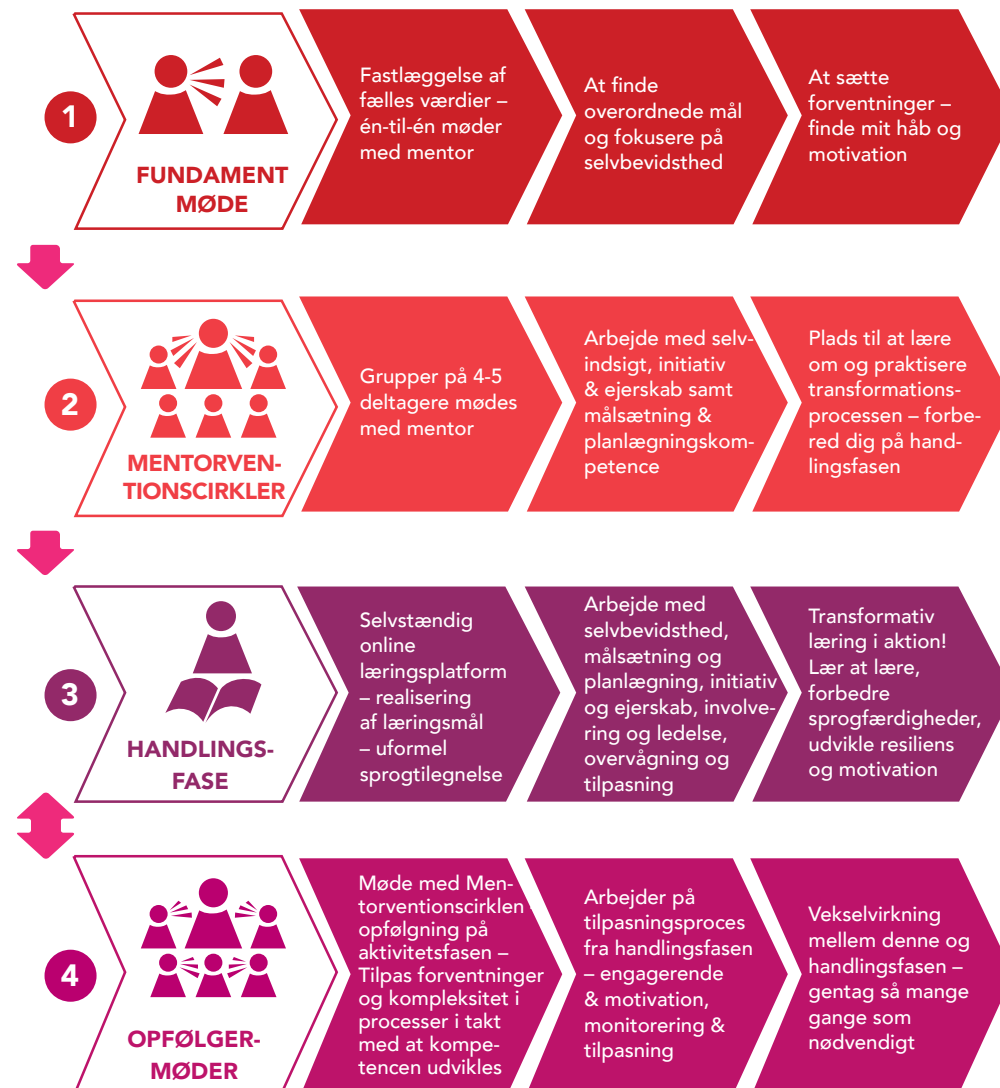
gang: Sproglærere, hverdagsborgere, sprogundervisere og private og offentlige tjenesteudbydere. Ved at invitere eleven til at tage kontrol over deres egen ikke-formelle læring og ved at give dem de nødvendige ressourcer til at gøre det effektivt, giver vi dem mulighed for at opsøge de potentielle spillere og til at udforske nye måder at støtte deres sprogindlæring på. Denne handling hjælper den lærende med at gå fra passiv modtager af læring, som er begrænset af, hvad en lærer ser som vigtigt, til at blive en aktiv lærende » Borgere og mentorer går fra blot at være mentor eller sprogtaler til sprogcoach » Sproguddannelser får muligheden at gå fra at undervise i sprog til at støtte elever i den daglige praksis » Private og offentlige serviceudbydere går fra at levere kerneydelser til at tilbyde en arena for sprogindlæring.

Ved at refokuserer den traditionelle model for, hvordan sprog kan undervises og læres, har vi udviklet en række ressourcer til at understøtte selvstyret sprogindlæring.

Dette afsnit kan også stå alene som et **uafhængigt sprogværktøj** for enhver person, der ikke deltager i en UPSIM Mentorvention, men er også beregnet til at blive brugt som en del af **Handlingsfasen**, en af de fire faser i UPSIM **Mentorventionscyklussen**.

Den detaljerede beskrivelse af UPSIM Mentorvention Cyklussen kan findes i **Manualen for Succesfuld Integration (Kursushåndbogen /IO2)**.

Overzicht over mentorcyklussen

Handlingsfasen vedrører den selvstændige udvikling af selvstyret læring, med hovedfokus på en kombination af sprogtilegnelses samt lær-at-lære dimensionerne. Platformen og dens ressourcer inkluderer følgende dimensioner og elementer (underkategorier) fra lær-at-lære-dimensionen:

SELVBEVIDSTHED

- Hvad er jeg i stand til at gøre på egen hånd?
- Hvad skal jeg blive bedre eller have hjælp til?

MÅLSÆTNING & PLANLÆGNING

- Hvad vil jeg gerne opnå?
- Sætte egne læringsmål
- Planlægning af mit læringsprogram

INITIATIV & EJERSKAB

- Forstå mine begrænsninger, mine muligheder
- Tage ansvar for egen læring
- Formulere drivende spørgsmål og analogier
- Søge input fra andre

ENGAGEMENT & LEDELSE

- Forstå mine læringsstrategier og hvordan de påvirker min læring
- Vælge og opsøge ressourcer, der er tilgængelige for mig
- Tjek mine egne fremskridt

MONITORERING & TILPASNING

- Hvordan ændrede min tilgang det, jeg gjorde?
- Arbejde med opgaver med opmuntring fra andre
- Tilpasning af det, jeg laver, til fremtidig læring

Teorierne bag sprogværktøjet

UPSIM-konsortiet har udviklet værktøjerne til UPSIM-tilgangen, om teoretiske perspektiver af selvstyret læring. Begrebet mentorordning for selvstyret læring har sine rødder i den humanistiske filosofi, hvorfra begrebet voksenlæring hovedsageligt stammer, og konsortiet har forsøgt at tilpasse sig voksenelevs behov ved at lede efter alternativer til traditionelle pædagogiske tilgange. Ved at konceptualisere tilegnelsen af selvlæringskompetence hos voksne i en sprogindlæringskontekst, bliver individer bemyndiget som livslange lærende, snarere end at være afhængige af andre for at motivere og lede dem gennem formelt designede kurser i en traditionel lærercentreret ramme. Vi tager denne tilgang, da vi ser hvert menneske som unikt, og denne unikhed skal mødes med en individualiseret tilgang til læring. Selvstyret læring er processen og produktet af læring, og en voksen lærende er typisk afhængig af indre motivation, som ofte er forbundet med en form for selvaktualisering og et ønske om at opfylde deres fulde potentiale.

I UPSIM-læringskonceptet er der ingen lærer. Der er heller ikke noget klasseværelse i traditionel forstand. Mentorerne fungerer som facilitator af de udenlandskfødte kvinders processer, og med mentorressourcerne og sprogværktøjet som stillads inviteres kvinderne til at tage ansvar for egen læring. UPSIM-konceptet er formet omkring troen på, at mennesker har magten til at udvikle sig selv, hvis de er i det rigtige miljø og får nogle stikord og støtte undervejs.

Inspireret af progressivisterne John Dewey, Jean-Jacques Rousseau og Alexander Neill er sprogværktøjet designet til at skubbe brugeren til at følge processer, som i mange tilfælde kan overføres til andre læringsscenarier. Så selvom vores ressourcer er fokuseret på sprogindlæring, kan de samme processer overføres til andre områder, det være sig i arbejdssammenhæng, faglig udvikling eller videreuddannelse.

Brugerne på UPSIM-sprogtilgængelsesplatformen bliver guidet igennem følgende læringsselementer:

Opdagelse

- Sprogværktøjet giver brugeren mulighed for at opsøge læringsmuligheder "i det vilde" og skabe læringsnetværk med mennesker, der kan støtte og hjælpe dem gennem deres læring.
- Selvstyring i at lokalisere ressourcer, der kan være nyttige i tilegnelsen af ny viden, færdigheder og holdninger.

Stilladsering

- Stilladsering refererer til en metode, hvor en underviser tilbyder en særlig form for støtte til elever, når de tilegner sig og udvikler et nyt koncept eller en ny færdighed. I stilladsmodellen kan en facilitator dele ny information eller demonstrere, hvordan man løser et problem, dvs. ved brug af et læringsredskab.
- Med henvisning til Vygotsky, og begrebet stilladsering, bliver det platformens, mentorens og medmentees rolle at fremme et miljø, der beforder selvstyret læring.
- Platformen indeholder tips og værktøjer, der kan hjælpe brugeren med at udvikle sunde vaner til læring. Vaner, som med tiden vil blive internaliseret, brugt og yderligere tilpasset i andre situationer.

Demokrati

- At have evnen til at påvirke egen læring og mål
- At tage ansvar for egen læring og handlinger
- Værktøjet har potentiale til at udvikle demokratiske medborgerskabskompetencer. Ifølge Manning¹¹⁰ "Et potentielt kendetegn ved selvstyrende elever er at stræbe efter det demokratiske ideal," og "mennesker, hvis liv er påvirket af en

¹¹⁰ G. Manning, *Self-directed learning: a key component of adult learning theory*

beslutning, skal være en del af processen med at nå frem til den beslutning."

Selvledelse

- Evnen til at lede sig selv sætter brugeren i stand til at vælge og justere deres processer og tid.
- Dette omfatter effektiv håndtering af følelser, tanker og adfærd i forskellige situationer.

Nysgerrighed

- Ifølge Piaget er nysgerrighed nøglen til at tilegne sig viden. Vi ønsker derfor at inspirere brugeren til at lære noget nyt på en meningsfuld måde.
- Piagets konstruktivistiske udviklingsteori er ideen om, at mere avancerede former for erkendelse konstrueres af individet gennem en proces med "selvstyret" eller "selvreguleret" aktivitet.¹¹¹

Kritisk tænkning

- Garrison¹¹² udtaler, at kritisk tænkning ikke udelukkende er en kognitiv eller reflekterende proces, fordi brugen af "kritisk" ændrer betydningen. Kritisk betyder at dømmes og ikke tage ting for givet.
- I overensstemmelse med Mezirow¹¹³ er sprogværktøjet nøglen til dimensionen af selvstyre, da det understøtter brugerens evne til at udvikle en kritisk bevidsthed om mening og selverkendelse.
- En kritisk og selvreflekterende holdning er et grundlæggende element i selvledelse og er nødvendig, når det kommer til

¹¹¹ Ho D. Kuhn and V. Ho, *Self-directed activity and cognitive development* (Journal of Applied Developmental Psychology, vol. 1, no. 2, pp. 119–133, 1980).

¹¹² D. R. Garrison, *Critical thinking and self-directed learning in adult education: an analysis of responsibility and control issues* (Adult Education Quarterly, vol. 42, no. 3, 1992. p. 138)

¹¹³ J. Mezirow, "A critical theory of self-directed learning," in *Self-directed Learning: From Theory to Practice. New Directions for Continuing Education*, S. Brookfield, Ed., (Jossey-Bass, San Francisco, 1985)

personligt ansvar for egne meninger og handlinger.

- Gelpi¹¹⁴ fastslår, at selvstyret læring ud fra et socialt synspunkt kan styrke kvinder fra minoritetssamfund til at blive selvstændige livslange lærere med en merværdi, at dette for eksempel også gør det vanskeligt for "undertrykkende magter" at opnå eller holde kontrollen.

Viljekraft

- Er relevant i en selvstyret læringskontekst, og karakteriseres ofte som et dynamisk system af psykologiske kontrolprocesser, der beskytter koncentration og rettet indsats i forhold til personlige og miljømæssige distraktioner. Evnen til at forblive opgavefokuseret og afværge distraktioner er en vigtig faktor for at sikre, at elever i alle typer situationer forbliver på rette spor.
- Nedsat motivation eller negative følelser kan håndteres ved at anvende handlingskontrolstrategier, og det kræver en stor vedholdenhed og indsats, der er frivillig.

¹¹⁴ E. Gelpi, *A Future for Lifelong Education*, (Department of Adult and Higher Education, The University of Manchester, 1979)

KONKLUSIONER

For at UPSIM-konceptet skal være effektivt, er det vigtigt, at deltageren har en klar forståelse af, hvad der skal til for at starte processen og opnå det næste trin. Vi skal sikre, at de mentorer, der er involveret i rekrutteringen og coachingen, har opstillet klare og realistiske forventninger fra begyndelsen. At yde støtte på dette stadie vil være med til at forberede kvinderne på de kommende udfordringer og udvikle deres evne til at blive selvmotiverede og robuste. Helt fra starten skal vi illustrere, hvad der skal til for at lykkes i forhold til:

- studiekompetence;
- akademiske sprogniveau;
- praktiske forhold;
- udvikling af kognitive evner;
- ansvarsfølelse.

For at undgå at ramme ved siden af, må vi forsøge ikke at sælge ideen om videregående uddannelse som slik. Vi bliver nødt til at definere, hvad den enkelte kan opnå med en lille smule hjælp. For at opnå dette bør vi give en klar definition af, hvad kvinderne i vores målgruppe, bosat i partnerlandene, som minimum skal have for at kvalificere sig som deltager i UPSIM mentorprogrammet. Vi starter med at finde ud af, hvilke vigtige spørgsmål vi skal stille, for at være med til at sætte realistiske mål i overensstemmelse med målgruppens kapacitet og intellektuelle modenhed.

Hvert land byder på en anden udfordring, dette skyldes de forskellige allerede eksisterende forhold, værtslandets mangfoldighed og de udenlandskfødtes oprindelse. Det skal dog bemærkes, at der også er ligheder og identiske temaer. De veje, som folk opfordres til at følge, er almindelige, såsom at lære sproget og behovet for at få adgang til nøgleoplysninger for at bo i værtslandet, finde et job eller studere.

Analysen åbnede med et tværsnit af deltagerne i en beskrivelse af de kulturelle og sociale sammenhænge, som udenlandsk fødte færdes i. Den kulturelle kontekst har stor indflydelse på, hvordan migration opfattes. Forskellige værtslande anvender forskellige ord for at gøre selve begrebet migration mindre splittende. Udtryk som "migrant" kan erstattes med "udenlandsk født", eller elimineres som i tilfældet med "minoritet" i Guadeloupe.

UPSIM-projektet blev født ud fra denne primære følsomhed over for sprog, startende fra måden at tale på, netop fordi sproget er den første barriere, som udenlandsk fødte mennesker skal stå over for. Dette er et faktum, der findes i næsten alle analyser i alle partnerlande.

I det konkrete tilfælde Guadeloupe ser sproget ikke ud til at være det primære problem, og det er muligt at udlede, at årsagen ligger i, at mange af de udenlandskfødte allerede taler fransk, det lokale sprog eller kreolsk. På den anden side mangler der skoleforberedelse, og det haster virkelig med at blive taget i betragtning og løst at hjælpe disse mennesker gennem hjælp til social udvikling, netop de steder, hvor de bor, men også under hensyntagen til allerede eksisterende sociale og familiemæssige strukturer. Man skal huske på, at hovedparten ikke ejer en computer, så undervisningen skal tilrettelægges med mere passende midler, såsom en smartphone, som i stedet er almindeligt. Også at få et job betragtes som et samlet mål at sigte efter, grundet ønsket om at være økonomisk uafhængig.

I Danmark er antallet af udenlandsk fødte og efterkommere steget på det seneste, og deres forhold er væsentligt dårligere end danskernes. Blandt efterkommerne går det bedre, fordi de har kunnet bruge den danske skoletjeneste, men der er ingen klare skel mellem kvinder og mænd. At finde arbejde er sværere for udenlandsk fødte, der kommer fra ikke-vestlige lande, også fordi de har lavere kvalifikationer og finder et job med lavere løn. For

at hjælpe med at dygtiggøre udenlandsk fødte har den danske regering fremmet initiativer, der hjælper udenlandskfødte med at overvinde sprogbarrieren og lære om dansk kultur og regler.

Det skal også bemærkes, at udenlandsk fødte kvinder også skal støttes i familien ved at informere om vækstvejen, hjælpe familiemedlemmer til at acceptere ændringer og undgå unødvendige misforståelser. I tråd med denne idé om en personlig vej, har kulturel mentoring været et vellykket integrationsinitiativ sideløbende med præsentationen af positive eksempler, såsom rollemodeller.

I Tjekkiet bruger de ordet udlændinge, da ordet immigrant ikke bruges. Der skelnes mellem kvindelige og mandlige udlændinge. Den generelle tendens er, at kvinder migrerer af familiemæssige årsager og mænd af arbejdsmæssige årsager. Kvinder har også svært ved ikke at få anerkendt deres studier i deres hjemland. Den tidligere anerkendelsesproces for skolekvalifikationer er stressende, både af økonomiske og psykologiske årsager, og får udenlandskfødte kvinder til at acceptere lavtuddannede job. Derfor stigende uligheder i forhold til løn. Forskellen mellem udenlandskfødte mænd og kvinder kan derfor blive væsentlig, fordi nationale regler ikke hjælper med at legalisere visummet, hvilket skaber lammelsessituationer ved at presse udenlandskfødte kvinder til at acceptere irregulære job. Dette, ledsaget af vanskeligheden ved at lære sproget og mangel på information, både med hensyn til studier og arbejde, forårsager en følelse af yderligere isolation.

I Sverige viser forskningen en immigrationstendens, hvor udenlandsk fødte kvinder arbejder i de lavest lønnede områder og kun er specialiserede i nogle typer arbejde, men også i sektorer, hvor arbejdet anses for mellemuddannet. Der findes sociale programmer for at hjælpe udenlandskfødte kvinder med at finde arbejde, men det er ikke nok. De strategier, som de svenske beskæftigelsesinstitutioner implementerer, har strukturelle svagheder, da de ikke tilpasser sig behovene hos de udenlandsk

fødte, fx er de for lange for dem, der allerede har avancerede færdigheder. Desuden er det svært at finde information om ledige stillinger. Derudover er Sverige et land, hvor der mangler lavt uddannede job, hvilket kun repræsenterer 5 % af det samlede antal. Derfor er den ikke så vidtløftige idé, at disse sociale programmer tjener systemet mere end udenlandsk fødte.

Der er også en del af udenlandsfødte, som er analfabeter, og som har psykiske problemer, der medfører yderligere udfordringer for integrationen. Niveauer af sårbarhed når ekstreme grader, når økonomiske problemer tilføjes, hvilket efterlader kvinder fuldstændigt afhængige af familiemedlemmer. Derfor er det fortsat centralt at fiksse den sproglige barriere, der opstår i forskningen, som nøglen til forandring, både personligt og fagligt.

I Portugal er den sproglige barriere stærk som i resten af de andre lande, og udenlandsk fødte arbejdere er ansat i uformelle og uregulerede job. Især kvinder har større risiko for at blive arbejdsløse. De er også ofre for kønsbaseret vold og mere eksponerede i medierne på grund af religiøse, racemæssige og etniske stereotyper.

Data i hånden, arbejdsmarkedet favoriserer portugiserne frem for udenlandsk fødte, og den portugisiske regering er gennem nogle strategiske planer for at fremme integration og kvaliteten af tjenester implementeret siden 2007 begyndt at indsamle meget positive resultater såsom bekæmpelse af diskrimination, fremme af familien genforening og statsborgerskab.

På trods af disse vellykkede operationer har udenlandsk fødte kvinder fortsat økonomiske, sproglige og uddannelsesmæssige problemer på grund af det faktum, at de støder på alvorlige vanskeligheder med at få adgang til videregående uddannelser og få anerkendt deres tidligere kvalifikationer, såvel som at lære sproget og udvikle mere effektive måder. at få statsborgerskab.

UPSIM er et mentorprogram, hvor kontakten til den udenlandskfødte kvinde skabes for at stimulere et vækstforhold, hvor personen selv er bemyndiget og har kontrol over hendes fremskridt. Denne "bløde" tilgang hjælper ifølge målorienteringsteorien udenlandskfødte kvinder med at udvikle deres færdigheder baseret på både miljømæssige og personlige faktorer og undgår unødvendige fejl.

UPSIMs vision er at se hver enkelt person som unik ved at implementere en individualiseret tilgang til læring. De forskellige aspekter af værktøjerne er ikke i sig selv nye, men er blevet kombineret på en ny måde. Det ultimative mål med UPSIM er modningen af den lærende gennem en bevidsthed rettet mod deres mål, og at have adgang til de værktøjer og processer, der er nødvendige for at opnå disse.

En anden idé, der kom frem under de kvalitative interviews, var, at UPSIM-projektet kunne appellere til arbejdsmarkedet. Visse sektorer har en høj koncentration af udenlandsk fødte, som typisk består af lavt uddannede jobs. Ved at introducere konceptet til brancher, såsom detailsektoren, kunne projektet støtte virksomheder i at tilbyde opkvalificeringsforløb inden for deres egen uddannelsesstruktur. Inden for virksomheden kan der være mentorer, som hjælper med at vejlede medarbejdere med indvandrerbaggrund til at forbedre deres beherskelse af værtslandets sprog, samtidig med at de hjælper dem med at opnå de næste bedste trin til træning på virksomhedens karrierestige.

REFERENCER

- Alto Comissariado para as Migrações, *Brochure* (2020). Tilgængelig på: <https://www.acm.gov.pt/documents/10181/27754/Brochura+ACM/3099c1c8-d233-4309-9ed8-567d3520a5ff>
- Alto Comissariado para as Migrações, I.P., *Relatório de Execução – 2017/2018*. Tilgængelig på: https://www.acm.gov.pt/documents/10181/222357/Relatorio_de_Execucao_PEM_2017_2018.pdf/656ad2c0-49e5-423d-98da-f791737766bc
- Alto Comissariado para as Migrações, I.P., *Strategic Plan for Migration* (2020). Tilgængelig på: https://www.acm.gov.pt/documents/10181/222357/PEM_ACM_final.pdf/9ffb3799-7389-4820-83ba-6dcfe22c13fb
- Ana Sofia Neves and others, *Mulheres Imigrantes Em Portugal: Uma Análise De Género*, (Campinas, Estudos de Psicologia, 2016)
- Anders Rosdahl, *Integration På Arbejdsmarkedet Af Ikkevestlige Indvandrere Og Efterkommere* (Socialforskningsinstituttet, 2006). Tilgængelig på: <https://www.vive.dk/media/pure/3532/334304>
- Andrey Tibajev; Carina Hellgren, *The Effects of Recognition of Foreign Education for Newly Arrived Immigrants* (Oxford, European Sociological Review, 2019). Tilgængelig på: <https://academic.oup.com/esr/article/35/4/506/5384517>
- Appleton, JJ, Christenson, SL and Furlong, MJ. "Student engagement with school: Critical conceptual and methodological issues of the construct". (Psychology in the Schools, 2008) 45(5): 369–386. DOI: <https://doi.org/10.1002/pits.20303>). In *higher education*, Kahu, ER. *Framing student engagement in higher education*. *Studies in Higher Education*, (2013)38(5): 758–773. DOI: <https://doi.org/10.1080/03075079.2011.598505>
- Ansong, D, Okumu, M, Bowen, GL, Walker, AM and Eisensmith, SR.. *The role of parent, classmate, and teacher support in student engagement: Evidence from Ghana*. (International Journal of Educational Development, 2017)
- Brendon Clark; Karl Lidemalm, *Språkskap: Swedish as a Social Language* (Ergonomidesign, 2011)
- Catarina Reis Oliveira, *Indicadores de Integração de Imigrantes 2020: Relatório Estatístico Anual*. (Lisbon, Observatório das Migrações, ACM, I.P, 2020).
- Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR (CVVM), "Postoje české veřejnosti k cizincům – březem 2020", (CVVM, 2020). Tilgængelig på: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5207-postoje-ceske-verejnosti-k-cizincum-brezen-2020>
- Claire Healy, *Cidadania Portuguesa: A Nova Lei da Nacionalidade de 2006* (Lisbon, Alto-Comissariado Para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2011). Tilgængelig på: https://www.om.acm.gov.pt/documents/58428/177157/Estudo45_WEB.pdf/258cd874-463a-4bfd-b928-036878fc7999
- Clara Almeida Santos, *Imagens de Mulheres Imigrantes na Imprensa Portuguesa. Análise do ano 2003*. (Lisbon, Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2007).
- CZSO: Český statistický úřad. *Cizinci v České republice 2019*. (Praha: Český statistický úřad. 2019). Tilgængelig på: <https://www.czso.cz/documents/10180/91605941/29002719.pdf/74e31838-8cfa-4e93-9aed-4771e13683a8?version=1.0>
- Denmark Statistik, *Befolkningens løn* (København Ø, Temapubl, 2013). Tilgængelig på: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/19581/befloen.pdf>
- D. R. Garrison, *Critical thinking and self-directed learning in adult education: an analysis of responsibility and control issues* (Adult Education Quarterly, vol. 42, no. 3, 1992. p. 138)
- D. R. Garrison, *Self-directed learning: toward a comprehensive model* (Adult Education Quarterly, vol. 48, no. 1, pp. 18–33, 1997)
- Det Nationale Integrationsbarometer, "Dan overblik over tal og tendenser på uddannelsesområde", Danmark Statistiks database. Tilgængelig på: <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/uddannelse>
- E. Gelpi, *A Future for Lifelong Education*, (Department of Adult and Higher Education, The University of Manchester, 1979)
- Éric Moriame, Sandrine Pitot, *L'atlas des populations immigrées en Guadeloupe* (e l'Institut National de la Statistique et des Études Économiques et l'Agence nationale pour la Cohésion Sociale et l'Égalité des chances, 2006).

- Tilgængelig på: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1289809>
European Commission, Portugal: *Record Number of Citizenships Granted in 2019* (2021). Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-record-number-citizenships-granted-2019_en.
- European Commission, Portugal: *Spotlights on Female (Brazilian) Immigrants, Portugal's Largest Foreign Group*, (2021). Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-spotlights-female-brazilian-immigrants-portugals-largest-foreign-group_en.
- European Commission, "Portugal: Strategic plan for migrations 2015-2020 approved", 30 November 2021. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/portugal-strategic-plan-migrations-2015-2020-approved_en
- FRA – European Union Agency for Fundamental Rights, *Cost of exclusion from healthcare. The case of migrants in an irregular situation*. (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015)
Tilgængelig på: <http://fra.europa.eu/en/publication/2015/cost-exclusion-healthcare-case-migrants-irregular-situation>.
- G. Manning, *Self-directed learning: a key component of adult learning theory* (Journal of the Washington Institute of China Studies, vol. 2, no. 2, 2007)
- Gabinete de Estratégia e Planeamento, *Boletim Estatístico – agosto de 2021* (Lisbon, 2021). Tilgængelig på: <http://www.gep.mtsss.gov.pt/documents/10182/10925/beago2021.pdf/61f9eb5f-52ec-48dd-940b-ba8071759b56>
- Gazzola, M. Language skills and employment status of adult migrants in Europe. In *The Linguistic Integration of Adult Migrants/ L'intégration linguistique des migrants adultes* (De Gruyter Mouton, 2017) pp. 297-302
- Heatly, MC and Votruba-Drzal, E. *Developmental precursors of engagement and motivation in fifth grade: Linkages with parent- and teacher-child relationships*. (Journal of Applied Developmental Psychology, 2018)
- Ho D. Kuhn and V. Ho, *Self-directed activity and cognitive development* (Journal of Applied Developmental Psychology, vol. 1, no. 2, pp. 119–133, 1980).
- Holý, Dalibor, *Ekonomická migrace ze Slovenska*. (Statistika & my, 2015).

- Tilgængelig på: <https://www.statistikaamy.cz/2015/10/15/ekonomicka-migrace-ze-slovenska/>
- Holý, Dalibor "Mají vyšší vzdělání, ale pořad berou méně." (Statistika & my, 2018). Tilgængelig på: <https://www.statistikaamy.cz/2018/04/27/maji-vyssi-vzdelani-ale-porad-berou-mene/>
- Hradečná, P., Jelínková, M., Ezzeddine, P., & Havelková, H. *Ženy na vedlejší koleji(?): gender, migrace a stárnutí* (Sdružení pro integraci a migraci, 2016)
- Instituto Nacional de Estatística, *População Estrangeira em Portugal* (Lisbon, 2007).
- International Organization for Migration, *Glossary on Migration* (International Organization For Migration, 2019)
- International Trade Union Confederation, *ITUC Economic and Social Policy Brief: Gender Gaps in Social Protection* (Brussels, 2018).
Tilgængelig på: <https://www.ituc-csi.org/brief-wage-gap>
- J. Mezirow, "A critical theory of self-directed learning," in *Self-directed Learning: From Theory to Practice. New Directions for Continuing Education*, S. Brookfield, Ed., (Jossey-Bass, San Francisco, 1985)
- Joana Miranda, *Mulheres imigrantes em Portugal. Memórias, dificuldades de integração e projectos de vida*. (Lisbon, Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural, 2009).
- Klvačová, P.'Když sem jdeš, tak to musíš vydržet'. Vyrovnávání se nerovností ve výpovědích cizinek žijících v České republice." In Šanderová, J. (ed.). *Sociální nerovnosti v kvalitativním výzkumu*. (Praha: ISS UK FSV., 2007)
- Kocourek Jiří, *Analýza přístupu imigrantek a imigrantů ke vzdělávání a na trh práce v České republice* (MPSV, 2007). Tilgængelig på: <https://www.esfcr.cz/documents/21802/739492/Anal%C3%BDza+-+publikace/d5582df7-6f3e-4705-b23f-275c523180a0>
- Labour Market Integration of Refugees – *Strategies and good practices, a study for the EMPL commission*
- M. S. Knowles, *Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*, (New York, Association Press, 1975)
- Macáková Libuše, *Selected problems of integration of foreigners in the Czech Republic* (Equilibrium. Quarterly Journal of Economics and Economic Policy, vol. 8, No.1, 2013), p. 109-124.
- Matheová Beáta (MigraceOnline.cz), "Vykořisťování žen migrantek na trhu práce", (MigraceOnline.cz, 30. 3. 2016).

- Tilgængelig på: <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vykoristovani-zen-migrantek-na-trhu-prace>
- OECD, *Better Policies Series. Promoting Well-Being and Inclusiveness in Sweden* (OECD Publishing, 2016)
- Organisation for Economic Co-operation and Development, "Portugal", in *International Migration Outlook 2019* (OECD Publishing, 2019). Tilgængelig på: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/64450159-en/index.html?itemId=/content/component/64450159-en>
- Portugal, Council of Ministers Resolution n.º 63-A/2007. Tilgængelig på: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/council-ministers-resolution-no-63-a2007-0_en
- Portugal, Council of Ministers Resolution n.º 74//2010. Tilgængelig på: <https://dre.pt/dre/detalhe/resolucao-conselho-ministros/74-2010-341856>
- Portugal, Nationality Law, Organic Law No. 2/2006. Tilgængelig på: http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=735&tabela=leis
- Portugal, Resolution of the Council of Ministers no. 141/2019. Tilgængelig på: https://portaldiplomatico.mne.gov.pt/images/noticias/2020/PDF/Tradução_Resolução_CM_141-2019_-_Plano_Nacional_de_Implementação_do_Pacto_Global_das_Migrações_Final_Limpa_002_002.pdf
- Secrétariat général du comité interministériel de contrôle de L'immigration, *Les orientations de La politique de L'immigration OFII* (Paris, Direction de l'Information légale et administrative, 2011) Tilgængelig på: <https://www.ofii.fr/wp-content/uploads/2020/08/rapport.pdf>
- Secrétariat général du comité interministériel de contrôle de L'immigration, *Rapport d'activité 2012 de l'Office français de l'immigration et de l'intégration external* (Paris, Direction de l'Information légale et administrative, 2012). Tilgængelig på: https://www.ofii.fr/wp-content/uploads/2020/08/Rapport_Immigration_2012H_Web.pdf
- Serviços de Estrangeiros e Fronteiras, *Relatório de Imigração, Fronteiras e Asilo 2020* (Oeiras, 2021). Tilgængelig på: <https://sefstat.sef.pt/Docs/Rifa2020.pdf>
- Statista, *Share of the foreign born population in Sweden in 2020, by education level and origin* (Statista Research Department, 2020) Tilgængelig

- på: <https://www.statista.com/statistics/532639/sweden-foreign-born-population-2015-by-level-of-education-and-country-of-birth/>
- Statistics Sweden, "Educational attainment of the population", Swedish Register of Education database. Tilgængelig på: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/education-and-research/education-of-the-population/educational-attainment-of-the-population/>
- Statistics Sweden, "Summary of Population Statistics 1960–2021", SCB database. Tilgængelig på: <https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/population/population-composition/population-statistics/pong/Tables-and-graphs/yearly-statistics--the-whole-country/summary-of-population-statistics/>
- Stejskalová, Alice *Nejhůře a nejlépe placené práce v Česku*. Nový žebříček ukazuje, kdo si polepšil dvojnásobně (Aktuálně. cz 2017). Tilgængelig på: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/nejhure-a-nejlepe-placene-prace-v-cesku-novy-zebricek-ma-cis/r~20b5b864185211e7a70b002590604f2e/>
- Swedish Public Employment Service, *Arbetslösheten minskar mest bland män* (2019) Tilgængelig på: <https://arbetsformedlingen.se/om-oss/press/pressmeddelanden?id=E959110C714713A4>
- Swedish Public Employment Service, *Drygt 30 procent fler utrikesfödda kvinnor i arbete tack vare ny matchningsmetod* (2021). Tilgængelig på: <https://arbetsformedlingen.se/omoss/press/pressmeddelanden?id=1275BEDE62850127&pageIndex=2&year=2021&uniqlidentifier=Riket>
- The Human Rights Council, *The Impact of Migration on Migrant Women and Girls: A Gender Perspective Report of the Special Rapporteur on the human rights of migrants A/HRC/41/38*. Tilgængelig på: <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/G1910791.pdf>
- Theis Stenholt Engmann, *Tyrkere er den tredjestørste indvandrergruppe i Danmark* (Denmark Statistik, 2018). Tilgængelig på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2018/2018-06-22-tyrkere-er-den-tredjestoerste-indvandrergruppe-i-danmark#:~:text=Denne%20tidlige%20indvandring%20skyldes%2C%20at,fandt%20sted%20i%201960'erne.&text=Indvandrerer%20fra%20Tyrkiet%20er%20i,eller%20som%20resultat%20af%20familiesammenf%C3%B8ringer.>
- Theis Stenholt Engmann, *Fakta om indvandrere og efterkommere i Danmark* (Denmark Statistik, 2019).

Tilgængelig på: <https://www.dst.dk/da/Statistik/bag-tal/2019/2019-02-18-fakta-om-indvandrere-og-efterkomme-re-i-danmark>

“Tripartite discussions in 2016 and 2017” (København Ø, The Danish Agency for Labour Market and Recruitment, 2018). Tilgængelig på: <https://www.star.dk/en/social-partners/tripartite-discussions-in-2016-and-2017/>

Uherek Zdeněk, *Migration from Ukraine to the Czech Republic with Respect to the War Conflict in Eastern Ukraine* (Warsaw, Centre of Migration Research Working Papers, No. 93/151, 2016)

United Nations, DESA-Population Division and UNICEF, *Migration Profiles – Common Set of Indicators* (2014). Tilgængelig på: <https://esa.un.org/migmgprofiles/indicators/files/Portugal.pdf>.

UN General Assembly, *Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration – Intergovernmental Negotiated and Agreed Outcome* (2018), Tilgængelig på: https://refugeemigrants.un.org/sites/default/files/180713_agreed_outcome_global_compact_for_migration.pdf

“Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015” (Praha, 2016)

BILAG

Sammenfatning af barriere på tværs af partnerskabet

Sammenfattende omfatter de vigtigste barrierer, der hindrer udenlandskfødte kvinders adgang til uddannelse på tværs af partnerskabet:

- Kønsbarrierer
- Kulturelle identiteter – nogle kvinder identificerer sig ikke med uddannelse og beskæftigelse, da de ser deres rolle i familien som forskellig fra det europæiske ideal. I nogle tilfælde kan det være familien, der holder kvinden tilbage, på grund af manglende forståelse for forløbet og hvad det indebærer.
- Vanskeligheder med pasning af børn
- Utilstrækkeligt sprogniveau til at tage videregående uddannelse
- Umulighed at supplere officielle sprogkurser uden økonomisk støtte
- Begrænset sprogtilgængelighedskompetence
- Manglende fagdiplom
- Lille eller dårlig faglig (arbejds-/studie) erfaring.
- Økonomisk usikkerhed
- Lav arbejdsidentitet
- Manglende færdigheder i brugen af teknologi (Foretrækker smartphones frem for bærbare computere)
- Manglende organisations- og planlægningskompetence
- Manglende bevidsthed om tilgængelige ressourcer
- Manglende viden om egne muligheder og hvordan man

kommer dertil.

- Svær adgang til information og manglende viden/information i den nærmeste familie
- Ikke-understøttende netværk
- Forskellige tilgange til læring eller underudviklet læring-at-lære kompetence. De kommer fra utilstrækkelig studieerfaring eller erfaring fra autoritative uddannelsessystemer, hvilket giver problemer, når man for eksempel studerer i Skandinavien, hvor den lærende forventes at være selvstændig, selvregulerende og tage ansvar for egen læring.

Oversigt og take-aways fra behovsvurderingen:

- Fokus på udvikling af organisatoriske færdigheder og at lære at lære kompetence
- Fokus på at adressere kønsroller i forhold til arbejdsidentitet
- Familieinklusion i processen er afgørende for at afmystificere de vestlige arbejdsmarkedsværdier
- Evaluere akademisk potentiale fra begyndelsen; definere nødvendige grundlag for programdeltagernes kapacitet og intellektuelle modenhed
- Demonstrere, hvad der skal til for at få succes; praktiske forhold, færdigheder, holdninger, evner og ansvar
- Små skridt; arbejde hen imod det næstbedste skridt på migrationsvejen
- Rekrutteringsfokus; indvandrere i voksenuddannelse (uddannelse bygger bro med grundlæggende uddannelse for voksne)
- Sæt forventning om præstationens stolthed og at forestille sig en anden økonomisk situation i fremtiden.
- Sociale netværk er meget vigtige for disse kvinder, og ofte har de brug for at bede uden for deres netværk om at krydstjekke de oplysninger, de har modtaget.

KONTAKT OS!

DANMARK: cecilia@coneqt.dk

SVERIGE: paraskevi.devreli@ikf.se

CZECH REPUBLIC: vadura@skolapelican.com

TJEKKIET: info@aidlearn.pt

GUADELOUPE/FRANKRIG: mc@marysecoppet.com

facebook.com/UPSIM-107133871461228

instagram.com/upsim_she_can